

60
7

XXIV

25

DISSERTATIO

De

BENEFICIO FILIÆ

ABSTINENDI HEREDITA-

TE PATERNA

AD

EFFECTUM EXIGENDI

DOTEM PROMISSAM

Ex

P. II. L. ult. ff. de Dot. Collat.

Quam

Consensu Nobilissimi Jctorum Lipsiensium Ordinis

Ad d. XXIII. Febr. Anno M DCLXXXIIX.

B. C. D. P. P.

P R Æ S E S

GOTHOFREDUS Barth/Lipf.

J. U. D. & Pract.

& Respondens

JOHANNES FRIDRICUS Bauer/

Longafaliff, Thuring.

LIPSIÆ, Literis JOHANNIS GEORGI.

DISSERTATIO

DE BENEFICIO FILIAE

ABSTINENDI HEREDITATIS

IN PATRINA

AD

EFFECTUM EXIGENDI

DOTALI TRONISSAM

EX

P. II. I. III. II. de Dot. Collat.

ANNO MDCCLXXIX

JOHANNES BAPTISTUS

MDCCCLXXIX

JOHANNES BAPTISTUS

MDCCCLXXIX

JOHANNES BAPTISTUS

I. N. J.
PRO O E M I U M.

Promissi memor, quodque fidem fallere Juris Consulto grave sit *in L. i. pr. ff. de const. pec. alteram, quam superiori anno, in Disputatione Inaugurali, de beneficio abstinendi hereditate Paterna ad effectum retinendi Dotem Acceptam Basileæ habitam, pollicitus sum Legis Ult. de Dor. Coll. partem, cæpta ibidem ex L. 17. ff. de LL. methodo hac vice absolvam. Consideratis igitur Textus nostri Externis, seu Interpretatione Literali; & ex parte etiam Internis, Mentem nimirum & Sensum Membri prioris, circa effectum Retinendi Dotem Acceptam, tum Ampliationibus tum Restrictionibus interpretando; superest ut & posterioris Textus partis Interiora h. e. Sensum Legis quoad effectum Exigendi Dotem Promissam, eadem methodo, & Ampliando & Restrigen- do investigemus & rulinemur. Faxit DEUS feliciter!*

Verba d. L. finalia hæc sunt:

Ergo non tantum data (scil. Dos) apud Maritum remanebit, sed & Promissa exigetur etiam à fratribus: Et est aris alieni loco; abcessit enim à bonis Patris.

A

CAPUT

CAPUT I.

De Interpretatione eorum Mentali

Ampliatiua.

§. 1. *Diviso Textus.* §. 2. *Ampliatur ex parte (1.) Subjecti Donantis (1) ad omnes Ascendentes. Quid si de Paternis & maternis promissa? Si à Patre & Matre simul promissa?* §. 3. *Mater in subsidium saltem tenetur. Cessat SC. Vellej. & cur?* §. 4. *Ex parte Subjecti Dotati Dotem Accipientis, ad filias (1.) Locupletes. (2) Viduas. An in dubio Pater de suis, an de Filii propriis dotem promississe censendus? Affirm. prius.* §. 5. *Ratio, Exceptio (1) in Patre inope. (2) in Matre & Avia. (3) in Patre naturali. (4) Si non genero sed filie promissa, quod tamen negatur.* §. 6. *Iustitia L. fin. C. de Dot. propugnatur.* §. 7. *in filiis quoad Donationem propter nuptias obtinet. Nisi filius in bonestiam duxerit, An prater Donationem propter nuptias Socer etiam ad Dotem nuri obligetur.* §. 8. *Ex parte Subjecti Exigentis scil. Mariti. In Dote Promissa, non legata, mortua muliere Dos Jure Civili Patri manet; exceptis usuris ad mortem usq. conjugis.* §. 9. (II.) *Ratione Objecti ampliatur (1) etiamsi res sit aliena, modo Socer non ignoraverit. An (2.) Socius promittere possit? Distingv. §. 10. (3) aut Feudalis. an, & quatenus Feudum in dotem dari antiquo & hodierno Jure possit. Qua ratio cur Pater feudum in dotem Filia dare prohibeatur; Uxor verò marito non. Reverso ad Dominum vel Agraros Feudo actio ad interesse contra Allodiales heredes filia datur.* §. 11. *Nihil interesse certa Feudi pars in dotem promissa, an indeterminata. Cautela.* §. 12. *num Socer & filii præcisè ad traditionem feudi in dotem promissi obligentur?* §. 13. *quid verò de Seniore & Agnatis dicendum? Distingv. Exceptio.* §. 14. *num dos à Vasallo simpliciter promissa ex Feudo solvenda? quid si non solvendo hereditas? §. 15. (4.) Fideicommissum. limitat. quid in Fideicommissò, quod post mortem supererit.* §. 16. (5.) *extenditur ad quodcumque debitum aliud.* §. 17. (III.) *Respectu Formæ (1.) quocumque modo promissa. Quid testes singulares sint, & probent? An fratres & sorores, itemq. mater aut Avia, testes esse*

esse possint. Ex promissione usurarum probatur. An & ex prævio
matrimonii tractatu? §. 18. An in pactis dotalibus Sponse presentia
requiratur? Distingv. §. 19. Si commodum Filia respiciant. Obligatur
Pater, licet filia ab iis recedat. §. 20. an idem in Sponso di-
cendum? Neg. limitatur. An pacta dotalia Coniuges in præju-
diciu tertii mutare possint? Neg. §. 21. (2.) Purè an sub con-
ditione. Definitè an Indefinitè. Si ante impletam conditionem,
filia aut Socer decedat. Distingv. §. 22. an sit conditionalis, cujus
(1.) solutio in eventum mortis promissa? an (2.) in Diem pro-
missa (3.) an promissa intra annum & diem. (4.) subincerto die.
§. 23. Indefinitè seu generaliter promissa in quantum valeat? Di-
stingv. An & post mortem Filia gener ex ea agere possit? an ac-
cepta dote ad supplementum congrua agere possit? Aff. qua congrua
dicenda? §. 24. an Gener indotatam ducens dotem à Socero adhuc
petere possit? Neg. limit. §. 25. incerti promissio limitatur in Extra-
neo (1) si arbitrio suo. (2.) ad arbitrium Tertii promiserit. Quid
si alternativè? quis eligat? §. 26. An & à Vasallo indefinitè pro-
missa ex Feudo prestanda, & quanta? Quis determinet. §. 27.
An quantam nuptia alia acceperunt? an locupletibus ex Feudo de-
beatnr. §. 28. V. Ratione Effectus (1.) revocari negat, nequi-
dem ob ingratitudinem. Num antè nuptias? Distingv. secus si pro-
missor extraneus. §. 29. Dotem in Immobilibus constitutam Socer
onerare nequit. §. 30. (2) competit Filia prelatio & Tacita Hy-
potheca. §. 31. etiam in Concursibus Creditorum. Cur? Refuta-
tur Richterus. Limitatio Mevii. §. 32. Distingv. Gener dotem pe-
tat, an mortuo eo Filia, Filia exigere nequit. §. 33. Gener potest
in dubio instrumentum Dotis præsumitur prius. §. 34. Respon-
detur Object. §. 35. Ex quo die incipiat Hypotheca tacita? §. 36.
an Dotis constante matrimonio promissa privilegium retrotrahatur
ad tempus nuptiarum? aliud, si in diem aut sub conditione promissa.
§. 37. (3.) Præfertur Filia Noverca, nec non creditoribus
feudalibus prioribus, sive Nobilis sive plebeja sit. §. 38. Amplia-
tur. (5.) quoad Usuras, limit. ex quo die currant? Distingv. Num
ante nuptias §. 39. an post nuptias promissa. §. 40. Quid si
Dos nulla promissa? an usuræ exigi possint? §. 41. An pro Mobi-
libus non fructuosis usuræ debeantur? §. 42. Num pro usuris Hypo-
theca

beca competat? §. 43. Distinguitur inter Jus Civile & Saxon. Refutatur Richterius explicatur Ord. Sax. Saxon. §. 44. Quid si gener sortem absq; protestatione usurarum receperit? §. 45. Eructus pignoris dotalis excedentes in sortem non imputandi. §. 46. etiamsi pactum anticreticum non intervenerit, aut dotans extraneus fuerit. §. 47. idque à Genero ad quemcunque extraneam extenditur. §. 48. ad II. Quæst. Resp. in pignore hoc gener prælationis Jure gaudet.

§. 1.

Duo L. N. Summa quasi Capita esse, unum de Retentione Dotis Acceptæ, alterum de Exactione Promissæ agens; utrumque verò quinque in Universum constare Enunciationibus, Proposita nim. (1.) Quæstione. (2.) illius Decisione. (3.) decisionis Extensione, (4.) Extensionis Ratione, & (5.) Rationis Probatione in d. Disp. Inaug. Sect. 1. §. 4. & fin. Sect. 2. §. 2. latius exposui. De Prioribus duabus actum supra in parte Legis Prima: De Tribus posterioribus verò in parte hac altera agitur. Est quippe pars hæc posterior nihil aliud quam prioris Extensio; quod enim in Dote Accepta Juris statuit Imperator Divus Marcus, ad Promissam producit Jctus Tryphoninus. Hujus verò cum verba jamdum antè, ut dixi, explicata sint, sensum & mentem accuratius paulò considerabimus, & quidem eam tum ampliando tum restringendo.

§. 2. Etsi igitur Extensio hæc Tryphonini non minus quam ipsa Legis Quæstio de Patre & Filia, itemque de Dote tantum, ut & de promissione in genere concepta sit, Ampliari tamen ex mente Jcti & analogia Juris multifariè poterit. Ita enim (1.) Ex parte *Subjecti*, & quidem (a) *Dotantis* ampliatur 1) ut procedat non tantum in Dote à Patre, sed & à Matre, quin & à reliquis utriusque lineæ Ascendentibus promissa *L. 41. pr. ff. de Jur. Dot.* ad hoc ut liberi, hereditate eorum abstinentes dotem promissam ab heredibus exigere possint. Sed quid si Dos ex Paternis & maternis bonis simul, per Patrem & Matrem, vel Avum & Aviam conjunctim promissa, wenn beyde Eltern zugleich dem Eydum eingetwif.

gewisses Ehegeld versprochen oder beschreiben / v.g. Es wolten
beyderseits unterschriebene Eltern ihrer Tochter / oder Enckelin
und ders Bräutigam 1000. Rthlr. zur Ausstattung mitzugeben
versprochen haben &c. an uterque Parentum in solidum teneatur
De Patre utique : (sicut & Jure Civili de Avo Paterno
& reliquis lineæ paternæ Ascendentibus L. 6. ff. de Collat. L. 5.
§. 8. ff. de J. D. l. 7. §. fin. ff. de in Rem vers. v. Eckolt ad n. T. 3. Lib. 23.
§. 4. p. m. 337. Nam Jure Saxon. aliud obtinet, ob dissolutam
semel per nuptias filiæ & separationem familiæ patriam pote-
statem *Novell. Elect. p. 2. Const. n. Berlich. 2. Concl. II. n. 28. &
seqq.*) nullum est dubium post L. fin. C. de Dot. Prom. quod
dotem, vel unâ cum Matre constituens, v. Anton Faber in
Cod. L. V. tit. 6. def. 1. vel solus ex suis & uxoris bonis pro-
mittens, totam de suis præstare teneatur, neque hic bono-
rum maternorum ratio habenda sit. v. Mynsing. *cent. 6. Ob-
serv. 85.* Herculis Marefcotti JC. Bononiens. *variar. Resol. Lib.
2. cap. 132. n. 1 & 2. fol m. 212.* Quin in tantum officio Patris
elocatio & dotatio filiarum incumbit, eoque facta præsumit-
tur, ut, licet uxor virum suum, pecuniam, quam ipsi forte
debuit, in dotem filiæ communis dare jussisset, sis verò non u-
xoris, sed suo nomine dederit, nihilominus eam pecuniam
adhuc uxori debeat, per text. express. in L. 82. ff. de Jur. Dot.
Similiter, etiamsi falsò existimans se Filiæ suæ debitorem esse,
dotem promisisset, obligabitur teste Juliano in L. 46. §. ult.
ff. de Jur. Dot.

§. 3. At in Matre secus est, eaque non nisi in subsidi-
um, deficientibus bonis paternis pro dimidia parte tum ob-
ligatur, teste *Meyio parti. 9. Decis. 150. n. 1.* Differentiæ ratio
perquam manifesta est, quia Patris tantum officium est do-
tem & donationes propter nuptias pro sua progenie dare,
ut ait d. L. fin. C. de Dot. Prom. & inter matrimonii onera hanc
postrema filiarum dotatio refertur, ob quæ sustinenda dotis
& Paraphernalium uxoris usufructum percipit. Ma-
tres igitur & Aviæ, promissioni Dotis à solis Patribus
faciendæ, ad stipulantes & accedentes non ut princi-
pales & correa, sed quasi fidejudentes pro Maritis ve-
niunt

niunt; idque exinde apparet, quia Matri solventi regressus aduersus Maritum illiusque heredes relinquitur arg. L. 20. §. 1. ff. Mandat. L. 46. ff. de Fidejuss. Solet autem regressus hic fidejussoribus dari non correis debendi, nisi quatenus vice mutua videntur fidejussisse. Anton. Faber. Cod. Lib. 5. Tit. 6. def. 8. Neque enim ad eam mulieris intercessionem, quæ pro dote facta est, SenatusConsulti Vellejani potestas extenditur per L. fin. C. ad SC. Vellej. sicut nec Novellæ 134. cap. 8. & inde desumptæ Avthenticæ (Si qua mulier C. d. s. Quia Dotis causa pia est: Unde & mulier si in ea opinione sit, ut credat se pro dote obligatam, quicquid dotis nomine dederit, non repetit: sublata enim falsa opinione, relinquitur pietatis causa, ex qua solutum repeti non potest, ut ait Julianus in L. 23. §. 2. ff. de Condiçt. indeb. Et licet donatio inter Virum & Uxorem aliàs non subsistat, facta tamen Marito, ut dotem pro communi filia det, minimè infirmatur per L. 34. ff. de Don. int. vir. & ux. junct. L. 11. ff. quib. mod. pign. vel hypoth.

§. 4. Ex parte Subiecti (B) Dorati, & quidem (1.) Dotem Accipientis C. nim. Filia. Huic enim propriè & naturaliter dos acquiritur & propria est, indeque dotari dicitur, daß sie ausgestattet worden. Ihre Ausstattung und Aussteuer / Mitgabe bekommen. ut durante matrimonio dominii hujus usu & effectu, Jure Civili, destituatur. conf. Disp. 1. Sect. 1. §. 16. atque hinc exigere promissam possit. v. Disp. 1. Sect. 1. §. 19. & inferius §. 8.) extenditur (1.) ad quarumcunque facultatum Filias, etiam (2.) Viduas à Patre iterum dotatas v. Ludov. Gilhausen in Arb. Jud. Civ. cap. 6. part. 7. de Presumpt. §. 44. n. 1. fol. m. 493. Sive bona aliunde jamdum habeant, ob quæ conditionem matrimonii invenient, sive non' conf. §. 23. Quapropter minimè audiendus Parens, dotem simpliciter promissam per bona Filia soluturus v. g. wenn er gesagt / er wolte seiner Tochter so und viel mitgeben / hernach aber derselben bey sich habendes Muttertheil / oder andere ihr zustehende Güter hierunter gemeinet haben wolte per elegant text in L. fin. C. de Dot. Prom. ubi expresse disponitur, quod Pater simpliciter promittens dotem pro Filia intelligatur eam de suo i. e. ex bonis propriis, ex liberalitate, dotare velle, etiamsi filia propria bona

bona habeat, & per se sit dives, ut commodè ex iis bonis Dos constitui posset, *conf.* Joh. Petr. Fontanella *de Pat. Nupt.* Tom. I. *claus.* 4. *gloss.* 5. n. 13. & 14. fol. m. 74. Cujus rei rationem Baldus ex naturali Patris ad præstandam Filiae dotem obligationem. Mynfingerus contra ex officio paterno, durioraque Legis necessitate defumit, *cent.* 5. *observ.* 32. n. 5. Cui ex L. 5. §. 12. ff. de *Jur. Dot.* ea imprimis jungi meretur, quod in dubio Pater, Curator filiae suae, pro ea dotem constituens, magis quasi Pater id, quam quasi Curator fecisse credatur. Nam licet Pater filiae locupleti Dotem dare non cogatur. v. *Diff.* 1. §. 2. §. 25. cum nec alere eam teneatur. l. 5. §. 7. ff. de *Agn. vel alend. lib.* Aliud tamen obtinet, si dotem ultrò promiserit, uti h. in l. Siquidem ex ejusmodi absoluta promissione Genero statim Jus acquiritur, utpote ipsi ex causa onerosa, & ad sustinenda eò melius onera matrimonii facta. *conf.* D. Mercurial. Merlini *Decision.* S. *Rota Rom. ad Tract. de Pig. & hypoth. Dec.* 138. n. 6. fol. m. 258.

§. 5. Nam quemadmodum talis conventio seu promissio non tam Filiae quam genero fit *arg. l. fin. §. 1. ff. qua in fraud. cred. facit sequi §. 8. in med. ex causa matrimonii L. 5. C. de Dot. Prom. ita & in dubio Socerum inter & Generum separata inde, diversaque oritur obligatio & actio, diversum continens Objectum ab ea, qua diu antè illam conventionem Pater Filiae jamdùm aliunde, & ex causa ipsi competentis domini, ad traditionem bonorum illorum fuit obstructus. Inter quos igitur actum hoc negotium, inter eos quoque nascitur obligatio; Diversitasque Subjectorum, diversum & separatim supponit Objectum, ne aliàs verba sine effectu accipiantur. Sibi enim imputet Socer, quod non apertius Legem conventioni dixerit, aut ex malitia fortè noluerit. *conf. infra Cap. 2. §. 7.* quod utique potuisset. *arg. L. 51. ff. de Jur. Dot.* Fallunt tamen hæc (1) Si non generaliter & indivisim de suis & maternis bonis, sed pro parte potius distinctis promiserit, v. g. Er wolte Ich 1000. Rthlr. inclusive ihres Muttertheils / sive 500. Rthlr. an ihren Muttertheile / und 500. Rthlr. aus seinem eigenen Vermögen geben; tali enim casu Patrem ad plus
ex*

ex bonis suis exsolvendum, quam promiserit, cogi non posse
verius est; cum in expressis conjecturæ & præsumptioni locus
non detur. *L. 1. §. 2. ff. de V. O.* Proinde textus in *L. fin. C. de
Dot. Prom.* non nisi de eo casu exaudiendus, quando simpli-
citer tantum de bonis maternis & paternis promittatur, nulla
paternorum vel maternorum quantitate expressa, ita ut reve-
rà non appareat quid ipse velit dare, & quid de substantia
filiarum proficiatur, ut loquitur ipse Justin. in *d. L. fin. circa fin.*
conf. Mynsing. *cent. 6. Obs. 85. n. 7. & 8. p. m. 519.* (2) Si Socer
inops sit, aut substantiam idoneam non possideat, ex qua do-
tem promissile possit præsumi, per *d. L. fin. C. de Dot. Prom.* ut
Ludov. Gilhausen *l. c. n. 3. & 4.* dotem excessivè promissam hic
exclusam nolit, dummodò ad illius resolutionem bona suffi-
ciant, licet non habeat, ut deinde reliquas dotare possit Filias.
conf. *Disp. Inaug. S. 2. §. 29.* quod facilius fortasse concedendum, si
dolus Soceri appareat, aut nihilominus tantum retineat, ne
cum familia egeat. *per ea quæ inferius cap. 2. à §. 4. usq. 10. dicuntur.*
(3) in Matre & Avia, quæ de Patrimonio Nepotis promissile
creduntur. *arg. L. 34. ff. de N. G. Azo Comm. ad d. L. fin. n. 6.* (4)
In Patre Naturali, qui dotando filiam, non ex propriis, sed
ipsius filix bonis dotem dedisse vel promissile præsumi-
tur, Autore Bartolo in *L. 1. ff. Sol. Matr.* Menochio de *Præsumt.*
lib. 3. præf. 15. add. Disp. I. Sect. 1. §. 7. in fin. Præterea (5) locum
hæc habere negat Ludov. Gilhausen de *Arbor. Jud. Civil. c. 6.*
part. 7. de Præsumt. §. 44. n. 5. fol. m. 493. quando non gene-
ro, sed ipsi filix Pater dotem promissilet, eoque casu etiam
ex bonis ad ipsam filiam pertinentibus præsumi promissam
autumat. Verum ut taceam 1) dotem soli etiam filix pro-
missam genero pro sustinendis matrimonii oneribus constitu-
tam censerit, eamque proinde, ut dominum, illam exigere
posse invitâ etiam filia, *v. Disp. 1. Sect. 1. §. 19. & cap. seqv. 2. §. 17.*
Quid 2) operaretur promissio, cum & citrà eam, ad tradi-
tionem rerum filix propriarum, jure obligetur? Accedit 3)
quod Pater promittens Dotem, paternum exercere voluisse
officium, dotare scilicet de suis, jure præsumatur *L. fin. C. de dot.
prom.* Propria enim bona non ut Pater, sed ut Curator resti-
tuit;

tuit; nec 4) Dotis appellatione hæc veniunt, etiamfi forte
ufus fuerit vocabulo jur Wittgabe. Quia omnis datio (atque
sic etiam hæc in dotem datio die Wittgabe) est translatio Do-
minii, extrâ patrimonium nostrum actu existentis *arg. §. 14.
Inst. de Action. §. L. 17. §. ult. ff. de V. O.* quæ igitur, nostræ jam-
jam sunt, ex causa dotis amplius fieri, aut promitti nequeunt.
§. 10. Inst. d. Legat.

§. 6. Cum itaque ex jam dictis de Justitia & ratione,
Constitutionis *d. L. fin.* satis constet eaque propter in Camera
Imperiali usu recepta sit, teste Mynsingero *cent. 5. Obsrv. 32.
p. 345.* non video quo Jure aut ratione Christin. *Vol. 3. Decis.
52. n. 24.* eam satis mirabilem appellare, vel Arnoldus Vin-
nius *Lib. 2. quæst. Illustr. 14. in fin. p. m. 360.* eam moribus horum,
temporum sine vitio applicari, aut in praxi recipi non posse
cum Grænvv. *de LL. abrog. ad d. L. fin.* asserere & defendere,
possit: cum nulla Lege contraria hucusque sit abrogata, cur,
igitur stare prohibeatur. *l. 27. C. de Testament. L. 32. §. fin. C.
de Apell.*

§. 7. Cæterum quæ de Dote Filiarum hætenus ex *d.
L. fin.* deduximus, eadem & (3) in Filiis quoad Donatio-
nem propter nuptias obtinere statuimus. *arg. L. 20. vers. si i-
gitur. C. de Donat. antè nupt. & Ludov. Gilhausen de Arb. Ju-
dic. Civ. l. c. n. 1. fol. m. 493. add. Diss. 1. Sect. 2. §. 6* Cum filio u-
xorem ducenti non minus donationem propter nuptias assi-
gnare, quam filiam dotare Parens teneatur. *d. L. fin. vers. ne-
que enim. §. c.* modò non duxerit inhonestam. *L. 3. §. 6. ff. de bo-
nor. poss. contr. tabb.* undè & promissam abstinentes, æquè ac
filia, ex hereditate Patris petere poterunt. Imò licet expres-
se quidem nihil promiserit Parens, si tamen filio sponsalia
vel matrimonium contrahenti, pactaque dotalia cum Sponsa-
ineunti adfuerit & consenserit, mortuo postmodum inpauper-
tate filio, Pater ex subscriptione & consensu suo viduæ, Nu-
rui, promissam à filio in Tabulis Dotalibus donationem pro-
pter nuptias, seu propter dotem, *das Gegenvermächtnis und
was er ihr sonst in der Ehestiftung mehr zugesaget ic. præstare unâ
cum Dote, in subsidium tenetur.* Quia postquam consensit

B

ma-

matrimonio filii & pactis dotalibus, omnes eas obligationes in se suscepisse jure intelligitur, quæ ex causa matrimonii pendunt, sibi que adeo imputet, quod non protestatus fuerit *arg. L. 1. § 2. C. de Filiisfam. & quemad. pro iis Pater. §. 1. Inst. quod cum eo qui in alien. idque præjudicio firmat Carpov. P. 2. Constit. 43. def. 12. add. Anthon. Faber. in Cod. L. 5. Tit. 18. def. 25. Ludov. Gilhausen. in Arb. Jud. Civ. Cap. 6. part. 7. §. 44. n. 1. fol. m. 493. Bachov. tr. de Pignor. & Hypoth. L. 1. cap. 9. n. 11. in fin. p. 27. Mercurialis Merlinus de pign. & Hyp. L. 3. tit. 2. qu. 158. n. 42. fol. m. 278.*

§ 8. (γ) Ex parte Subjecti Exigentis Dotem Promissam (non item Legatam, nam etsi genero Dos legetur, filia tamen actio est L. 69. §. 2. ff. de Legat. 1. rationes v. ap. Anth. Fab. Cod. L. 7. Tit. 6. def. 5. add. Brunnem ad L. 5. Cod. de Dot. Prom.) scil. Mariti v. Diss. 1. Sect. 1. §. 9. seu Generi, cujus appellatione hinc Neptis & Proneptis, cæterarumque tam ex filio quam ex filia editarum, mariti veniunt. L. 136 ff. de V. S. (1) quod exigere possit nomine proprio. (2) absque ullo mandato aut cautione rati L. 11. verb. nulla ratihabitione. C. de Pact. Convent. tã sup. dicitur. D. Nicola. Proc. part. 3. c. 7. n. 15. licet (3) vel utrique Conjugum. v. Anthon. Faber. Cod. L. 5. T. 7. def. 31. vel soli etiam uxori à Patre sit promissa L. 5. C. de Dot. Prom. L. 7. §. 3. ff. de J. Dot. L. 9. C. de R. V. Carpov. P. 2. C. 42. d. 18. (4) etiam invita aut contradicente muliere v. infr. Cap. 2. §. 17. in fin. Quia Genero per promissionem jus quæsitum, & Socer ipsi ex conventionione seu contractu obligatus est, *conf. Diss. 1. Sect. 2. §. 42.* Unde nec (5) Filia parenti dotem promissam, invito marito remittere potest, cum contracto matrimonio Dotis alienationem non habeat. L. 23. Cod. de Jur. Dot. sed data apud maritum remaneat, promissaque ab illo exigi possit L. h. N. Imò licet Maritus Civilis tantum Dominus Dotis sit, & usufructuarius, à præstatione tamen & exsolutione illius Socer se liberare minimè poterit, offerendo ipsi quotannis usum fructum seu Interesse promissa, L. fin. §. 2. verb. fin. nec is qui debet & c. C. de Jur. Dot. Nec refert, maximè jure nostro Saxonico (6) vivente adhuc Filia Generi à Socero,

Socero vel ex hujus hereditate, dotem promissam petat, siue mortua ea, solus maritus exigat tanquam heres mobiliaris, quia ad effectum lucri habetur perinde ac si soluta fuisset, ut loquitur Amator Rodriquetz. in *Decision. Sacrae Rotae Rom. ad Materiam de Privileg. & concurs. Cred. Dec. 46. n. 1. fol. 75.* Et quanquam Jure Civili mortua muliere Maritus Dotem promissam exigere non possit, cum & acceptam restituere *L. 10. pr. ff. Sol. Matr. L. 4. C. eod. L. 6. pr. ff. de Jur. dor. L. un. §. 13. in fin. C. de R. N. A. excepto usufructu in dotem genero, proprietario, à Socero dato per notab. text in L. 78. §. 1. junct. L. 66. ff. de Jur. dor. teneatur, etiamsi liberos uxor reliquerit. Utenim propter liberos; dotem maritus retineat, pactis opus est, *l. 48. ff. Sol Matr. L. 12. pr. L. 26. §. 2. ff. de Pact. Dor. L. 7. C. de Pact. convent. conf. supra Disp. I. §. 8. in fin.* Quia tamen eo Jure, iisque in locis ubi observantia illius viget, pactis ut plurimum dotalibus sibi prospiciunt generi, ut soluto matrimonio aut totam dotem, aut partem lucentur; qualia pacta etiam non extantibus liberis valere ex *L. 2 & 12. ff. de Pact. dor.* apparet. Quin & extra casum pacti istiusmodi conventi, usuras nihilominus Dotis promissae, ad mortem usque conjugis debitas, petere possunt. *conf. Zanger. tr. de Except. Part. 2. cap. 15. n. 43. p. m. 226.* ut adeo nec Jure Civili hæc L. N. pro dote Actio, seu, Exactio, omni penitus effectu destitua ur. *conf. seq. §. 23.**

§. 9. II. Ratione Objecti ampliatur ut res in dotem promissa exigi possit, etiamsi (1.) fuerit aliena, ad hoc scilicet ut vel redimant, vel æstimationem præstent heredes, *l. 14. §. 2. de Legat. 3.* siue æstimato siue inæstimato sit promissa, sciverit Socer an ignoverit alienam esse, perinde est, nisi fortè heredes parati sint probare Socerum, si scivisset alienam, doti haut promississe. *arg. §. 4. Inst. de Legat. add. Disp. I. Sect. 2. §. pen. (2.)* de Re communi à Socio promissa. Quia, quæ in honorem alterius Socii liberorum erogata sunt, utrinque imputantur. *per L. 73. ff. Pro Soc.* Neque enim est, quod cum aliquibus ob *L. 81. ff. eod.* in Dote promissa diversum statuamus; aut cum Petro de Umbalda de *Duob. Fratrib. argum. 6. n. 10. p. m. (edit. Colon. de anno*

1586. in Oct.) 217. distinguamus inter id, quod ex Naturæ debito in Filiam expenditur, quale dos esset; & inter alias extraordinarias expensas in honorem filiorum; puta militiæ, Doctoratus, Magistratus & similibus, ut loquitur, fiendas, ita scilicet ut hæc quidem impensæ juxta *c. l. 73. §. 1.* non autem dos de communi solvatur, nisi aliud specialiter ita inter Socios convenerit secundum *d. l. 81.* Nulla quippè disparitatis subest ratio. Quoad 1.) enim qui dare de communi, cur non & promittere dotem possit? maximè cum promissa non minùs, quam data statim abcessisse à bonis communibus credatur, zrisque alieni, è bonis societatis exsolvendi, loco habeatur. *arg. l. Nulr. add. Disp. I. Sect. 1. §. 21. & l. 27. ff. Pro Socio.* tamen etiam amplior fortè promissa; dummodò non dolo, ignorante vel contradicente Socio, prout eleganter Legem *68. pr. ff. Pro Soc.* in præsentì casu explicat atque restringit Gothofred. *in not.* Quoad 2.) Majori sanè Jure, quin & ex ipsius Socii præsumta voluntate ea Societati imputanda, quæ Jure Naturæ, atque sic ex necessitate præstantur, quàm quæ ex liberalitate, aut captandæ gloriæ gratia erogantur, prout rectè quidem argumentatur Donellus *lib. 13. Comm. c. 16.* in eo solum falens quod *d. l. 73. de Dote;* Legem verò *81. ff. eod.* de sumptibus in honorem liberorum, contra tenorem contractûs factis exaudiat. Neque sanè concludens Petri de Ubalda ratio est, quod non ut socius, sed ut Pater, atque sic de suo dotare cogatur: cum nec ut socius alimenta (in quorum locum tamen, & quasi per aversionem Dos filiarum datur aut constituitur. *conf. Disp. I. Sect. 2. §. pen.*) liberis, nec sumptus inhonorem eorum debeat, & nihilominus ea omnia communis impendii sunt *per d. l. 73. §. 1. ff. pro Soc. & l. 39. §. 3. ff. Fam. Hercisc.* Supponimus tamen hæc Societatem specialiter Univerfarum fortunarum, ut loquitur *d. l. 78.* Sic enim nihil proprii amplius habuit, ex quo solvere vel promittere potuit. *Arg. l. 39. §. 3. ff. Fam. hercisc.* Aliud obtinet in Simplici, *v. l. 3. & 7. ff. pro Soc.* qua de accipimus *d. l. 81. ff. Pro Socio. conf. Fachin. lib. 8. controv. c. 4. Brunnem. in Comm. ff. ad b. l. 81. n. 5.* in hac enim nec dos, nec alii, quam qui occasione aut intuitu so-

focietatis facti sunt, sumptus conferuntur. *l. 52. §. 15. ff. cod.*
Positis igitur sic præmemoratis circumstantiis, seu requisitis,
consequens sanè videtur Dotem non tantum ab alterutro So-
ciorum Filix datam utrinque imputandam, sed & ex pro-
missione utrius alterum pro parte sc. dimidia, obligari, quin
& conveniri, soluta etiam societate posse. *arg. d. L. 81. vers.*
questum est &c. pactum non esse iniquum. ff. Pro Socio.

§. 10. Vel etiam 3.) Feudalis. Nam etsi quidem Feu-
dum in Dotem pro Filia dari aut promitti posse, nullius Cu-
ria consuetudine videatur. *2. F. 9. §. 1.* Imò ne quidem eo ca-
su, quo Pater nulla alia bona habeat, nec filia aliter, quam
si dotata sit, nubere possit. *Wurmser, de Feud. observ. 19. Lud-*
vvel. Synops. Feud. Cap. 17. p. m. 360. Non tamen hæc aliter, quam
cum hoc effectu, accipio, ut scil. ex natura Dotis Communi
(*vid. §. 40. Inst. de R. D.*) Dominium simul illius ad Generum
& Filiam transferatur, sicque vera alienatio, Jure Feudali
prohibita, intercedat; quo respectu Dotis datio recte dona-
tionibus annumeratur in *L. ult. pr. C. de Donat. aut. Nupt.* Feu-
dum enim in dotem dare simpliciter non esse prohibitum,
exemplo uxoris Marito Dotem in Feudum constituentis doce-
mur ex *2. F. 13. §. 17.* Cur autem Patri non æquè ac uxori id
liceat, vix alia reddi videtur posse ratio, quam quod Pater,
Feudum in dotem simpliciter concedens, omni Jure vel Do-
minio se exueret, transferendo nimirum (ex natura dotis in al-
lodio constituta generali) Naturale in filiam, cujus ob id
proprium peculium fieret. *l. 14. ff. ad L. Falcid.* & Civile in ge-
nerum *L. 30. C. de Jur. Dot.* atque sic reverà Feudum alienaret
& Domino Feudi, proprietatem interverteret; E contrariò U-
xor Naturale Dominium retinet, abscedente saltim Civili, & ex-
istente apud maritum usufructu, quousque consistit matri-
monium. *2. F. 18.* His ità suppositis, non video quí naturæ
Feudorum, vel rationi Juris Feudalis repugnare debeat, si
Pater expressè in Pactis Dotalibus Dominium suum Vasalla-
ticum sibi reservaret, adjecto insuper pacto de Dote non
lucranda, sed vel post mortem Filix ad ipsum, ejusvè suc-
cessores Feudales; vel deficientibus vivâ etiam filia, descenden-

tibus masculis', ad Agnatas aut Dominum revertenda. *Dis-
sent. commun. Dd. & cum illis Ludvvel. Syn. J.F. cap. 17. p. m. 361.*
Quin nec analogiæ Juris contrarium existimem, si, concepto
simpliciter, in mortem Filix, Feudum restituendi pacto, Feu-
doque, superstiti filia, deficientibus masculis ad Agnatos vel
Dominum devoluto, ad interesse genero contrâ heredes al-
lodiales concedatur actio, ut quoad onera matrimonii ex
Feudo usque ad mortem Filix à Socero promissorum, præ-
sent indemnem. *arg. L. 8 §. 13. ff. quib. mod. pign.*

§. 11. Nihil autem interest certam Feudi partem Filix,
itemque Genero dotis loco Socer assignaverit; an indefinite
& in genere saltem pro dote, in certa pecunia summa consti-
tuta, partem Feudi indeterminatam dare promiserit, inqui-
ens, v.g. Er wolte seiner Tochter 6000 Rthlr. zur Ausstattung
und zwar an unterschiedlichen Lehns-Stücken / und zu seinem
Ritter-Guthe N. gehörigen pertinentien / als Feldern / Wiesen
etlichen Acker Holz und Teichen 2c. daß sie selbige Zeit ihres
Lebens nutzen und gebrauchen / nach ihrem / der Tochter / Tode aber
allesamt ihme / oder dessen Lehns-Erben / wie ingleichen nach
inzwischen ereigneten Falle denen Mitbelehnten oder denen Lehns-
Herrn hintwieder abgetreien / und dem Ritter-Guthe einverleibet
werden sollen 2c. Quin, factam tali casu in dotem dationem re-
vocari à Fratribus, aut promissam feudalis fundi traditio-
nem, denegari Filiabus à Patre, vel hoc defuncto à Fratri-
bus non magis posse existimem, quam si Parens Vassallus Fi-
lix & genero Jus percipiendi fructus ex Feudo donasset *L. 12.
§. 2. ff. de usufr. oppignorasset, L. 11. §. 3. ff. qui pot. in pign. locas-
set, 2 F. 9. aut vendidisset, L. 8. §. 2 ff. de per. & comm. r. v.* postea-
que perfecto utrinque contractu, vel etiam à parte saltem
Filix & generi adimpleto, Socer, illiusvè heredes penitere
& resillire velint. Contractus etiam invitos & descendentes ob-
ligat, maxime si ex causa onerosa fiat, & à parte alterius ad-
impletio accesserit, veluti hoc nostro casu sponsalibus, spe
promissæ dotis. jamjam contractis. Accedit, quod tali casu
Filia, itemque Gener in Feudo dotis loco concessio vel promissio
nullum Jus Reale, sed saltem Personale, vi pacti & promissio-

missionis consequatur, ut scilicet Filia, quamdiu vixerit, fructus exinde percipiendi facultas præstetur, sub hac tamen cautione, ut si ea deceaserit, Successoribus Feudalibus illud restituatur: atque sic exemplo usufructus Servitutum Realium, constituti vel legati, Dotis istiusmodi promissio vel Datio, favore Dotis, sustineatur, & teneat *arg. L. 1. ff. de Usu & Usufr. Unde nec cum Domino Struvio in S. J. F. cap. 15. aph. 7. n. 2. in fin. p. m. 437.* Zasio, Gaillo & Mynsingero asserere dubito: Patrem Vasallum filia fructuum Feudi perceptionem in dotem rectè dare (quin & promittere) posse. Consultius autem, haut dubiè aget tali casu Gener, si persuadeat Socero, ut evitandæ litis gratia, ipsum super Feudo in dotem dato vel promisso subinvestiat. Ita enim, mortua Filia, etiam illud ut subfeudum, retinebit, & ad descendentes transmittet, nisi aliud literis investituræ convenerit.

§. 12. Num verò Socer ejusve Filii præcisè ad traditionem rerum hoc pacto in dotem promissarum Feudalium obligentur, an præstando interesse traditionis necessitatem possint effugere Quæritur? Et quanquam illo casu, quando Dos simul in certa pecuniæ quantitate constituta, principaliter pecunia in stipulationem venisse, res feudalis autem in gratiam promittentis tantum adjecta esse, atque sic ad modum solvendi tantum pertinere videatur; nihilominus tamen quia non alternativè sed copulativè rerum Feudalium, promissio facta, pro pura magis licet qualificata aut modali promissione, ea habenda, adeoque res ipsæ præcisè præstandæ. Pacta enim sunt servanda à Socero, & Filii quoque ex promissione Parentum, etiam ratione Feudi tenentur *1. F. 3. §. 9. 2. F. 45. conf. Struv. Syn. Jur. Feud. c. 14. aph. 11. n. 4. Carpz. P. 2. C. 42. def. 5. n. 7.* Accedit, quod æstimatio tali casu, tacitam quasi Juris utendi fruendi Feudo, contineat emtionem venditionem *L. 10. §. 4. L. 16. ff. §. L. 1. C. de Jur. Dot.* proindeque idem quod in Emptione Venditione aliàs *arg. L. 6. C. de Rescind. vend. L. 68. ff. de R. V. §. 2. Inst. de Donat.* statuendum. Minus dubii habet, si solum Feudum, absque determinatione quantitatis, in dotem, promissum; cum ex causa onerosa, & quasi ex contractu.

(v. No-

(v. Novell. 22. c. 19. L. ult. C. de Repud.) Do ut facias, contractus sc. nuptiis debeatur. *conf. Disp. I. Sect. 2. §. 40.*

§. 13. Sed hæc de Socero & Filiis: Quid de Agnatis & Domino Feudi dicendum, si mortuo fortè brevi post promissionem Socero, & deficientibus filiis, ad eos Feudum devolvatur, An & illi promissis Soceri stare tenentur? Jure equidem Longobardorum negativa verior. *arg. 1. F. 18. 2. F. 8. pr. & 2. F. 9. pr.* etiamsi superiorem Dominum recognoscere, ipsique servitia præstare Gener & Filia parati sint. *arg. 1. F. 15. verb. nisi specialiter investitus. & c.* Quia Agnatis facto alterius successio interverti, aut Domino invito alius obrudi Vasallus nequit & c. *Dissent. Ludvvel in Syn. J. F. Cap. 15. p. m. 321.* Jure autem Saxonico, maximè Electorali, quo Dotis datio, & promissæ præstatio inter onera Feudalia ab Agnatis pariter atque ab ipso Domino solvenda refertur, quo de pluribus in præced. §. 50. interesse videtur, in certa quantitate pecuniæ Dos principaliter constituta, atque sic Feudum æstimatò in dotem fuerit promissum: An solum Feudum, ut corpus & inæstimatò loco dotis assignatum v. g. si dixerit Er wolte dem Eydam diß o' der jenes Lehen-Guth an stadt des Heyrath Guths zeit Lebens zu genüssen einräumen und übergeben. Illo casu, vi constit. 46. Part. 2. quantitatem exolvere tenentur, quo de ex parte supra *Disp. I. Sect. 2. §. 39. & infra cap. 22. §. 26.* Hoc verò, quia Feudum in præjudicium Agnatorum, itemque Domini alienari nequit, neque etiam æstimatio in stipulationem venit, nihil præstabunt, excepto eo, quod in casu deficientis Allodii, Jure hoc, ordinariè aliàs Filiabus pro dote ex Feudo debetur, de quo in sequ. §. 26. Nisi fortè & hi in allodio simul succedere velint, quo casu utique factum seu promissum defuncti præstare non minus ac filii obligantur: *arg. 2 F. 45. ibiq. D. Casp. Bitsch in comm. Struv. S. J. F. cap. 14. apb. 29. & 30.*

§. 14. Atque hæc ita se habent, si ex ipsis rebus Feudalibus Dos constituta aut promissa sit. Videamus nunc quid statuendum, si Vasallus absque Feudi mentione certam pecuniæ summam Filia nubenti promiserit, antè quam autem solvat, vita fungatur? Jure equidem Communi ex Feudo nihil

nihil deberi exploratum est *arg. 1. F. 18. 2. F. 3. pp. § 2. F. 9. pp.* At
 verò Saxonico Electorali Filia indistinctè, tam Patri heres
 existens, quam allodio abstinens, dotem promissam à fra-
 tribus, quin & ab Agnatis, & ipso etiam Seniore, (si ad
 hunc, mortuo vasallo, Feudum revertatur) ex fructibus
 Feudi potest exigere. Non tantum ex ratione generali, quod
 eo Jure Filia ex Feudis dotanda sunt, quò de inferius h. §. sed
 & potissimum, quod ex dispositione Constitutionum Electro-
 ral. *P. 2. Const. 46.* quæcunque, pro elocandis Filiabus con-
 tracta debita, inter onera Feudalia ex Feudo à Successoribus
 Feudalibus (illis pariter atque Agnatis, quin & ipso etiam
 Seniore v. *Carpz ad d. Const. 46. def. 7. n. 3.*) præstanda, referun-
 tur, verbis: *Oder da die Schuld wegen Aussteuerung der Töch-
 ter oder Schwestern / oder zu Ablegung der Leibgedinge aufge-
 nommen re. sollen solche Schulden durch die Lehnsfolger aus den
 Lehen vergnüget und die Land Erben damit verschonet werden re.*
 Neque tamen pecunia tantum, Dotis jam solutæ causa à ter-
 tio aliquo mutuo accepta, in verb. aufgenommen. sed & ex
 promissione adhuc debita, ad hoc Feudi onus pertinet, ita
 ut ex Feudo Dos promissa etiam exsolvi debeat; quia ratio
 d. Constitutionis, seu Privilegii horum Debitorum alia non
 est, quam favor Dotium & Filiarum. Sufficit igitur debi-
 tum hoc Dotationis causa fuisse contractum, sive Genero,
 sive tertio alicui debeatur. Propter quod enim aliquid tale,
 illud magis tale est. Jam autem propter Dotem promissam,
 accepta ad illius exsolutionem, pecunia ita privilegiata est,
 ut inter onera Feudalia *in d. Const. 46.* numeretur verb. *wegen
 Aussteuerung der Töchter re.* Ergò quoque ipsa Dos promissa,
 privilegio hoc gaudebit, ut scilicet ex Feudo solvatur. Idque
 tanto magis, quia regulariter onus dotationis successoribus
 Feudi incumbit. Neque enim debitum hoc dotis promissæ
 omnino personale existimandum, sed veluti in rem scriptum,
 licet per se reale non sit, verum successoribus Feudi occasio-
 ne rei incumbat, prout ita à Dn. Scabin. Lipsiens. pronun-
 ciatum probat, & objectionibus respondet *Carpz ad d. Const.
 46. def. 15.* Nec interest Jure Saxonico, *ut præc. §. 10. §. 11. dixi,*
 in

in specie de Feudo, an generaliter tantum promissa; solvendo hereditas sit, nec ne; perinde ut in aliis debitis feudibus non in subsidium, sed principaliter ex Feudo solvendis. Carpz. d. Const. 46. def. 7. 13. & 16. n. 3. secus quam in dote, indefinite, vel plane non promissa in sequ. §. 26. statuitur. Apprimè huc facit, quod def. 15. subjicit Scabinorum Lips. præjudicium in causa Heinrich Listis zu Rackith. Mens. Febr. Anno 1435. verb. sentent. diuicil aber dennoch nicht verneinet werden kan / daß der berechtigten Tochter über das Ehegeld der 1000 fl. noch 1000. fl. fernere Entrichtung und Wittgiff zu gefaget / und also eine Schuld zu ihrer Ausstattung gemacht worden / welche vermöge Churfürstl. Sächß. Conclition aus den Lehen/unangesehen / daß das Erbe zureichet / abzustatten / 2c. so seyß ihr auch solche zu der Tochter Ausstattung versprochene Gelder / wann gleich das Erbe zur Zahlung zureichen möchte / aus den Lehen abzurichten schuldig / und habt euch dartzwieder beständig Weise nicht zubeheiffen. v. r. w.

§ 15. Imò (4) deficientibus rebus aliis de Fideicommissio Subjectis Dos promissa à Fratribus reliquisque heredibus Fideicommissariis præstanda est *Auth. Res que C. comm. de Legat. D. Mercurial. Merlin. tr. de Pignor. & Hypoth. L. 3. Tit. 2. qu. 46. fol. m. 271. & qu. 43. n. 20.* quod quidem facilius fortasse concedendum videtur tum, si ipsi Parentes fideicommisserint, maxime cum tali casu nec constituta dos contineri in parte hereditatis, quæ restituenda est, censeatur; quin & quod ex promissione Dotis debitum fuit, aris alieni loco habeatur, per textum disertum in *L. 62. ff. ad SC. Trebell.* Procedit tamen illud nihilominus, etiamsi non à Parentibus, sed ab illorum Majoribus Fideicommissum istiusmodi sit constitutum. Quo de Fontanella *tr. de Pact. Nupt. Tom. 2. claus. 5. gloss. l. part. 2. n. r. fol. m. 18. ad cò, ut si non habeat bona libera Pater, possit & debeat, imò compellendus est sumere de bonis Fideicommissio subjectis, i. e. quæ ipsa gravatus est alteri restituere, pro dicto debito explendo, textus est formalis & ad literam in *Auth. Res que, C. comm. de Legat.* tenetur autem Pater, dives postea factus reficere Fideicommissario quantitatem quæ pro dote per eum soluta fuit.*

Fon.

Fontanella *d. tr. n. 63. fol. m. 26.* limitanda tamen hæc: dummodo Dos non excessivè, & tantum in fraudem Fidei commissariorum promissa, sed *pro modo honestati personarum* (puta contrahentium atque Parentum) congruo, ut habet, d. Auth. *Res qua* &c. quo etiam perinet, quod, cum rogatus restituere post mortem suam, quod, quicquid ex hereditate supererit, ex tacita testatoris voluntate facultatem alienandi hereditatem ad quartam usque partem habeat, dubitandum non sit, dotem ex dodrante isto promissam, inde exsolvendam esse, etiam si alia bona reliquerit *v. Carpz. P. 3. Const. 8. def. 37.* Quin & deficientibus aliis bonis & consumto etiam dodrante, dos promissa ex quadrante præstanda est. *per text. express. in Auth. Contra cum C. de SC. Trebell. in verb. quamvis* & *ex causa dotis seu propter nuptias donationis, seu captivorum, redemptionis, vel si non habeat, unde faciat expensas, hujus quarta permittatur diminutio.*

§. 16. Extenditur denique (§) à dote promissa ad debitum quodcumque aliud sive ex stipulatu, sive ex a'io aliquo contractu ortum. Poterit proinde Filia aut nepos abstineas à fratribus sororibusque Patri aut avo heredibus, quod hic illi ejusvè parentibus ex mutuo, aut aliunde debuit, seu as alienum hereditarium aliud, absque metu compensationis aut confusionis, exigere. Eleganter hæc quadrat quod Dn. Hahniius *ad Wesemb. n. Tit. de Collat. n. 1. refert,* Jctorum Julianorum Responsum: *PP. erachten wir für Recht zu erkennen und auszusprechen / daß euer Schwester / ob sie gleich von euer beyden Vater ausgeheuert ist / iho aber nach desselben Absterben sich seiner Erbschaft nicht annasset / sondern davon abhält / die empfangene Ehegelder und dergleichen ihr dergestalt zugewendete Dinge / nach besage der Rechte zu conferiren, und in den gemeinen Nachlaß zu bringen / oder auch ihr / an ihren / dem Vater geliehenen Summen / abzurufen zulassen nicht schuldig sey / sondern dasjenige / was sie also bekommen / billig behalte / ihr auch die Schulden / damit ihr der Vater verhasst worden / nichts desto weniger / aus denselben Gütern bezahlet werden müssen. v. r. w.*

§. 17. Respectu III. Formæ, nihil interest (I) quocumque

enque modo fuerit promissa, verbis tantum, an in pactis & Tabulis Nuptialibus, in der Eheveredung oder Ehestiftung. Substantia enim Dotis non consistit in Instrumentis: Unde amissio licet instrumento nihilominus debetur, dummodo per testes aliasve quascunque legitimas presumptiones probari possit. *L. 15. C. de fur. dot. & L. un. §. 1. vers. Et nemo de R. U. A. L. 6. C. de dot. Prom.* De quibus presumptionibus & conjecturis vide Doctores à Joh. Petro Fontanella *de Pact. Nupt. T. 2. claus. 6. gl. 3. part. 7. n. 36. 38.* longo agmine citatos. Est quippe Dotis constitutio facti magis, quam Juris, perinde, ut ceteri contractus, *ut ait L. 7. §. 3. ff. de Curat. furios.* quare in dubio non presumitur *L. 2. ff. de probat.* Poterit tamen, deficientibus aliis probationibus, vel conscientia Parentum; vel scientia simul & notitia, si forte per proxenetas nuptiarum promiserint, committi. Sufficiunt etiam testes quibus dotis promissionem socer confessus est. arg. eorum quae tradit in simili Carpz. *P. 1. Decis. 59. n. 7.* Licet forte singulares sint, puta, cum, ut sapissimè sit, vel Pater vel Mater, vel alius dixerit mediatoribus & negotiatoribus matrimonii se promittere dare mulieri seu genero tantam pecuniae quantitatem, non tamen simul, sed cuilibet de per se & ipsi hoc referunt mulieri, & genero, aut eis, qui ex parte illius sunt, arg. elegantissimi textus in *L. 14. ff. de Dot. preleg.* Nam licet singulares testes regulariter non probent, in praxi tamen per eos obtinuisse testatur Joh. Petr. Fontanella. *l. c. n. 41.* Atque ita in simili purgatorium juramentum Socero fuisse injunctum ipsemet observavi, ita enim consultanti mihi respondit Facultas Lipsiensis in causa Thomæ contra Tobiam Anno 1685. Mens. Dec. Hat Tobias, ein Bauer Mann / seinem Eydam Thomæ 250. fl. vor die Hochzeit und zur Wittgabe versprochen: 2c. Ob nun wohl eurem Ansehen nach der eine Zeuge annoch vorhanden / welcher etwas / so Klägern vorträglich / aussagen möchte / und es dergestalt das Ansehen gewinnen dürfte / daß derselbe zum Juramento suppletorio gelassen werden könnte. Demnach aber und dieweil der annoch vorhandene Zeuge / auff dessen Aussage Kläger sich gründen wil / darbey sich nicht befunden / als Tobias seinem Eydam 250. fl. berz

versprochen / noch dasselbe mit angehört / weniger sonst ein
mehrsers raelden kan / als daß Tobias ihme / als er densel-
ben zur Hochzeit gebethen / erzehlet / wie er Thomas so viel
versprochen / woraus aber keine Obligation, daß darauff al-
sfort von denselben geklagert werden könne / erwachsen / und
dergestalt eine Semiplena probatio nicht verhanden / auffer
dem aber das Juramentum suppletorium in Rechten nicht
statt findet / hingegen wider Tobias unterschiedene starcke
praesumptiones daher entstehen / daß Er nicht allein den Pro-
cess, insonderheit aber die Zeugen verhöret / geraume Zeit
und so lange / bis der eine Zeuge / welcher von dem / was
dissals sühgangen / die beste Wissenschaft gehabt / verstorben /
auffgehalten / sondern auch sich ehemals erbothen / Kldgern
200. fl. überhaupt zugeben / in so weit / wenn er sich nicht schul-
dig befunden / er sich auch schwerlich heraus gelassen haben
würde ; worzu auch ferner kömmt / wie nicht zuvermuthen/
daß Tobias seine Tochter ohne Mitgift verheyrathet / oder
auch Thomas dieselbe ohne vergleichen-geblüchet haben würde/
welchem auch der annoch verhandene dritte Zeuge admini-
culiret, indem derselbe ausgesaget / daß Tobias, wie er
Ihn / als Schwiegervater zur Hochzeit gebethen / demsel-
ben erzehlet / daß er seinem Eydam 250. fl. zur Hochzeit und
Mitgabe versprochen / durch welches alles Tobias in so weit
graviret worden / daß er von der wider ihn angestellten
Klage so schlechter Dinges nicht losgesehlet werden kan. So
mag zwar Kldger Thomas zum Juramento suppletorio nicht
zugelassen / Tobias aber hingegen das Purgatorium gar wohl
zuerkant werden. v. r. iv. *Quanquam Domini Scabini Lipsien-
ses in d. causa aliter pronunciaverint Mens Oct. Anno 1685.
eosque postea in Leutatione secuti Wittebergenses Mens.
Febr. Anno 1687. Haud dubie ideo, quoniam alter ex Nu-
ptiarum Proxenetis, in testem simul productus, deposuerat,
matrimonium sine dote contractum, & Socerum in presen-
tia Generi tempore Sponsaliorum expressè protestatum fuis-
se, se dotis loco nihil promittere posse, sed contentum,
esse generum, iussisse eò, quod Filia, vidua, ex heredita-*

te prædefuncti Mariti, allatura esset: Ut adeò iactabundè magis quàm seriò testi illi singulari dixisse hoc videatur. Cæterum, in Dote probanda etiam leuiore & faciliore probationes, quæ aliàs reprobata sunt, in favorem ipsius admittuntur. *Cardin. Tusch, Part. I. Pract. Concl. 222. n. 10. p. 537. Mascard. de Probat. concl. 566. n. 2. & qualis qualis probatio pro semiplena habetur, ut suppletorio locus detur. Ant. Faber. in Cod. Lib. 1. Tit. 10. def. 22. n. 4. Ad quod etiam fratris & sororis testimonium prodesse testatur Carpz. lib. 4. Tit. 3. Resp. 24. num. 6. Parentum verò in concursu creditorum super bonis ipsius generi exorto solum sufficere noluit, d. Resp. 24. ob suspicionem scil. interesse proprii, cum alias promissam adhucdum solvere cogentur, si exsoluta probari nequeat. l. c. n. 15. Limitarem tamen hoc, si aliis Testium vel Documentorum adminiculis adjuvetur, & sustineatur: quemadmodum in Prætorio Lips. pro probanda Filix Dote etiam Matrem & Aviam inter testes denominatos alios, in concursu Creditorum Johann Christoph Trotten à Dn. Scabb. Lips. Mens. Mart. & Jun. Anno 1687. admissam, & interposita à creditore quodam Leuteratione à Dn. Wittebergensibus Mens. Dec. 1687. denudè confirmatam novimus. Probatur præterea Dotis promissio ex promissione usurarum dotis, l. 2. C. de Dot. Prom. quin & verbum *Promittere*, importare stipulationem ritè & legitimè factam, quomocumque probetur, sive per scripturam publicam sive privatam: probarique per illud Patris præsentiam, quamvis de ea aliter non constaret; arg. § 16. Inst. de inutilib. stip. §. fin. de Fidej. l. 1. C. de contrab. stip. idem Fontanella statuit d. tr. gloss. 28. claus. 4. part. 1. n. 1. fol. m. 525. & claus. 4. gloss. 10. n. 10. 11. fol. m. 110. Contrà verò promissionem non probari ex tractatu matrimonii contrahendi, videlicet ex eo, quod testes deponant huiusmodi, dum tractabatur de contrahendo matrimonio, interrogatum, quid vellet dare in dotem, respondisse centum velle dare; cum multa tractentur quæ non perficiantur, pluribus demonstrat Mascard. de Prob. vol. 2. concl. 568. n. 1. & 3. f. m. 91.*

§. 18. Cum verò moribus nostris Dotes plerumque constitui

sticui soleant à Parentibus. Confanguineis aut Agnatis proximis, quorum præsentia omnem fraudem & dolum excludit, in tantum ut tali casu etiam absque speciali curatore mulier pacta dotalia conficere possit. Carpz., P. 2. C. 15. def. 11. Quæstio oritur: An & ad constituendam Dotem Sponsæ præsentia præcisè requiratur; an verò sufficiat, si Parentes vel cognati soli pacta subscribant dotalia, vel etiam ad Acta publica referant? Videtur requiri tum propter L. 7. verb. cum dos filia nomine datur optimum est pactum conventum cum utroque generum facere, &c. ff. de Pact. Dor. tum quia nemo absenti quicquam stipulatur. §. 11. ff. de Inut. stipul. ne quidem dotem L. 26. §. 4. ff. de Pact. Dor. Enimverò cum mulieres ob sexus & ingenii fragilitatem minoribus atque pupillis æquiparentur, ex pr. ff. de Auth. tut. favore dotium atque Mulierum L. 1. ff. Sol. Marr. & L. fin. C. ad SC. Vellij. statuendum arbitror, eatenus tantum istiusmodi pacta invalidari posse, quatenus in damnum & perniciem Sponsæ vel uxoris tendunt L. 7. verb. id pactum Patris non debere ad filia dispendium operari, C. de Jur. Dor. L. 7. ff. de Pact. Dor. v. g. si pactum inter alia esset, ut certa assignata portione, contenta sit, nec Tertiam statutariam habeat ex Constit. Elect. 20. Part. 3. quia enim hic magnum illius vertitur præjudicium, pro ea parte minimè subsistunt; cum ad talem hereditatis renunciationem quam maxime renunciantis præsentia necessaria sit. Anton. Faber. Cod. L. 5. T. 8. def. 21. Jureque nostro Saxon. Curator insuper, adhibendus videatur. prout ita refert Dn. M. Sigism. Finckelthaus. in Disp. braug Lipsia hab. Anno 1650. de Decem 22. Theoret. Pract. qu. 4. responsum à Facultate Juridica Lipsiensi de Anno 1626. verb. Dannenhero und dieteil ihr damahls abwesend/ und weder ein Vater/ noch Vormund einer Weibs Person zur Schmäherung ihrer an ihres künftigen Mannes Gütern gebührenden weiblichen Gerichtsbarkeit / in ihrem Abwesen nichts verhandeln noch schlüssen kan/ ihr auch von solcher Ehestiftung eurem Bericht nach/ keine Nachsichtung noch Abschrift bey eures Mannes Lebzeiten erlangen können/ sondern erst nach dessen Tod von eurem Stieff/ Sohne Abschrift überkommen: So seyd ihr euch mit denen verordneten 600 fl. abweisen zulassen nicht schuldig/ sondern ein Drittheil aus eures

ver:

Verstorbenē Mannes Verlassenschaft/vermögē angezogenen Leiggig-
schen Stadtbrauches zu diesen und zuerwehlen wohl befugt. b. r. iv.

§. 19. In quantum autem commodum & utilitatem,
Sponsæ continent haut infirmantur, quia ex tali stipulatione
utilis ei datur actio, favore scil. nuptiarum, & maxime propter
affectionem personarum, ut habet *L. 45. in fin. Sol. Matr.* Cum
in favorabilibus solius etiam Patris aut Curatoris præsentia,
vel consensus sufficiat, *per text. express. in L. 6. C. de Revoc. do-
nat.* ad hunc effectum, ut in secuta mulierum ratificatione,
qui cum his contrahunt obligentur. at invicem si ratihabere
nolint, non teneantur, quo de prolixè Carpzovius *Decis. 92.
add. Andr. Kohl. tr. de Pact. Dot. part. 2. n. 10 & 11. p. m. 50.* Huic con-
sequens est, Patrem ad servanda in ejusmodi pactis dotalibus
promissa, utique obstringi, etiamsi filia à parte sui iis non
teneatur; nec prætextu absentia Sponsi vel Filia Patrem re-
vocare donationem posse, cum hujus firmitas ipsorum præsentia
non indigeat, *uti loquuntur Imperatores in L. 6. C. de Revoc. donat.*
eoque pertinet, quod de Promissa Dote, & donis Nuptiali-
bus in eam imputatis in *Decis. Elect. Sax. Nov. 51.* vers. dahin
dann auch / usque versprochen hätte, habetur; sufficere scil.
pro probatione eorum, si specificatio aut Inventarium ali-
quod super ejusmodi donis nuptialibus Mariti & Soceri, vel
hujus loco, Curatoris aut proximiorum cognatorum subscri-
ptione confirmatum exhibeatur. verb. Wann ein Inventar-
ium oder Specification über die Hochzeit Geschenk unter des Man-
nes eines / und des Weibes Vatern oder Curatoren auch nächstest
Freunden anders Theils Unterschrift gerichtet ist.

§. 20. Sed cum hæc ita favore sexus feminei in
Sponsa absente recepta sint, ut nim. ad odiosâ pactis Pa-
rentum non obligetur. Qv. quid in Sponso dicendum? Resp.
Sanè cum Socer antè contractum matrimonium, vel celebrata
Sponsalia, quamcunque promissioni velit, adicere conditionem
possit; dubiū nullum est quin idem pactis dotalibus, absente Spon-
so, cum hujus Parentibus confectis, ipsi tum liceat: dumòdò citrà
fraudis & doli suspicionem id fiat; quod vix videbitur, si dos v. g.
purè initio promissa, postea, ante Sponsalia adhuc, clam vel pactis
cum

cum Filia, aut sponsi Parentibus in itis variè immutetur; Dolose enim induxisse tum genero præsumitur. *arg. L. 84. ff. de jur. Dor. adeoq̄ tali casu ad minimum in sponso scientia huius requiritur. ante sponsalia: cum ignorans non obligetur. arg. l. 5. ff. de jur. & fact. ign. l. 3. ff. quæf. ordo in iust. serv. nec consentire credatur, arg. l. 8. ff. de Opcion. legat. imo fortasse hoc pacto dotatam ducturus non fuisset, ut ait L. fin. §. 1. in fin. ff. que in fraud. cred.* Quod si igitur ante sponsalia, & re adhuc integra Ehe sie sich noch verbindlich gemacht oder verlobet / sponsus noticiam eorum habuerit; ex relatione forte aut communicatione Socii, licet rati habere factum Patris sui, aut consentire nolit, nihilominus perficiendo matrimonium iis obligabitur. Cum mulier hoc videatur, ut in simili loquitur Celsus in L. 22. ff. de R. N. Maxime cum talis scientia pro consensu *arg. L. 7. §. 1. ff. de sponsal. & relatio hæc, pactorumve notificatio pro novo ipsi sponso facta conditionali promissione seu constitutione Dotis habetur; arg. §. 4. verb. quasi ex novo voluntate. Inst. de Milit. Testam.* Jure enim ad huc tum, à priore potuit promissione recedere focer, & pœnitere, si velit, Gener conf. *infr. §. 28.* Semel autem confirmatis matrimonio Pactis Dotalibus, locus pœnitentiæ nullus est; adeo quidem, ut nec mortuo Socero iis contravenire, aut mutuo consensu tollere conjugibus indistincte liceat. v. D. Fr. Prückmann *Vollst. Con- st. l. maxime, si per modum contractus celebrata, & tertio, etiam, ignorant, & non acceptanti Jus aliquod illis quasitum fuerit, prout à Facultate Jurid. Lips. Dn. Mich. Thomæ Anno 1659. Mens. Dec. sequenti modo Responsum.* Hat Anna Maria / Christian Herzogs Tochter An. 1653. an Johann Georg Hasper sich verhehliget / und zugleich eine Ehestiftung auffgerichtet / so nachmahls in folgenden 1654. Jahre dem Rathe zu Leipzig zur confirmation vorgetragen worden; worinnen unter andern enthalten / daß wann die damahlige Braut ohne Kinder versterben würde / der überlebende Ehemann ihrem Vater / oder da derselbe auch nicht mehr am Leben wäre / dessen Kindern / als des Weibes Stieff-Geschwistern / die Legitimam abfolgen zu lassen schuldig seyn solle / (qui casus ferè habetur in L. 23. ff. de Pact. Dotal.) Nachdem nun kurz verrückter Zeit der Vater verstorben / die Tochter aber keine Kinder hat / noch zu bekommen vermuthet / ist Sie ihrem Ehemanne alle ihr Vermögen vermittelst einer
D Ehen

Eheneckung auff den Todes-Fall / oder anderen letzten Wille zuzuwenden entschlossen und fället zweiffel vor / ob und wie weit sie solches zu thun befugt? Ob nun wohl es das Ansehen gewinnt / weil die Ehestiftung zwischen beyden Eheleuten auffgerichtet / daß solche mit ihrer beyderseits Verwilligung wiederumb cassiret / und auffgehoben werden könnte / zumahl da durch des Vaters tödtlichen Hintritt / dessen Legitima / so er aus seiner Tochter Vermögen haben sollen / erloschen / nicht aber auff seine Kinder verfället worden / welche denn ohne das bey dieser Ehestiftung vor Extraneis oder auswärtige Personen zu achten / allermeist / weil niemand ihrentwegen contrahiret / oder etwas acceptiret / noch sie mit Nahmen darinne genennet / Er der Ehemann aber nach absterben seines Weibes / nach Anleitung der Sächß. Rechte / heres mobilis ist. Dennoch aber und dierviel aus mehr berührter Ehestiftung klar erscheint / daß solche in vim contractus geschlossen / und darinne der itzige Ehemann seines Weibes Stieff / Geschwister / diejenige Erb-Portion / so sonst / wenn ders Vater dero selben Tod erlebet hätte / Jure Legitima / an ihn kommen sollen / abzustatten versprochen / beiderseits Eheleute aber ohne ausdrücklichen Vorbewußt / Wissen und Willen des Vaters die Ehestiftung / und was derselben einverleibet im geringsten zu ändern / zum Theil oder gang auffzuheben ausdrücklich sich verziehen / daher denn zum Nachtheil der Stieff-Geschwister / vor welche / als seine leibliche Kinder / und also keines weges frembde Personen / der Vater / ob er sie gleich nicht mit Nahmen genennet / gesorget / und diese Portion ihnen lieber / als seinem Eydam gegönnet / nunnehro solche nicht verändert werden mögen / dem Manne auch anfänglich zu contrahiren und sich seines Erbgangs / Rechts zu begeben freygestanden. So ist auch ermeldtes Weib / ungeachtet der Vater verstorben / und anieho weder consentiren noch dissentiren kan / weiter durch seinen Tod vielmehr seinen Widerwillen bestetiget / was das dritte Theil ihres Vermögens betrifft / keinen letzten Willen oder Eheneckung aufzurichten / und dergestalt die Ehestiftung zu cassiren / befugt / sondern es verbleibet dero Stieffgeschwistern / so viel derselben ihren Todt erleben werden / solcher dritter Theil v. r. w.

S. 21. (2.) Pure an sub conditione. Definite an Indefinite. Pur. est, quae simpliciter facta, cuius proinde statim, & cessit,

& venit dies. Gail. *Lib. 2. obs. 79.* Definita, quæ pro Objecto certam aliquam speciem aut quantitatem determinatam habet. De utraque hæcenus sufficienter. De *Conditionali* & *Indefinita* pauca subiiciemus. Illa est, cui certa aliqua qualitas aut pactum aliquod est adiectum, quod vel Socerum, vel Filiam, vel etiam Generum concernit: idque triplex communiter deprehenditur, vel *Potestativum*, vel *Casuale* vel *Mixtum*. Si *Potestativum* est, tunc Socer quidem, quocunque tempore etiam post mortem filiae, ad adimpletionem illius, & simul etiam ad exsolutionem dotis promissæ compelli potest. Gener autem non minus, defunctæ etiam coniuge, quâdocunque voluerit, pacto (ad coniugii tempus in specie non restricto) satisfacere poterit. *arg. L. 14. §. 3. ff. de Fund. dor. Berlich. Part. 3. concl. 29. n. 35.* Filia autem, si, antequam conditioni pareat, moriatur, dotem promissam ad heredes non transmittit, multo minus Marito ea propter actio, vel exactio competit. *arg. L. 11. ff. de Pact. Dor. Carpz. P. 3. C. 23. def. 6. n. 4. Gail. L. 2. obs. 2. n. 3.* Exceptio est, si ea in mora non fuerit, sed casu aliquo impediatur. *L. 39. ff. de R. J. L. 1. C. de Inst. & subst. quo pertinet, si quis Filia suâ ita leg. avit, si Attia filia mea arbitratu Lucii Titii nupserit, ei tot heres meus dato. Titio ante Testatorem mortuo legatum nihilominus debetur in L. 28. ff. de Condit. & Demonstr.* Confer Jacob. Cujac. *Lib. 17. obs. 22.* Ne autem, Uxor per indirectum dote defraudare Maritum possit, concederem huic potestatem pro vivente adimpletionem conditionis offerendi; aut si natura conditionis hoc non patiat, competentibus actionibus eam ad id cogendi. Sin *Casuale* fuerit Socerum aut Generum contingens, perinde erit, quocunque tempore illud existat, vivat aut decesserit Filia, quia conditio hæc retrahitur per *L. 9. §. 1. & L. 10. pr. ff. qui pot. in pign. L. 23. ff. de Pact. Dorat. Gail. l. 6. n. 2.* Utrouque igitur hoc casu adversus Socerum Genero pro consequenda, dote dabitur actio, v. g. quando Socer promiserit dare, si natalem suum, aut annum climactericum supervixerit, vel Gener Consul aut Senator fuerit electus &c. In Filia contra vel quacunque nupta alia tunc demum effectum promissio sortitur, si ea viva casus eveniat. Ex quo fit, quod v. g. Dotem in casum Filiae, aut cuiuscunque nuptæ alterius, mortem promittentis supervixura constitutam; muliere ante constituentem decedente post obitum constituentem.

tuentis Maritus superflus petere non possit. Quemadmodum in eadē
licasu Dnn. Scabinos Lipsiens. in caus. Melchior. Nosperges zu Tei-
chern M. Dec. Anno 1631. pronunciaſſe refert Carpzovius *d. def. 6.*
Aliud dicendum si solutio tantum in mortis eventum promissa *vid.*
legg. §. 22. Mixta vero, uti de natura utriusque tam potestativa
quam casualis participat; ita & Jura utriusque habet communia.
Unde ad transmissionem Dotis promissa in Maritum sufficit, si Fi-
lia, quantum in ipsa fuit, huic conditioni paruit, etsi forte ea defun-
cta demum casus adjectus eveniat, conditioque sic longo intervallo
post compleatur *arg. L. 10. ff. quod Legator. nom. cav.* Ceterum,
quomodo de probatione Conditionis adjectæ sibi prospicere
possint stipulantes, petendo scilicet examinari teste ad perpetuam illius
memoriam, docet *L. 40. ff. ad L. Aquil.*

§. 22. Pro Conditionali autem minimè habenda (1.) cu-
jus solutio magis, quam promissio in eventum mortis promittentis
suspensa est, v. g. Er wolte hiermit seiner Tochter 1000. Rthlr. zur
Mitgift versprechen haben, iedoch daß sie selbige erst nach seinem Tode
aus seiner Verlassenschaft bekomme. Hic enim pure dos promissa,
indeque Filia statim Jus acquiritur, & Genero nascitur actio, licet
effectus illius ad mortem usque Parentis differatur. Quod si igitur
contingat postea, Filiam ante Socerum vita excedere, Jus suum
promissione quæsitum, utut Jure Civili morte Filiaë expirans, &
ad Patrem revertens *conf. supr. §. 8.* Moribus nostris in Maritum,
superflitem transmittit *arg. L. pen. C. quand. dies legat.* Quia Jure
Saxon. Maritus Uxoris suæ heres mobilis, in promissa quoque
dote succedit. *conf. §. 20. in fin. add. Hartm. Pistor. L. 3. quæst. 1.*
Rom. & Sax. obs. 7. n. 5. fol. m. 964. Idemque etiam (2.) de Dote
in diem promissa sentiendum, eam scilicet mortua ante Diem Uxore,
Jure illo à marito exigi posse, *arg. L. 20. ff. de Jur. Dot.* Tum, quia
regulariter Jus, quod ex promissione in diem debetur, ad heredes
transmittitur, etiam si stipulator ante diem decesserit. *§. 2. Inst. de
V. O. L. un. §. 1. C. de Caduc. toll. L. 5. pr. ff. quando dies legat.* Cur
non ergo etiam Dos in Diem promissa ad maritum superflitem,
utpote heredem illius Mobilarem. Andr. Rauchbar. *P. 1. quæst. 31e
n. 15.* Tum, quod Dos in Diem nihil aliud est, quam nomen in
diem debitum. Atqui nomina hæc Marito superfliti cedunt, etiam si
uxor

tixor ante diem decesserit Carpzövius *P. 3. Const. 23. def. 5. n. 4.* Tum
denique, qvia alioquin conseqvens esset Constitutionem Electora-
lem *19. Part. 3.* qua Maritus qvash primum conscendit thalamum,
etiamsi noya nupta statim primo die post concubitum decedat, do-
tem & alia mobilia lucratur, vel nullius, vel exigui usus esse; quo-
niam raro aut nunqvam Pater statim ante nuptias, vel conscensum
thalami Dotem exsolvere solet; posterius igitur esse nedum absur-
dum, sed etiam falsum nemo erit, qui non videat, inquit Berlich.
P. 3. conclus. 29. n. 30. p. m. 728. Atque pro hac nostra sententia facit
iudicatum Dn. Scabinor. Lips. à B. Carpz. *l. c. def. 5. de Ao. 1631. M.*
Apr. in caus. Nic. Clebs zu Dreben/ ita relatum. Habt ihr ohngesähr
vorm Jahre eure Tochter Annen / Nicol Eulen ausgestattet / und
demselben 400. Gulden auff Fastnachten Anno 1632. mit zu gegeben/
und auszuzahlen versprochen. Ob nun wohl eure Tochter den Dien-
stag in Fastnachten dieses 1631. Jahres / und also lange vor den Zah-
lungs Termine Todes verblichen ic. So ist doch bemeldter euer
Eydam die versprochene Mitgiffit von euch zu fodern wohl befugt.
Par ratio est (3.) Si promissa Dos intra annum & diem v. *Serv. S.*
7. C. Ex. 36. th. 8. aut annua, bima, trima die solvenda, & uxor in-
tra annum obierit. *conf. Cujac. Lib. 7. obs. 20.* Qvin & (4.) sub in-
certo plane Die promissa, pro pura habenda v. g. si Pater Filiae no-
mine ita doti qvid promittat: cum commodum, aut, cum commo-
dissimum erit. vel: cum potuero doti tibi erunt aurei centum. So
balb ich werde können / oder es mir wird thunlich / item / mögltch seyn/
will ich dir 100. Ducaten zur Mitgiffit geben / ea enim hujus obliga-
tionis vis est, ut protinus nuptiis factis dos peti queat, habito tamen
respectu & aris alieni, & quantum Socer salva dignitate & sine in-
commodo suo facere possit. *per text. disert. in L. 125. de verb. Sign. S.*
D. Andr. Alciat. in Comm. ad Tit. de V. S. n. 4. fol. m. 283. seqq. vel
ut Servius respondit teste Labeone *in L. 79. ff. de Jur. Dot. cum pri-
mum sine turpitudine & infamia dari possit, taliter promissa debetur.*
facit huc L. 41. §. 4. L. 46. §. 3. ff. de Fidei Comm. hered. Aliter se-
res habet, si absolute Socer voluntati suae exsolutionem reservave-
rit, v. g. Es verspreche der Schwieger Vater / zwar so und so viel
Dotis loco mit zu geben / iedoch dafier es seines Gefallens auszahlen
möge / und deswegen an keine gewisse Zeit verbunden seyn wolte/
D 3 item

item, iedoch daß er es eher zu bezahlen nicht schuldig seyn solte / bis es ihm selbst belieben würde. talis enim dos non nisi post mortem Soceris exigi potest, quia morte demum voluntas & deliberatio finitur. L. 4. ff. Loc. cond.

§. 23. *Indefinita seu Generalis*, quæ nec qualitatem nec quantitatem Dotis exprimit, ex mente Antonii Fabri in Cod. L. 5. T. 6. def. 2. nullam stipulanti actionem tribuit, sive à Patre, sive ab Extraneo vel etiam muliere fuisset promissa ob L. 1. C. de Dot. Prom. Quia in causis & personis omnibus perpetuo esset verum, promissionem incertam non valere; neq; favorem Dotis contrarium Jus elicere ullo modo posse. Hoc saltim interessè, Pater an Extraneus aut Mulier ipsa promiserit; quod, cum extraneus aut Mulier promisit, nihil sit, quod ab iis exigi possit, quia vel minimum quid pro dote dando liberarentur; At Pater congruam dare compelleretur, non quia dotem incertam promississet, sed quia Dotem, quod idem esset, nullam promississet, filiam tamen ex paterno officio dotare teneretur, quam in rem præjudicium aliquod Curia Sabaudiensis allegat. Enimvero utique favore Dotium inter modum constituendæ dotis; & corpus ignotum h. e. aliam quamcunque incerti promissionem, magnam hac in parte esse differentiam, aperte docet. L. 69. §. 4. ff. de Jur. Dot. aded, ut hæc quidem minimè subsistat, per alleg. ab Anton. Fabr. l. c. In illa autem advertendum omninò sit, utrum Pater, an Extraneus vel Mulier dotem constituerit; posteriori enim casu rectissime denegatur actio, ob d. L. 1. C. de Dot. Prom. & rationes à Fabro adductas. Priori vero, non ex paterno solum officio, sed & ex promissione, quæ tali, competit actio exstipulatu, in L. 69. §. 4. ff. de Jur. Dot. conf. Dn. D. B. L. Schywendendœrff. in not. ad Eckholt. ¶ L. 23. ff. T. 3. §. 3. quod vel maximè in promissione hujusmodi Filia, ad secunda vota transeunti, jamjam antea dotata & locupleti (v. præc. §. 4.) videre est; semel enim dotata & locuplete filia, quiescit officium Patris, & sola hic promissio actionem pollicitationis vel stipulationis operabitur. L. 1. C. de Jur. Dot. quem effectum actionis promissioni huic non negarem, etiamsi mortua demum filia, vel ipso etiam Socero ad dotis constitutionem seu traditionem agatur; Generum enim inter & Socerum verum contractum negotium fuit,

ortz-
A. P. A.

ortaq̄ inde, in Successores quoque transfens, obligatio est, indefini-
ta quidem, at arbitrio Judicis, ceu boni Viri, pro modo facultatum
Soceri & dignitate Generi, determinanda & ab heredibus præstan-
da. Et quamvis hæc dotis Constitutio Jure Civili inutilis videat-
tur, cum mortua filia Dos non in maritum, sed Patrem transmit-
tatur, *L. 5. ff. de divort.* non omni tamen effectu carebit, si & lucrif-
cessantis & damni ex sublatis matrimonii oneribus, à promissionis
tempore emergentis ratio habeatur, & interessè seu usuræ sortis
computentur *conf. præc. §. 8. in fin.* At econtrario Jure Sa-
xonico gener ex tali promissione ipsam quoque sortem sperare po-
terit, maximè si in rebus mobilibus constituitur. Quin nec tali
casu concederem Socero, ut constituendo dotem in rebus immo-
bilibus exactionem generi pro lubitu eludere, illiusque successio-
nem in Dote intervertere possit: in fraudem enim Legis & succef-
sionis ex generali Socerorum erga generos, morte Filia diremta
affinitate, sinistra Juris suspicione *v. L. 84. ff. de Jur. Dot.* id fieri
præsumeretur, fraudibus autem & malitiis hominum minimè est
indulgendum. *L. 38. ff. de R. V.* nisi fortè Socer paratus sit se à su-
spicione ista juramento purgare, aut alio quocunque modo probare,
se etiam viva filia, non nisi in immobilibus dotem constituturum
fuisse. In tantum autem Parens congruam filia dotem dare ob-
ligatur, ut non liberetur, etiamsi, quam promisit, solverit; adhuc
enim Gener & Filia ad supplementum Dotis legitimæ seu congrua,
quam non difficile esse, ex dignitate, ex facultate & ex numero li-
berorum Parentis, æstimare, Labeo ait *in l. 43. ff. De Legat. 3.*
agere possunt, teste Fontanella *de Præf. Nupt. Tom. 2. claus. 5. gloss.*
8. part. 1. num. 10. fol. m. 84. Joseph Mascard. *de Probat. Vol. 2. concl.*
571. n. 8. & 13. fol. m. 93. Congrua autem intelligenda non habi-
to præcise respectu ad Legitimæ quantitatem, quæ futura esset, cum
ipse moreretur, aut quæ fuisset, si promissionis tempore decessisset,
sed arbitrio boni viri: non æstimatis ad amissim paternis facul-
tatibus, exploratisque Creditoribus, sed largius ex communi vici-
niorum de Patris patrimonio existimatione, Anthon Faber. in *Cod.*
L. V. Tit. 6. def. 4.

§ 24. Aliud fortassè dicendum, si nulla hujusmodi promif-
sio præcesserit, sed mortua Conjuge à Socero Gener dotem officio
Judicis

Judicis exigere vellet. Nam etsi quidem Parens naturaliter, & ipso Jure obligetur ad elocandum & dotandum filiam, si hæc conditionem honestè nubendi inveniatur, ad utrumque etiam cogi officio Judicis possit, *L. 19. ff. de R. N. in tantum* quidem, ut, etsi ab initio nihil promissum fuerit, nihilominus contracto matrimonio postea gener dotem congruam petere valeat, teste Gail *L. 2. obs. Pract. 95. n. 10.* Beust *tr. de Dot. cap. 4.* Struvio *Exer. 30. rh. 7. in fin.* Schneidev. *Comm. Instit. L. 4. T. 6. §. 29. n. 81. fol. m. 91.* Arnold Reyger *in Thesaur. Jur. in voc. Dos. num. 8. conf. Disp. 1. Sect. 2. §. 42.* quin & absente Patre Magistratus ex officio dotem ex bonis illius constituere possit, *l. 5. §. 4. ff. de J. D. add. Beust. l. c.* Ratio tamen Dispositionis hujus cessare post mortem filia videtur, quia soluto morte matrimonio, cessat finis dotationis, qui est ex parte Filia, ut maritum inveniatur. *L. 2. ff. d. Jur. Dot. L. 1. ff. Sol. Matr.* ex parte Generi onerum matrimonii supportatio. *L. 56. §. 1. ff. de J. Dot.* Accedit, quod Pater Filia Maritum dignum inveniens etiam sine dote officio suo facisfecisse, & Sponsus, sola puella contentus nullamque viva uxore dotem petens gener, Socero eam remisisse credatur. Quia & sine dote matrimonium iniri solet, cum non dotibus sed affectu contrahatur *L. fin. C. de Repud. L. fin. C. de don. ant. nupt. Carpz. Decis. Jur. 16. n. 7.* Cessat tamen Remissionis præsumtio, si viva adhuc uxore, gener dotem, hæc promissam, postulaverit; hæc enim interpellatio, ceu protestatio, vel præparata actio, Jus ex naturali Patris ad dotandum obligatione quæsitum genero tribuit, & ex eo tempore Patrem debitorem, & in mora constituit; ita enim naturaliter, quin & civiliter desponsationibus filiarum inesse videtur, ut semper præsumatur Parens pro modo facultatum suarum, & pro dignitate generi dotem promississe, sub tacito hoc pacto; si filia, aut earum nomine generi eam postulaverint; item, si mature, & re adhuc integra gener hoc quasi promissum exigendo acceptaverit. Menoch *Lib. 4. pres. 189. n. 56. 73.* Res autem integra post mortem filia esse desinit, quia nec uxoris, quæ decessit & velle desit, *arg. l. 4. ff. de Locat. Conduct.* nec suo nomine, ob defectum causæ, cujus intuitu promissio facta Jure præsumitur, futura nim. alimentacionis & ususfructus dotalis, gener illud acceptare, dotemque exigere potest.

potest. Quod si igitur gener, viva adhuc uxore sua dotem à Socero petierit, etiãsi, postea uxor ejus vita excesserit, jus tamen ipsi hac interpellatione sua semel acquisitum & radicatum non magis invito auferetur, quam si superstes uxor dissentiente Marito Patri eam remittere, aut maritum quo minus dotem à Patre, exigat, contradicendo prohibere vellet. *Sect. 1. §. 8. n. 5. & Sect. 2. §. 18.* ne alias mortuæ potentiores videantur, quam vivæ fuissent. Neq; eapropter tali casu in foro nostro Saxon. plus Socerorum fraudibus & malitiis indulgendum putem, si ad frustrandum Genero spem successionis, dotem in immobilibus offerant, quam paulo ante in Dote indefinite & generaliter promissa statui. Secus ac arbitratur Carpovius *P. 1. Dec. 16. n. 16.* Neque enim, quod ibi tractat, de dote proprie præjudicium agit, sed de promissione incerti ultra dotem. Siquidem Dona Nuptialia à Socero ibi tradita, vicem Dotis subierant, nec verbis traditioni donorum nuptialium subjectis, Et solummodo etiam anders erfulgen/ dotis præcisè promissio continebatur, sed alia incerti promissio, quæ tamen per se jure est invalida.

§. 25. Quod autem *De Extraneo promittente. §. 23.* diximus, illum ex incerta istiusmodi promissione conveniri haut posse, limitarem, nisi 1.) arbitrio suo, vel: quod arbitratus fuisset, dare promiserit v. g. *Er wolle ihr schon so eine Aussteuer mit geben / daß sie sollte zu frieden seyn.* item: *Er wolle sie auß / otten / wie er dächte / daß es recht und billig wäre.* Hisce enim & similibus stipulationibus boni Viri arbitrium insertum esse videtur, ita, ut competentibus actionibus arbitrio boni Viri dare cogatur, *ut ait text. in L. 3. C. de Dot. Prom.* cum econtrario in Soceris, detracto etiam arbitrio, talis stipulatio per se valeat, ob paternum dotandi filias officium certis limitibus Lege (v. *L. 69. §. 4. ff. de Jur. Dot.*) jandum definitum, omnèq; adeo Patrum arbitrium excludentibus. Aut 2.) ad Arbitrium Tertii dotem promiserit; quia hæc absolute incerta non est, sed ex voluntate Tertii suam certam & definitam determinationem statim accipere potest, quod sufficit *arg. §. 1. Inst. & L. ult. C. de Empt. Vend.* vel 3.) si secundum quid tantum incerta; puta, si alternative promissa; quo tamen casu tam Patri, quam Extraneo promittentibus Jure electio compe-

tit. L. 46. §. 1. ff. de Jur. Dot. extinctio autem uno, vel alia ex causa ad filiam aut generum perveniente, alterum simpliciter debetur l. 82. §. fin. L. 84. §. 11. ff. de Legat. 1. Quamquam Carpzovius in alternativa Dotis promissione, ob singularem illius favorem, quod majus est promissum, intelligat, maritoque adeo, seu genero electionem concedat Part. 3. Decis. 300. n. 30.

§. 26. Sed quid, si à Vasallo filiae indefinitè Dos promissa, eoque deinde mortuo deficient alodialia, ex quibus Dos constituitur, an, & quanta ex Feudis constituenda? Et 1.) quidem istiusmodi promissio illud hic operatur, ut gener filiam non credatur duxisse indotatam v. L. fin. §. 1. ff. que in fraud. cred. 2.) Jure nostro Elect. Sax. tali casu ex Feudo dotem haut majorem consequitur, quam reliquæ innuptæ filiae omnes, quibus nulla adhuc desuper facta promissio arg. Ord. Proc. El. Sax. tit. 45. §. Es trägt sich auch. Nam etsi Filiae in Feudo non succedant, si tamen alia bona hereditaria non supersint, vel non sufficient, ex Feudo dari solent, non solum à Fratre, sed & quovis agnato, ad quem Feudum devolvitur, quin etiam à Domino ipso, Feudo sibi aperto; idque licet Jure Feudali diserte cautum non reperiatur, æquitate tamen ratione introductum, & longissimo usu comprobatum est, cum etiam illis personis, quæ ob imperfectionem corporis aut animi feudum servare nequeunt, adeoque nec succedere possunt 2. F. 16. ibiq. D. Bitsch, in Comm. n. 2. p. m. 608. nihilominus alimenta ex Feudo debeantur, Hartm. Pistor. quest. Feud. Lib. 2. part. post. qu. 37. n. 1. p. m. 475. Quare non immerito inter onera Feudalia Dotatio numeratur. Carpz. P. 2. C. 46. def. 16. n. 7. Quanta, autem (3.) præcise constituenda, certo definire non licet. Et quancquam testetur Pistor l. c. n. 18. raro ultra mille florenos, sapius vero minus, in dotem fuisse datum, etiamsi aliquis magni pretii possederit Feudum, add. Berlich. P. 3. Decis. 334. n. 9. Ipse tamen Pistorius paulo post in æstimatione Dotis, morem cujusque regionis potissime considerandum, monet; quod & in Ord. Proc. Sax. Tit. 45. §. Es trägt sich auch & c. mandatum. Tutius igitur, quantum Dotis arbitrio Magistratus videtur committendum, ita, ut si inter partes de hoc non conveniret, ipsemet Dominus Feudi Dotem moderetur, perpensisque circumstantiis, facultatum, Dignitatis, personarum, numerique liberorum

orum certam determinet qvanitatem. Rauchbar P. 1. qv. 38. n. 1.
Coler. Parr. 1. Dec. 213. n. 3. Carpzov. tr. de on. Vas. Feud. pos. 5. n. 12.
Nam cum Domini plurimum interfit Feuda dotibus vel alia ratione
nimium haudonerari & nihilominus filias Vasfalli pro meritis suis ex
bonis feudalibus juvari. Colerus d. l. merito suas h. l. interponere
debet partes. Pistor l. c. n. 19. Sed Qv. an taliter indefinite promissam
dotem Gener etiam mortua uxore & Socero à filiis vel Successori-
bus feudalibus aliis ex Feudo, in subsidium deficientis allodii, petere
possit? Affirm. qvia Dotatio Filiarum ex Feudis, deficiente allodio,
est debitum Juris, scil. Saxon. cui cum gener ducendo filiam tacen-
do non renunciaverit, sed potius promissione sibi a genero expresse
illud denuo qvasi constitui fecerit, mortua uxore non minus, qvam
viva eo gaudebit.

§. 27. Ex qvo apparet, Successores Feudales ad tantam
præcise, qvantam reliqva à vivo Parente acceperunt filia dotem
constituendam minime obligari. Carpzov. d. tr. pos. 5. n. 15. Dissent.
Qvoad Filios Mevius P. 2. Dec. 118. n. 8. & decis. 119. Num vero filia
locupleti etiam tali casu dos, sive promissa, sive non promissa,
debeat, Qv. ? Affirmatur, qvia (1.) ex singulari Juris Saxon. di-
spofitione in Constit. Elect. 46. indifferenter beneficium hoc con-
cessum. (2.) Dos hæc, qvæ ex Feudo filiabus debetur in locum le-
gitimæ, liberis qvoqve divitibus debita succedit v. Carpzov. P. 2.
Decis. 173. n. 24. Nisi Feudum perqvam fuerit exiguum, quam limi-
tationem Carpzovius suppeditat, in tr. de Oner. Feud. pos. 4. n. 24.
verbis: Nempe, si Feudum sit exiguum, filia autem bonis & facultati-
bus aliunde acquisitis abundent, quis non casu hoc simultaneè potius
investitis qvam filiarum avaritiæ indulgendum existimaverit, ita, ut
exigua & modica, vel plane nulla injungatur elocatio successoribus feu-
di. Qvæ tamen limitatio non omni dubio caret. Qvanqvam in
alimentione diversum statuendum teste Carpzov. Decis. 173.
n. 25 seqq.

§. 28. IV. Ratione Effectus, 1. Qvod semel promissa revo-
cari vel imminui nequeat. L. fin. C. ad SC. Vellej. usqve eo, ut nec pro-
pter ingratitudinem Filia possit denegari, per L. 69. §. 6. ff. de Jur.
dor. Bocer. Consil. 41. n. 8. add. Dissp. l. Sect. 2. §. Neqve eo ma-
gis, si Filia revocationi consentiat, infcio vel dissentiente Genero.

L. 7. C. Sol. Matr. l. 7. ff. de Pact. Dot. ob ius illi per nuptias quæ-
situm, quod invito non auferendum arg. l. 7. C. de Jur. Dot. Quia
nec 2. Dotis aut Donationis propter nuptias semel constituta
conditionem Pater ex postfacto deteriorem facere valet, per
text disert. in l. 29. pr. verb. deteriorem conditionem in Dote filie facere
non potest. ff. Sol. Matr. l. 28. de l. Dor. l. 6. C. de Pact. convent. Unde,
si pure promissa, conditionem nequit superaddere. l. 7. C. sol. matr.
Sed quid, si ante celebratas nuptias mutare velit? Quamvis alias Dos
sine nuptiis non existat, sed promissa tacitam in se conditionem ha-
beat, si nuptia secuta fuerint, adeo, ut nec ante illius adimpletio-
nem ex stipulatu agi possit. l. 83. ff. de Jur. Dot. proindeque etiam,
mutationi Parentum adhuc obnoxia videatur. At enim vero (1.) à
negatione a conditionis dilatoria, ob exceptionem nondum ad an impleti
contractus, ad denegationem Juris totalem, indeque deductam mu-
tabilitatem nulla vel invalida consequentia est. (2.) Distinguo:
Num contracta fuerint sponsalia (sive de presenti, sive de futuro,
adhibitis testibus, atque sic publice, an solo presente Socero, sponsa-
& Genero, nihil interest) nec ne: Illo casu, puto obligare non tan-
tum promissionem, sed & immutabilem esse, quia consensus, etiam
sponsalitiis, suo modo nuptias facit, non festivitas, aut Sacerdotalis
copula, *Did. ad l. 30. ff. de Reg. Jur.* ex quo & liberi post contracta
publice sponsalia, Patre defuncto, nati pro legitimis Jure Elect. Sax.
Decis. Noviss. 49. habentur; impleta sic conditione contractarum,
nuptiarum seu sponsaliorum arg. l. 58. ff. de Jur. Dot. promissio
utique firma, nec minus ut ipsa sponsalia, immutabilis est, conf.
Carpz. P. 2. C. 37. def. 14. n. 5. Si quidem sub pacto hoc contractas
sponsalia, v. l. fin. §. 1. in fin. *quæ in fraud. cred.* quæ autem ob cer-
tam causam promissa, causa secuta, æque minus quam data, revo-
cari possunt. *conf. Fontanella. de Pact. Nupt. claus. 4. gloss. 28. P. 1.
n. 10. §. 11. sol. m. 527.* Hoc verò, quia conventio hæc in nudipacti
terminis de futura dotis constitutione consistit, quamdiu sponsalia
secuta non sunt, quasi re adhuc integra retractare, sponsoque renun-
ciare promissionem potest. l. 5. §. fin. ff. de Jur. Dot. Neque habet
hic, de quo conqueratur, cum integrum adhuc ipsi sit, Filiam vel sine
vel cum minore dote ducere, an derelinquere. *conf. supr. §. 20. A-*
liud tamen in promittente Extraneo statuit Joh. Otto Tabor *in Pa-*
ratit.

ratit. ad ff. de Pact. Dot. ad Leg. 4. p. m. 32. eum scil. nullo plane modo, ne quidem ante contractum conjugium revocare promissionem posse. Cujus diversitatis rationem illam reddit: quod contrahi matrimonium, sive nuptiæ fieri, sine Patris voluntate nequeunt. *L. 2. §. 3. & pass. tor. tit. ff. de R. N. §. 1. Just. eod.* Posset ergo, si velit, impedire, ne contrahatur coniugium, eoqve nondum, plene & irrevocabiliter Filia jus quæsitum esse, proinde non mirum, si adhuc licet, e.g. stipulari sibi vel pacisci restitutionem, Dotis sine Filia aut generi voluntate, cum res sit integra. Aliter autem comparatum esse in Extraneo, qui non posset impedire matrimonium contrahendum, eoq; Jus firmum, nullique revocationi obnoxium esset mulieri quæsitum, sub conditione secuturi conjugii; quo contractio, condicio retraheretur, ut, perinde sit, ac si ab initio pure Jus quæsitum esset. *El. u. §. 1. ff. qui pot. in pign.*
§. 29. Huic consuetarium est, quod de Dote ex immobilibus promissa Gaspar Anton Thesaurus *in quest. forensib. Lib. 3. qv. 72. in fin. fol. m. 477. & 478.* concludit, Patrem scil. neque alienare neque hypothecare aut alio quocunqve modo immobilia illa imminuere posse. *Sic enim, inquit, das fuerit in bonis stabilibus & fundo dotali constituta, & dicitur, an Pater possit præjudicare filie, alienando vel hypothecando, & ego præferrem mulierem omnibus Creditoribus in illis bonis jam affectis pro illa dote, cujus conditionem Pater deteriorem facere non potest.*
§. 30. Ex his igitur Thesauri verbis haut obscure colligitur 2.) prælationem Filiabus, & Tacitam pro Dote promissa Hypothecam in bonis Parentum competere, non tantum iis, quæ specialiter Dote sunt obligata, sed & aliis omnibus si quantitas, aut generaliter factum Dos promissa. D. Mercurialis Merlinus *de Pignor. & Hypothec. Lib. 3. Tit. 2. qv. 43. m. 7. fol. m. 267.* Anton Negulantius *in de Pign. & Hyp. membr. 4. part. 2. n. 25. fol. m. 29.* Dn. Lauterbach. *Compend ff. L. 20. T. 2. p. m. 316.* Amator Rodriquez. *in Decif. Sacr. Rom. Rotæ, ad mater. tr. de Concursu & Privil. Cred. decif. 27. n. 1. & seqq. fol. m. 60.* Quod & Azo confirmat *in Com. ad Cod. lib. 5. Tit. XI. m. 3. §. 6. in fin.* inquiens: *Quintum Dotis speciale Privilegium est in Tacitis Hypothecis; quia res promittentis dotem, tacite sunt obligatae, sicuti & res suscipientis.*

Fundatur hæc assertio in apertissima L. un. §. 6. *Et ut plenius* l. C. de R. II. A. verb: *damus ex utroq; latere hypothecam, sive ex parte Mariti pro restitutione Dotis, sive ex parte Mulieris pro ipsa dote præstanda, vel rebus dotalibus evictis, vel promiserint, vel susceperint, sive alia pro his personæ.* Clarissima sunt hæc Imperatoris verba, ut de Jure Hypothecæ ratione dotis promissæ Marito competente, dubitari nequeat. Deinde succedit Dos promissæ in locum alimentorum arg. L. fin. ff. de Alim. & cib. ar; & datur in compensationem alimentationis onerumque matrimonii L. 56. §. 1. ff. de J. D. L. 20. C. cod. Anton Fab. Cod. Lib. 5. Tit. 7. def. 31. n. 3. Atqui gaudent Jure Tacitæ Hypothecæ alimenta ex certo fundo promissæ, *Surdus de Aliment. Tit. 8. privil. 51.* Carpzov. P. 1. C. 28. def. 152. n. 3. Est porro Juris, quod Dos habeatur loco legitimæ. Quis vero nescit, liberis ratione legitimæ, ex hereditate Paterna vel materna ipsis promissæ & assignatæ, tacitam, competere hypothecam in bonis Parentum, qui se pro tutoribus vel curatoribus gesserunt, Carpzov. lib. 4. Resp. 34. n. 12. Faber. Lib. 8. Tit. 7. Cod. def. 2. n. 1. Anton Negufant. l. c. n. 19. fol. m. 28. Imò cum mulier ratione dotis illatæ sit assecurata Jure tacitæ hypothecæ in bonis Mariti L. 12. C. qui pot. in pign. eademque etiam Socer post mortem Generi in repetitione dotis fruatur: arg. L. un. §. 6. C. de R. II. A. quidni idem Jus tacitæ hypothecæ tribueremus Marito in bonis uxoris vel Parentum ratione dotis promissæ, saltem ex natura correlativorum, quorum eadem est ratio, eademque Juris dispositio? Everhardus in loc. à Correlat. n. 3. Carpzov. Decis. 57. n. 12. quin & bona fidejussoris pro dote à Patre promissæ intervenientis tacite hypothecata jesse docet Anton. Negufantius d. l. num. 62. fol. m. 35.

§. 31. An idem existente, post mortem Patris seu Soceris Concurso Creditorum dicendum? Videtur quod non. Quia Filia de lucro captando, creditores autem de damno vitando certant. Unde D. Christoph. Phil. Richtherrus tr. de Jure & privil. credit. cap. 4. Sect. 1. n. 35. p. m. 324. & seq. expresse negat Maritum in bonis Soceri, respectu dotis promissæ, tacite hypotheca gaudere: cuius sententiæ suæ Autorem nominat Dn. Carpzovium P. 1. Const. 28. def. 118. eumq; secutum refert Collegium Jurid. Jenense. Verum in utroq; secus se res habere videtur. Carpz. enim d. l. non de do-
te à

te à Socero promissa, nec de Tacita hypotheçā, pro dotē, in bonis Soceri concedenda; sed potius de portione in pactis dotalibus ab uxore de bonis suis in casum mortis marito promissa. Wenn die Frau dem Manne in der Ehestiftung auff ihren Todesfall ein gewisses verschreibet. Quæ portio cum magis hereditaria sit, & nisi legatum, cum Dote a Socero promissa huiusque privilegiis nihil commune habet, proindeq; nec maiori, quam heres aut legatarius, exorto super uxoris hereditate Concurſu, Jure aut privilegio gaudet. Quo de casu expresse loquitur præjudicium d. definitione declaratum. Responsum autem Collegii Jenensis quod attinet, non decisa ibi illa principaliter quæstio est: An, defunctio, vel bonis aut foro cedente Socero, tacita in bonis illius hypotheça competat genero ob Dotem promissam, sed potius utrum genero pro dote promissa prætendens tacitam hypotheçam, usque ad exsolutionem illius Jure Retentionis domum viventis Soceri detinere possit; & si detineat, aut inhabitet, utrum gratis, an merces pro inhabitatione solvenda. Prius simpliciter haut negatur, sed dubitatur tantum, num tali casu ad effectum retentionis proficiat tacita hypotheça; posterius autem, ut scilicet ex arbitrio boni viri, non quidem merces, at tamen pro usu aliquid præstetur, asseritur. Atque hæc mercedis præstandæ quæstio hic primario deciditur, ita enim verba Responsi illius habent. Mens. Novembr. 1639. Martino Eckart zu Saalfeld: daß in Rechten nirgends versehen / daß dem Eyd, Manne / vivente uxore, ob dotem promissam in bonis Soceri ein Stillschweigend Unterpand / oder Jus retentionis gebühren und zustehen sollte / und wann auch gleich (nur Falls weise zu setzen) ein Eydam in des Schweyr, Vaters Hause Jure retentionis ob dotem promissam geseßen / und kein contractus locationis vorgangen / so ist doch nichts desto weniger / wo nicht zum gewöhnlichen Hauszins / (weil in Rechten eine tacita locatio conductio nicht so eigentlich / wie renovatio locationis oder relocatio gegründet) jedoch zu Abtrag der Hausnuzung / welche nach der pension so sonsten von einem solchem Hause pflegt Jährlichen gegeben und genommen zu werden / ex arbitrio boni viri, und uach verständiger Hauswirthes Ermäßigung anzuschlagen / obligiret und verbunden. Mevius verò *Part. 5. Decis. 377. n. 1. & 2.* tum demum præro-

prærogativam concedit, si Pater, vel qui promisit, tempore promissionis nondum obaratus fuit: *arg. l. 2. C. de Revoc. his qua in fraud.*

§. 32. Enimvero nobis potius distinguendum videtur: Gener adhuc in vivis sit, dotemque petat in Concursu Soceri; an defuncto eo Mulier. Hoc casu, etsi quidem Jure Civili, extra Concursum, Filia in potestate existens, mortuoq; ante Patrem Marito dimidiam, emancipata vero, vel etiam post Patrem decedente Marito (sicuti & moribus nostris, indistincte Richter. *tr. de Succes. ab Intest. Sect. 4. m. 1. n. 22. p. m. 378.*) integram à fratribus Dotem promissam, abstinens hereditate paternam, exigere potest *l. 2. §. 1. ff. Solut. Matrim.* cum promissa non minus, quam data itam à bonis Patris abscessisse credatur, ita, ut sit æris alieni loco, per *l. h. N.* In Concursu tamen Creditorum neutro modo quicquam exigere, nedum Jure Hypothecæ petere potest. Quia Dos apud Filiam ex causa lucrativa, & quasi ex donatione est, *l. fin. §. 1. ff. de Revoc. qua in fraud.* Unde cum illi in damno vitando, hæc in lucro captando versetur, Dotis Datio, seu exactio in eum casum incidit, a quo incipere non potest, i. e. in casum non amplius solvendo existentis Soceri & interdictæ in fraudem Creditorum solutionis *d. l. fin. §. 1. ff. que in fraud. Cred.* Quamvis fortasse promissionis tempore Socer dives, amplissimisque etiam facultatibus fuerit. Sibi enim imputet, quod non maturius eam exegerit. Firma igitur exinde adstruitur Regula quod Filia Vidua in bonis Parentis ratione Dotis promissæ, utpote lucrum captans, contra Creditores, de damno vitando certantes, nullo gaudeat prælationis privilegio *vid. Dav. Mevius Part. 5. Decis. 377. n. 4. §. 5. & D. Mercurial. Merlini tr. de Pign. & hypoth. Lib. 3. tit. 2. q. 79. n. 20. §. 21. sol. m. 329.* Quo Jure hodiernum utimur teste D. Joh. Christ. Heerold in *tr. de Jure Represent. cap. 1. conclus. 2. §. 16. in fin. lit. s. p. m. 79.* ubi & Dn. Scabb. Lipsiensis ita pronunciasse memorat: *Hat ein Vater seinem Tochter Manne 1000. Flor: zur Mittheilung versprochen, den Hauptstamm aber demselben nicht aufgegeben, sondern bey sich behalten, und Jährlich verzinsset: Nachdem nun zu erst der Eydam, und hernach der Vater auch verstorben, und bey diesem ein starcker Concurs sich ereignet, so will die überleben*

lebende Tochter / wegen vorgedachten ihren Manne versprochene Wittgilt / gleich einer Creditricin sich angegeben / und dasselbe als eine privilegirte Schuld fordern. Ob nun wohl die Ehegelder in Rechten mit stattlichen Privilegien versehen / und vor andern Creditoren eine Priorität haben / auch durch Absterben des Ehe Mannes nicht verloschen / sondern der Wittwen zu gefallen. Dieweil aber solch Jus prioritatis sich allein auff der Ehe Männer Verlassenschaft erstreckt / so hat gemelte Tochter / wegen der / ihrem Ehemanne versprochene 1000. Flor: Ehe Gelder in ihres Vaters Verlassenschaft sich keiner priorität vor andern Gläubigern zu erfreuen / sondern ist dieselben allererst / wann die Gläubiger ingesambt bezahlet zu fordern berechtiget. v. r. w.

§. 33. Illo casu minus dubii in Marito est. Huic enim ex causa onerosa dotem deberi supra deduximus §. 30. add. l. 19. ff. de O. & A. Ut proinde is multo magis Jure suo, Tacita scil. Hypotheca ex cit. L. Un. C. de R. II. A. & Jure prælationis, emergente concursu, fruatur. Quo de casu exaudiendum opinor D. Mercurial. Merlinum. tr. de Pign. & hypoth. lib. 3. tit. 2. qv. 43. n. 7. & 8. fol. m. 267. Idemque etiam prolixè affirmat Johann Heeser in Loc. Comm. Jur. Pract. part. 2. loc. 13. n. 17. seqq. p. m. 552. inqviens: Ratione promissæ dotis competit Marito Jus Tacite Hypothecæ in bonis Sociæ, vel alterius promissoris, ita, ut in Concursu Creditorum posteriorem hypothecam habentibus, præferatur, adeoque, Dos ante es alienum à promittente post, Dotis constitutionem contractum exsolvenda sit. Quod ipsum eleganti præjudicio roborat Carpzovius Decis. part. I. dec. 57. n. 22. Ita enim Dn. Scabini Lipsiens. ad requisitionem, Gerhard Sonnenprungs Mens. Mart. Ao. 1632. Habt ihr euch vor fünf Jahren mit Annen / Thomæ Brauers Tochter in ein Ehegelsöbniß eingelassen / darauff auch mit ihr Hochzeit gehalten / zuvor aber hat bey den Verlöbniß euer Schwäher versprochen und zugesaget / nicht allein von den Seinigen die Hochzeit auszurichten / sondern auch das Hochzeit Geschenk euch zu lassen / und noch hierüber 150. Gilt. seiner Tochter Dotis loco mit zu geben / und euch dieselben binnen Jahr und Tag zu zahlen / welches nicht allein vor denen hierzu geforderten Zeugen also geschehen / sondern auch nachmahls von ihm gestanden worden. Wiewohl er nun dem ersten Puncte allerdinges

§

nach

nachgekommen/die Hochzeit auff 4. Tische ausgerichtet/so hat er doch
bis dato die versprochne Mitgift der 150. Gulden weder euch noch
eurem Weibe ausgezahlt/ immittelst aber hat es sich begeben/ daß
er an der gefährlichen Seuche der Pestilenz frantz worden und ver-
storben: Worauff sich ein Concurfus Creditorum zu seiner Ver-
lassenschafft auff 872. Gulden ereignet/ deswegen euer Ehereib als
einziges Kind/weil vermuthlichen ihres verstorbenen Vatern wenigß
Vermögen zur Bezahlung nicht zureichen möchte/sich seiner Erbschafft
anzumassen nicht gemeinet/sondern ihr habt euch als Creditor der ver-
sprochenen Mitgift zugleich nebenst andern angegeben. Ob nun
wohl unter denen verhandenen Gläubigern Marcus Reiffschmidt
72. Gulden liquidiret/ deswegen er auff des Verstorbenen Vermö-
gen Versicherung erlanget/ gestalt auch noch andere mehr Creditores
verhanden/so ihrer Förderung halber Gerichtliche Gunsten vorzule-
gen. Dieweil aber dennoch eurem fürgeben nach/ solche Gunsten
und Gerichtliche Verpfändungen hernach allererst/ als ihr euch zu-
vor allbereit mit eurem Weibe vereheliget gehabt/und euch die Mit-
gift versprochen gewesen/ ertheilet worden/ euch aber inhalts der
Rechte/wegen mehr erwehnter versprochener Mitgift das Jus Ta-
cita Hypotheca in eures Schwähers Vermögen zustehet etc. So
haben sich dannenhero bemeldte Gläubiger für euch einiger priorität
nicht anzumassen/ sondern ihr werdet der versprochen 150. Gulden
Mitgift/ vermöge des euch zustehenden Juris tacite hypotheca vor
ihnen billig vergnügen. v. r. w. *Quin imo pluribus concurrenti-
bus instrumentis, uno die confectis, in dubio pro dotali pronun-
ciandum statuit Gaius. lib. 2. obs. 81. n. 7. p. m. 447. Mascard. de Pro-
bat. concl. 575. n. 1. & concl. 566. n. 4.*

§. 34. Nec obstat, quod nunquam Filiabus Dos debeatur,
antequam Creditoribus paternis fuerit satisfactum. *arg. l. 8. §. 9. ff. de
Inoff. test. Gaius lib. 2. obs. pract. 19. n. 11. prout ratione hac in con-
trarium movetur Dn. Hartm. Pistor. lib. 4. obs. 114. n. 11. & ex parte
Mevius P. 5. Decif. 377. n. 4.* Quia de Innuptis tantum, non mari-
tatis; de constituenda non constituta seu promissa dote hoc exau-
diendum. Hæc enim cum h. L. N. aris alieni loco sit inter pater-
nos quocumque Creditores, suo loco solvenda est; etiam ex Feudis ut su-
pra §. 26. & 27. ostensum.

§. 35. Incipit autem Hypotheca, non quidem ex Die, quo
 ex promissione Genero nata est obligatio, ex parte Soceri, post spon-
 salia etiam immutabilis v. *supra* §. 28. sed quo Dos esse potuit i. e.
 nuptiarum, *per text. expr. in l. 48. pr. ff. de I. D.* Cum enim, ut sa-
 pius monitum, Dos matrimonii causa constituatur, nec ante illud
 existere *per L. fin. C. de Don. ant. nupt.* multoq; minus quoad effectum
 Juris & Hypothecæ, pro tali haberi poterit: Perinde uti nec Data,
 ab uxore, ipso matrimonio antiquiorem in bonis Mariti hypothecam
 tribuit, tam de Jure Civili, Anton. Negusantius *tr. de Pign. & Hy-*
poth. membr. 4. part. 2. n. 79. fol. m. 37. quam Saxonico, *Constit. Elect.*
Sax. 24. Part. 2. Per Nuptias vero non consensum hic sponsalium
 seu Sponsalia intelligimus; utut ad inducendum obligationem &
 validitatem Dotis promissæ sufficere omnino statuamus. v. *d. §. 28.*
 sed Matrimoniale, qui solus hic nuptias facit. *L. 30. ff. de Reg. Jur.*
 & quidem Jure Civili quandoque etiam citra deductionem in do-
 mum, aut solemnem nuptiarum festivitatem, *l. 22. C. de Nupt.* prout
 scil. contrahentibus placuit. v. *Pacii Evandro Cent. 5. qu. 47.* Mori-
 bus vero nostris minimum coram facie Ecclesiæ interrogante Sa-
 cerdote publice repetitum & declaratum *arg. c. 1. caus. 30. qu. 5. cap. 4.*
caus. 3. qu. 4. c. ult. X. de Clandest. Sponsal. add. *D. Amad. Eckoid. comm.*
ff. l. 23. tit. 2. §. 5. Et si enim copula Sacerdotalis de essentia Matrimonii
 non sit, Jure etiam Saxonico, *arg. Decis. Elect. Nov. 49.* verum de
 honestate tantum, & ut de consensu conjugali publice constet, atq;
 ita evitentur, sub prætextu Matrimonii, scortationes; ordinationibus
 tamen Ecclesiasticis semel introducta & mandata intermittenda
 non est; quin transgressores puniendi, omissaque solennitates ista,
 quocunque adhuc tempore adhibenda & supplenda sunt, v. *Struv.*
S. I. C. Ex. 29. th. 26. & D. Philippi. ad Decis. Elect. Sax. Nov. 49.
obs. 2. n. 40. in fin. A festivitate igitur Nuptiarum, von Zeit der voll-
 zogenen Ehe, und also wann der Kirchgang geschehen, privilegium
 Dotis promissæ capit initium. *per text. expr. in d. Constit. Elect. Sax. 24.*
Part. 2. etiamsi Dotale Instrumentum tempore sponsaliorum fa-
 ctum, Johannes Heeserus in *Locc. Comm. Pract. loc. 13. n. 4. p. m.*
550. quibus jungi merentur ea quæ in simili de Dotis Data privile-
 gio disserit Hartm. Pistor. *quæst. Jur. tam Rom. quam Sax. lib. 4. obs.*
110. a. n. 1. usque ad n. 13. Qvi & d. lib. 4. obs. 3. n. 13. seqq. fol. m. 1489. a.

de Dote promissa illiusque in bonis Socreri Hypotheca, sequentia apprimè huc facientia, obferayit: Cum quidam, inquit, obrutus filiam suam despondisset, & antequam matrimonium verè celebraretur defunctus esset, gener vero illiusdotem promissam repeteret, consuleretq; Dominos, annon sibi ratione Dotis promissæ tacita hypotheca in bonis Socreri competeret juxta text; in L. lln, §. 1. C. de R. ll. A. responderunt Domini, ante contractum matrimonium nullam natam hypothecam, ideoque eum aliis Creditoribus non preferendum: Existimantes quod sola Dotis promissio non constituat hypothecam, vel Jus Reale in bonis Socreri futuri. Si enim dos à Sponsa data viro ante contractum matrimonium, nullam producit hypothecam in bonis viri: multo minus sponsus ratione Dotis promissæ habebat tacitam hypothecam in bonis Socreri ante contractum matrimonium; cum mulieribus hoc casu jura magis faveant, quam viris. &c.

§. 36. Sed hæc ita quidem obtinent in Dote ante Nuptias, vel his durantibus adhuc, promissâ, minimè autem in illa, quæ longè post nuptias promittitur vel constituitur arg. L. 5. ff. Sol. Marr. Hæc enim, uti ex promissionis demum tempore existere incipit; ita nec pro ea competens hypotheca poterit allegari antiquior: cum promissione constituatur v. Disp. I. Sect. 1. §. 15. ante Sui igitur existentiam fuit non-ens, cujus sane nullæ affectiones, nulla privilegia, nulla hypotheca conf. præc. §. 35. pr. Neque ulibi cautum reperimus, tali casu hypothecam ad tempus Nuptiarum retrotrahendam. Aliud est in Dote ante Nuptias in diem, vel sub Conditione constituta. Nam etsi hæc quoque existente demum Die vel Conditione suum quasi esse, aut complementum accipere videatur, nihilominus tamen, quia statim, quo facta promissio, Dos in se, & sua natura perfecta est, cessitque dies, licet exactio, & solutio aliquandiu suspendatur. v. supr. §. 22. Dav. Mevius Part. 5. Decis. 63. n. 6. idcirco etiam veræ & perfectæ Dotis Jura & privilegia ex Die promissionis & secularium nuptiarum non immerito deducit v. §. præc. Adveniente igitur Die, vel Conditione impleta, ad tempus promissionis, vel contractuum potius nuptiarum retrotrahitur hypotheca Dotis & prælatio. Amator Rodriguez. in Decision. Sacre Rotæ Rom. ad Materiar. tractat. de Concurf. & Privileg. Cred. dec. 7. à num. 7. usq; ad 19. fol. m. 12. Supposi-

posito hoc nil referet quocunque tempore Dies aut Condicio existat, ante concursum, vel pendente aut finito illo *supr. §. 21.* quia semel firma ex promissione nata est obligatio, & genero Jus quassitum, quod per adjectum solutioni diem aut conditionem non magis invalidatur, quam si pure & de presenti promissa dotis solutionem Socer de facto eo usque distulisset; aut si cui pecuniam v. g. ex emptione aut hereditate &c. certis temporibus & annis aliquot futuris exsolvendam debeat. Wenn der Debitor auff etliche Jahre hinnaus noch unbetagte Tage/Zeits/Gelder zu bezahlen schuldig werde. Quemadmodum enim Creditor pecuniam istiusmodi exorte concursu petere, etiam ante diem, haut prohibetur, deducto solum interusurio, v. Carpzov. *P. 3. Decif. 275. n. 23.* Nic. Reufner *Confl. 25. L. 3. n. 41. fol. m. 281.* Aut nondum existente conditione, sub cautionis Mutianæ præstatione. Ita pari modo ad exactionem Dotis in Diem vel sub conditione promissa Generum in Concursu admittendum cenfeo.

§. 37. Ex quo sequitur 3. Filiam itemque Generum tempore priores, Jure quoque potiores esse *L. 54. de Reg. Jur. in 6to L. 10. pr. ff. qui pot. in pign.* in tantum quidem, ut & Fisco præferatur in exactione Dotis Gener, si post promissionem bona Soceri confiscentur. *l. 10. ff. de bon. damn. §. L. 42. ff. Sol. matr.* Et Vidua, etsi omnibus tacitas anteriores hypothecas habentibus alias præferatur: *L. 12. C. qui pot. in pign.* Doti tamen à Patre, ante Secundas nuptias, Filia prioris matrimonii promissa, postponitur. Quod & in Dote à fratribus aliisque successoribus Feudalibus ex Feudo constituta *v. §. 26. §. 27.* procedit. Unde rectissime tradit Colerus, sororem in dote promissa ex Feudo præferri relictae Viduae fratris cum sua dote. *Part. 2. Decif. 272. Carpz. P. 2. C. 46. def. 33. n. 13.* Quamvis hoc de eo tantum casu concederem, quando post promissionem demum Vidua Fratri, vel Agnato nupserit. Quin etsi postea Fratres Feudalia bona cum consensu Domini & Agnatorum aliis hypothecaverint, nihilominus his Filia, ratione elocationis præferendæ erunt, ex dispositione manifesta Electorali Saxon. *Ord. Proc. Tit. 45. §.* Es trägt sich auch oft zu/ daß die Töchter/ nach Absterben ihrer Eltern/ Schuld machen/ dieselben auff daß Leben versichern lassen/ und doch denen
S 3 Schwere

Schwester ihre gebührende Ausstattung nicht ablegen/ damit nun
 Dieselben hierdurch nicht umb daß/ was ihnen aus den Lehen/ Sins-
 tern gebühret/ unbilliger Weise gebracht werden/ wollen wir/ daß
 in solchen Fällen die Töchter/ woferne sie sich an denen Erbgüthern
 nicht zu erhalten/ auch in den Lehen ein solch Recht haben sollen/
 daß sie alle dasjenige / was ihnen zu ihrer Ausstattung von ihren
 Vater her zustehet/ vor allen andern ihrer Brüder Gläubigern/
 ob dieselbe auch gleich außtrückliche Verpfändung auff das Le-
 hen erlanget / befriediget worden / und sich derowegen an daß Le-
 hen/ ob es schon in andere Hände kommen were/ halten mögen. &c.
*Quæ Sanctio cum generalis sit, omnes indifferenter cuiusque sta-
 tus ac conditionis, & Nobilium pariter atque Plebejarum filias,
 ea comprehendi rectissime argumentabitur, qui firmam in scholis
 Logicorum didicerit illationem & consequentiam à genere ad spe-
 cies, vel potius à specie ad individua, ut loquitur Carpzo, tr. de
 Onerib, Feud. Decad. 3. pos. 3. n. 8. quin & in dubio (4.) si Duo
 Instrumenta reperiantur eodem die confecta, & nullo modo ap-
 pareat de prioritare, Dotis Instrumentum prius præsumitur, per
 alleg. à Dn. Gaillo Lib. 2. Obs. 81. n. 6. & 7.*

§. 38. Ampliatur §. ut & usuræ Dotis promissæ exigi pos-
 sint; cum pro oneribus matrimonii petantur *L. 21. §. 1. ff. de Don.
 int. vir. & ux.* quod tamen non aliter accipi vult Carpzo *P. 2.
 C. 42. def. ult.* quam si Maritus ipse usuras petierit, alioquin, si
 earum petitio nulla ab eo facta sit, nec aliquo voluntatis indicio
 retenta, heredes illius (idem & de Vidua filia) quasi tacite remis-
 sas donatasque petere nullo modo posse. A quo autem tempore
 cursus usurarum incipiat *Quæ?* R. Si quidem Extraneus promiserit;
 vel certum solutioni dixit diem, vel nullum. In illa specie dies
 interpellat pro homine *L. 4. C. de contrab. stip.* & ex eo, velut
 à tempore moræ, incipiunt currere usuræ. Faber in *Cod. lib. 5.
 Tit. 7. def. 22.* In hac subdistingvit Dav. Mevius. *part. 9. Decis.
 106. n. 3.* an post nuptias solutionem fieri debere additum, & bien-
 nio ab istis elapso incipere usurarum cursum *L. ult. §. 2. C. de jur.
 Dot. Carpzo. P. 2. C. 42. def. 14. & P. 3. C. 38. def. 4. n. 3.* An
 vero indefinite promissio facta, & tunc demum ex mora, quæ per
 interpellationem inducitur, usuras deberi. Ant. Faber, *L. 5. §. 7.
 def.*

def. 42. Brunnem. in Cod. leg. ult. C. de J. D. u. 9. seq. Verum utroq;
 illo casu à die nuptiarum biennium computandum tutius fortasse
 asseritur arg. l. 48. pr. ff. de Jur. Dor. Sin à Patre promissa, uti in b.
 L. N. Dispiciendum: Ante Nuptias promissa, an post illas. Illo
 casu, si forte sponsaliorum tempore constituatur, etsi statim obli-
 gationis dies cedat, & ex tali promissione Jus (scil. ad Rem seu
 obligationis, non etiam hypothecæ v. §. 35. in fin.) acquiratur Ge-
 nero adversus Socerum; Nihil ominus tamen quia Dies eo tem-
 pore, quo dos esse potest, h. e. nuptiarum venit, per d. L. 48. pr.
 Usuræ quoque cum sorte eundem contracti matrimonii terminum
 habent. Cum enim Dos, tanquam Principale, sine nuptiis esse
 neqveat, sed promissa his demum secutis confirmetur ut exigi pos-
 sit. L. ult. C. de don. ant. nupt. L. 3. L. 68. ff. de J. D. nec usuræ
 quoque, utpote accessoriæ prius debentur. Ex ipso verò
 nuptiarum die, cum Pater promittens moram facere intelligatur,
 per consequentiam ad usurarum præstationem se obligat, tametsi in
 stipulatum non sint deductæ. Ibi enim dotem, aut saltem dotis
 fructum esse, necesse est, ubi sunt onera matrimonii, quia dotis
 fructus marito pro oneribus matrimonii debentur. L. 20. C. de Jur.
 Dor. Unde Dn. Scabb. Lipsiens. in causa Caspari von Reichenstein
 Mens. Dec. 1601. pronunciarunt, teste Carpzov. P. 3. C. 23. def. 4.
 Hat euch vor 8 Jahren/ als ihr euer Eheweib erfreyet/ euer Schwä-
 ger Eckart von der Wforten 700. Fl. Ehegeld mit zu geben zugesä-
 get/ aber dieselben nicht erleget. So werden euch nunmehr aus
 seiner Erbschaft bemelte 700. Fl. zusambt denen Zinsen von Zeith
 des vollzogenen Ehelichen Beylagers / da ihr euer Eheweib zu unter-
 halten angefangen/ anzurechnen/ billig gefolget. v. r. w. Quid ve-
 ro dicendum si ante consensum thalami sponsa decesserit, ex iis
 quæ superius ad d. §. 35. Cap. 1. dicta sunt facile est colligere.

§. 39. Si post Nuptias promissa; à tempore promissionis,
 uti ipsa fors v. §. 36. ita & Usuræ præstardæ. Ob retardatam igitur
 sic promissæ Dotis solutionem, sine alia interpellatione, Inter-
 esse deberi Viro propter matrimonii onera, quæ sustinet ex cap. 16. X.
 de Usur. l. 42. §. 2. ff. Sol. Marr. probat D. Simon Pistor. Confil. 7. §.
 8. n. 7. Tom. I. Confilior. D. Modest. in. Pistoris annexo sol. m. 934. quia
 scil. actio pro Dote promissa Genero competens bonæ fidei esse cen-
 sere-

feretur, ideoque & à tempore moræ usuræ & fructus deberentur l. 32. §. 2. ff. de Usur. confer D. Marius Giurba JC. Masfanensis in Decis. Noviss. Regn. Sicil. Dec. 72. n. 1. fol. m. 201. ubi & n. 2. hæc eo extendit, ut, si in alterius arbitrium Dotis Constitutio, vel dotalis rei æstimatio remissa fuerit, illo declarare sive æstimare differente, intermedii temporis Interesse genero debeatur. Quo de tamen non immerito dubites; cum talis promissio non pure, sed quasi sub conditione, aut ex tempore, v. g. quamprimum Titius arbitratus fuerit, facta sit; ante adimpletam vero conditionem æque minus usuræ, quam ipsa dos, solvendæ. arg. l. 17. §. 3. ff. de Usur.

§. 40. Sed quid, si nulla plane Dos à Patre promissa aliquot autem annis post contractum matrimonium Gener eam petat, quod facere illum posse supra jam jam exposui. §. 24. à quo tempore usuræ computandæ? Sane cum pietatis officium à Patre dotationem non minus, quam alimentationem exigat, videtur ab eo momento, quo maritus conjugii onera subiit peti usuras posse, veluti statuit c. Dn. Marius Giurba l. c. Dec. 72. à n. 5. usque ad n. 14. fol. m. 202. At enim vero, quia etiam sine dote nuptiæ consistere possunt, consentiente cumprimis Genero; ideoque quamdiu hic dotem à Socero præstari non desiderat, sine dote duxisse præsumitur, Patrique ob id nulla retardatæ solutionis imputanda mora est. Usuræ autem non nisi ex mora debentur. Quare ab eo demum tempore, quo interpellavit, dotemque constitui petiit, eas computabit. conf. Amator. Rodriquez. in Decis. Rotæ Rom. ad Mater. tr. de Conc. & Priv. Cred. dec. 7. n. 19. fol. m. 12. idque ex parte etiam innuit Judicatum Dnn. Scabb. Lips. in causa Hansen Bertholds zu Gerau M. Aug. Ao. 1633, a Dn. Carpz. P. 2. C. 42. d. 12. his verbis relatum: *Solst auch Hans Berthold seinen Vermögen nach der Tochter nochmahls eine gewisse dotem zu constituiren / und entweder seinem Eydam baar abzutragen oder biß zu erfolgender Zahlung zu verzinsen schuldig. v. r. w.*

§. 41. Num & pro Mobilibus non-fructuosis in dotem promissis genero usuræ debentur? De Dote in auro, argento, ornamentis, vel etiam in veste sive in aliis quibuscunque constituta Interesse aliquod peti posse negat Cavall. Decis. 22. n. 39. p. 4. ut ut de Mobilibus fructuosis aliter sentiat, teste D. Mario Giurba in Decis. Nov.

Nov. Regn. Sicil. dec. 72. n. 5. 6. seqq. fol. m. 202. Cui ipsi tamen re ipsa, ut loquitur, diligentius perpenſa contrarium magis viſum eſt: Virum nempe Interſe recte petere pro mobilibus & iocantibus, & Liſq; Multieſtribus ornamentis quibuscunq; ſtaturō die non ſolutis, textus eſt eam in rem ſingularis in L. ſn. §. 2. verſ. ſn autem C. de Jur. Dot. cui jungi merentur ea, quæ habet Anton Faber. in Cod. l. 5. T. 6. def. 5.

§. 42. Cum vero ſupra §. 38. 39. & paſſim dixerimus Uſuras Sortis naturam ſeqvi, dubitari hic poſſet, ane ſicut Dos, ita & uſuræ illius Jure hypothecæ petantur, quod diſerte adſtruit Amator Rodriqyez d. Dec. 7. quanquam ratione inſiti & termini à quo, diſtingvat inter uſuras, quæ ex conventionione, & quæ ex Mora debentur; Illo caſu, ſi forte Socer in Inſtrumento Dotis promiſerit ex certo tempore v. g. intra decennium ſolvere: tempus illud decennii intelligendum ait, reſpectu totius ſummæ, ut interim tamen quolibet anno ſolvantur ex ipſius Soceri mente comprehenſiva &c. pro quibus, inquit, fructibus, quia petuntur ex contrãctu & obligatione promiſſionis Dotis competit eadem prioritas temporis, quam dabit ipſe contrãctus pro ſorte, ut probat text. in L. 18. ff. qui pot. in pign. Neguſ. de Pignor. part. 5. membr. 1. n. 14. Johann Franciſ. à Ponte Conſ. 76. n. 22. lib. 1. horumque fructuum expreſſa hypothecæ incept ab ipſo die contrãctus, ita ut creditor ex ea die ſit anterior, & præferri debeat aliis Creditoribus poſtea creatis, non ſolum reſpectu ſortis principalis, ſed etiam reſpectu fructuum Dotialium, quamvis illi promiſſi fuerint in dotem, & in caſum non ſolutionis ſortis, nam die adveniente hypothecæ expreſſa retrahitur ad primam diem contrãctus, ut in terminis promiſſionis fructuum, ſeu uſurarū in diem, & in caſum non ſolutionis ſortis tradit Neguſantius de Pign. P. 5. m. t. n. 14. quod ſi vero fructus ſeu Uſuræ Dotis non debentur ex conventionione ſed ex diſpoſitione Juris ob moram non ſolventis, tunc eorum prioritas incipit à die moræ. &c.

§. 43. Quod quidem ita Jure Communi, tam Civili quam Saxonico obtinet, non tamen ex ſingulari Dotis Privilegio, ſed diſpoſitione Generali, qua omnibus Creditoribus uſuræ cum ſorte, etiam in Concurſibus, ſecundum ordinis prærogativam eadem claſſe, assignantur, vid. poſt alios D. Philippi in obſerv. ad Decif. Novif. 8. obf. 6. n. 1. Secus ſe habere res videtur Jure Speciali Saxonico Ele-

Aorali. Siquidem in Ordinat. Torgaviens. Electoris Sax. Augusti
 de An. 1583. sub Tit. von Wucher und wucherlichen Contracten. §.
 jedoch / wenn eines Schuldners. Et in Ordin. Proc. Jud. Tit. 50.
 §. Es ist aber auch hierbey. verl. Der Zinsen aber. odio usurarum.
 expresse Dispositum, usuras non esse adjudicandas donec omnibus
 omnino Creditoribus, etiam chirographariis quoad sortem satisfac-
 tum sit; idque etiam procedit, licet super usuris æque ac ipsa sorte
 hypotheca fuerit constituta Carpz. P. 1. Conf. 28. def. 162. Frustra
 igitur h. l. Dissentit Richter *tr. de Jur. & Prig. Cred. cap. ult. n. 38 seqq.*
 Jus Saxonicum Commune cum Electorali confundens, conf. D. Phi-
 lipp. ad Decr. El. Nov. 8. obs. n. 12. Nisi quis dixerit d. ordinatio-
 nem Process. in Mutuo tantum procedere, *verb.* doch hat solches /
 Krafft angezogenen Ausschreibens allein in Mutuo statt. non vero in
 debitis aliunde contractis; Hinc quemadmodum Viduæ una cum
 dote illata Usuræ in eadem classe adjudicantur *d. ord. Proc. Tit. 50. §.*
 Wenn wenn ic. ob hanc ipsam rationem, ut probe advertit Richterus
d. tr. cap. 7. n. 93. p. m. 557. quia non ex mutuo agit; sed de bonis il-
 latis, eas loco alimentorum exigit; ita quoque favore Dotium & Ma-
 trimonii de Dotis promissa usuris idem dicendum esse, (1) quia nec
 hic mutuum est; sed (2) similiter loco alimentorum, seu pro alimen-
 tatione Filia, Genero debentur *l. 8. §. 13. ff. quib. mod. pign.* Siquidem
 (3) pro oneribus Matrimonii, & imprimis alimentatione mulieris
 Marito lucrum Dotis & usufructus (cujus non minima pars annuæ
 usuræ sunt) omni Jure conceditur. Et quanquam Jure nostro Sa-
 xon. in *Ord. Proc. T. 49. §.* alles was ic. inter Personaliter tantum
 Privilegiatos referantur ii, qui alimenta repetunt, favore tamen
 Dotium, & Matrimonii *arg. d. Ord. Proc. T. 50. §.* Es ist aber. aliud
 fortasse, ut dixi, statuendum foret.

§. 44. Quæ autem de Exactione usurarum hactenus dicta
 sunt, eo usque procedere docet Petrus Fontanella *de Pall. Nupt.*
claus. 6. gloss. 2. Part. 6. n. 47. ut debeantur à Socero etiamsi sortem
 jamdum gener absq; protestatione (qua aliàs Jure Communi opus
 est v. Carpz. P. 2. Conf. 30. def. 13.) receperit; Quia, inquit, *usuræ*
hæ non officio Judicis debentur, nec accessoria sunt ad dotem, sed per se
stant tanquam separatum quid à dote. Usuræ autem quæ per se & Ju-
re Actionis debentur, non censentur remissa per receptionem sortis, sicut
 acces-

accessoria officio saltem iudicis debita. Imo, si omnes alie cessarent actiones, non tamen cessaret actio ex aequitate, inde oriens, quod maritus absq[ue] dote sustinuerit onera matrimonii, in cuius actionis vim maritus usurus habere possit. Faciunt huc verba Responsi ea de causa à Scabinis Lipsiens. ad consultationem Andr. Steg. Anno 1590. M. Febr. Lips. dati: Hat euer Schweher Thomas Freund No. 1576. als er euch seine Tochter Margarethen ehelichen versprochen/ 300. Guld. Ehegeld mit zugeben zugesaget/ und ist euch darüber noch 277. Gilden ihr Groß-Mütterlich Erbe zu erlegen schuldig gewesen / und weil er solch Geld dazumahl wegen seines Unvermögens nicht entrichten können / habt ihr unter des zu euer Nothdurfft an andern Dretzen umb Verzinsung etlich Geld auffnehmen müssen. Ob nun gleich gedachter euer Schwäher über etliche Jahr hernacher euch die Hauptsumma/ jedoch einzeln bezahlet. Da er sich aber der Zinsen halben mit euch nicht verglichen/ oder ihr euch derselben begeben hättet/ wehret ihr von der Zeit an als berührtes Geld gefällig gewesen/ die bräuchlichen Zinse/ als Jährlich fünfse nffs hundert/ zu fodern wohlbesugt.

§. 45. Sape etiam contingit, ut dotem promissam Socer parata pecunia solvere nequeat, sed prædium aliquod genero interim, quousque solverit, utendum fruendum pignori quasi cedat. Dux igitur hic oriuntur Quæstiones (1.) An fructus legitimum Usurarum modum transcendentes sorti imputanda? (2.) Si antefolutionem Dotis Socer solvendo esse desinat, an Gener in illo prædicio reliquis anteferatur Creditoribus? Quoad (1.) Jure quidem Communi distingvendum videtur inter fructus certos, qui certo quotannis proveniunt, quales sunt v. g. reditus annui, tractene Zinsen decimæ, prata. &c. Et Incertos, quorum non solum æstimatio civilis, seu valor & pretium, sed etiam naturalis proventus & ubertas tempore variatur & differens est. Vel, ut Imperator in l. 17. §. 23. C. de Usur. eos definit: qui in certum eventum, & incertum pretium habent, ita ut illi, non autem hi, in sortem imputentur conf. l. 14. C. de Usur. Carpzov. P. 2. C. 30. d. 41. §. 42. At enim vero singulari Dotium Jure & Privilegio simpliciter illa neganda. Non tunc solummodo, si pactum expressum præcesserit, de fructibus pignoris dotalis, ultra sortem percipiendis, quo de alias elegans textus in l. 2. C. de Pact. convent. tam sup. dot. Aut si dote promissa, & eius

exsolutione dilata, maritus cum promissore dotis pactus sit, ultra certam usurarum quantitatem, quotannis sibi solvendam interim dum non fuerit soluta dos. Nam etsi huiusmodi pactioem ut illicitam nonnulli rejiciant; nulla tamen ratio exhiberi potest solida, cur ab initio contractus Interesse verisimile in pactum deduci non possit, ut recte monuit Covarruvias *Variar. Resolut. Tom. 2. lib. 3. c. 1. n. 3. fol. m. 185.*

§. 46. Verum etiam, si nihil convenerit, per apert. text. in cap. salubriter 16. verb. sane generum ad fructus possessionum, que sibi à Socero pro numerata dote pignori obligate, computandos in sortem, non credimus compellendum: cum frequenter dotis fructus non sufficiant ad onera matrimonii supportanda X. de Usuris. Quod generale est, nec pactum requirit. Fontanella tr. de Pact. Nupt. Tom. 2. class. 5. gl. 8. par. 14. n. 1. sqq. fol. m. 196. Id enim teste Covarruvia l. c. Jure inest ob naturam contractus dotalis; ex ratione in d. Cap. allegata: cum raro Dotis fructus ad onera matrimonii supportanda sufficiant; ideoque censetur Socer ad alendum eo melius filiam, illiusque familiam, quod superest fructuum donare arg. l. 14. C. de Usur. Maxime cum ipse Socer in mora solvendæ dotis sit, e contrario Gener numerata dote promissa, majori fortasse lucro & commodo uti frui posset. Quia igitur Gener invitus quodammodo carere tamdiu dote promissa cogitur, cujus tamen intuitu, & spe futura numerationis onerosam matrimonii causam subiit, arg. L. fin. §. 1. in fin. ff. que in fraud. cred. Sicque adeo non nisi in damno vitando & lucro cessante versatur, iniquum certe esset, ad regulas mutuo sub usuris pecuniam elocantibus, & lucrum captantibus præscriptas Interesse Generi cessans metiri. D. Mercurialis Merlinus de Pign. & Hypoth. Lib. 3. tit. 2. qv. 80. n. 1. fol. m. 329. Socer enim, inquit idem Covarruvias d. l. tenetur Jure Filie dotem dare, aut alimenta, L. ult. C. de Dot. prom. l. 19. ff. de R. N. at in presenti casu licet dotem promiserit genero, eam tamen non dat, nec solvit, nec alimenta, ideo mirum non est, quod Maritus, qui subit onus alendi uxorem, & Socerum hoc onere liberat, fructus pignoris ultra sortem percipiat. Huc accedit quod Socer tradens Genero pignus ob dilataam solutionem dotis nec donare præsumatur, fructus pignoris ad alendam filiam, & onera matrimonii sustinenda

nenda, propter quæ dotem promisit. Neque hic consideratio habetur, teste Fontanella l. c. n. 2. verisimilis aequalitatis damni emergentis, & lucri cessantis, sive certæ fructuum quantitatatis, sed principaliter perpenditur quod frequentius accidit, dotis fructus non sufficere, ad onera matrimonii supportanda. Unde quemadmodum si pauciores sunt fructus dotis, quam onera prædicta, id damno Mariti cedit, arg. L. 20. pr. §. 1. & 8. ff. Fam. Hercisc. sic si plures sunt, ejusdem lucro relinqui debent. Cui interpretationi, ut verbis Ferdinandi Arias de Mesa, variar. Resol. lib. 3. cap. 41. n. 27. fol. m. 442. loquar, non refragatur, imo convenit ratio à Pontifice ibi proposita, dum ait, cum frequenter dotis fructus non sufficiant ad supportanda matrimonii onera; quæ verba in eo sensu accipienda, quasi Pontifex tacite objectioni occurrisse videatur, quod Gener percipere debeat non solum dotis fructus, quia hi frequenter non sufficiunt, sed etiam integram onerum æstimationem, quam Socer subire tenetur, donec dotem solvat, add. Antonii Capycii Decis. Nov. Neapol. 65. n. 5. & seqq. fol. m. 73. Idque etiam tum procedere idem Fontanella l. c. n. 3. existimat, etiamsi data sit à Genero in Soccri favorem dilatio ad solvendam dotem promissam, ut nihilominus, si tradatur genero fundus in pignus interim tenendus, ejus fructus faciat suos, nec teneatur in sortem computare: Cum textus cap. 16. X. de Usur. dispositio emanaverit, ut ibi dicitur, propter Interesse justum onerum matrimonii, quod interesse damni emergentis communiter appellatur. Utut alioquin fidem habens de Dote, eam in mutuum commutare credatur, dotisque adeo Privilegia hoc in se amittat. v. infr. §. 20. Cap. 2.

§. 47. Caterum ex hac ipsa ratione, cui prædicta decisio d. cap. 16. innititur, manifeste insuper deducitur, eam non in Genero tantum & Socero; sed & quocunque extraneo, cui dos promissa fuerit, obtinere, ad stipulante Covarruvia variar. Resol. Tom. 2. L. 3. c. 1. n. 3. fol. m. 186. D. Mercurialis Merlinus de Pign. & Hyp. lib. 3. tit. 2. qv. 80. n. 2. fol. m. 329. Pro cautela tamen notent generi, ut potius sibi talem Fundum, sub pacto de retro vendendo pro certa dotis quantitate, in solutum cedi faciant. Siquidem tum absque metu reddendarum rationum fructus interim suos faciunt L. 2. C. de Pall. int. empt. Jureque Domini percipiunt. L.

2. pr. & §. 1. ff. de in Diem addict. Menoch. lib. 1. Conj. 26. n. 3.
Num vero gener tali casu alii Fructus pignoris cedere, & per alium
iis uti possit vid. Mercurial. Merlin l. c. n. 16. ubi contra Surdum
aliosque hoc affirmat.

§. 48. Ad Quæstionem §. 45. Ildam Affirmative R. non
ob hypothecam solum tacitam, traditione illius prædii tanto ex-
pressiorem magisque fundatam arg. l. 4. ff. de Pignor. & hyp. Sed
& propter Jus Retentionis ac Compensationis, vi cuius adversus
omnes Creditores antiquiorem hypothecam in illo non habentes,
se tueri sibi que inde satisfacere poterit, arg. l. 12. ff. de fund. dot.
maxime Jure nostro Saxonico, per text. express. in Ord. Et. Sax.
Tit. 51. § 5. Es soll aber ein solcher Arest auff ic. Verf. desglei-
chen wenn ein ander etwas von dem Schuldner / wieder welchen
Arest erlanget / zugehörig / bey sich hätte &c. add. Carpzov P. 1.
C. 29. def. 37. & in Process. T. 21. A. 5. n. 14. & 15. Phil. Richter.
de Privil. Cred. Cap. 4. Sect. ult. n. 37. p. m. 484.

CAPUT II.

De Interpretatione Mentis L. N. Restrictiva.

§. 1. Dissentanea exactionis quoruplicia sint? §. 2. Cessat (I) ob
factum subjecti Dotantis. Licitum (1.) Solutionem. Qu. in quo Genere
moneta facienda? §. 3. Si Apocha generi adsit? Distingv. §. 4. (II.) ob
inopiam Soceri. Habet hic Benef. Competentia tametsi dolo promiserit,
scil. constante matrimonio §. 5. non dissoluto. explicatur L. pen. 84. ff.
de Jur. Dor. Respondetur Zangero. §. 6. refutatur idem. §. 7. Con-
firmatur ratio cur diremto matrimonio Socero Benef. competentia de-
negetur. Sensus & Summa d. L. pen. Consilium Funtanelle. §. 8.
Quid de Tutoribus ampliozem dotem promittentibus. §. 9. Socer locu-
pletior factus de residuo tenetur. Ad quem residui dampnum pertineat?
§. 10. An Fideijussori dotis Beneficium competentia detur? Nec Fami-
na, aut uxor promittentes SC. Vellejano juvantur. Socru tamen
competit Benef. Compet. quia si Fideijussor quasi debitor Soceri, per er-
rorem

rorem solverit. Num in bonis Fidejussoris Tacita hypotheca compe-
tat. §. 11. Dato Fidejussore inutile sit Socero Benef. Compet. §. 12.
Solutio etiam Testamento fit, an sub dote legata intelligenda promissa?
distingv. Quid, si 1000. legata pro dote, post testamentum ipse testator
vixit nubenti 500. tantum promittat? quid in pignore Dotis legato.
§. 13. Ob factum promittentis Illicitum. Ob fraudem Soceri. §. 14.
(II.) Ex facto Subjecti Dotati scil. Filia. Inmixtione Nisi cum ex-
traneo heres instituta sit. §. 15. Ob Incestum, Jure scil. Civili, non
Saxon. §. 16. An ex causa Ingratitudinis? §. 17. ex facto Subjecti
Exigentis, seu Mariti, Licito (1.) confessione (2.) Quietatione. an ca-
vere uxori Maritus cogatur? limitatur & receditur à Carpovio. §. 18.
(3) Renunciatione. an solius generi? Neg. Differentia quietationis &
renunciationis. an uxori restitutio detur? §. 19. ob factum Exigen-
tis Illicitum (1) fraudis participationem. §. 20. (2) Incestum. (3) Ne-
gligentiam & prescriptionem. Maritus quando de damno teneatur?
& quo tempore currat prescriptio? Distingv. §. 21. Cessat (4) si in
Mutuum Dos conversa. Ampliatur & distingv. §. 22. (III) Ex parte
Objecti (1) Dotis interitu. quæ requirantur. §. 23. Quantitate
immodica. §. 24. (IV) Occasione Forma (1) si Testamento dos reli-
cta auferatur. An & heredis institutio dotis loco facta, revocari possit?
§. 25. Cautela; ut solutio tantum non constitutio in mortis casum
differatur. Distingvitur casus a Pistore propositus & decisus. §. 26. (2)
si deficiat conditio. (3) si pactus sit Socer, ne a se petatur. §. 27. (V)
cessante Fine (1) contrahendi matrimonii. Si nuptia non secuta.
§. 28. quid si Socer ante sponsalia decesserit? §. 29. de Legato dotis,
purum an Conditionatum sit. Refutatur Fontanella. Respond. ad l. 71.
§. 3. ff. de C. & D. §. 30. Legatum Dotis; cum nupsit, non nisi viri po-
tenti debetur. Nec fructus marito acquiruntur. An mulier illud re-
pudiare possit. §. 31. Differt dotis promissa legatum. §. 32. (2) Ces-
sante Fine Conservandi matrimonii. quid si socer ipse filiam exhibuerit?
Distingv. §. 33. an expellere uxorem liceat, ob dotem promissam non
solutam. Affirm. Jure Civ. & Can. Negatur moribus nostris. Nec
sponsalia dissolvuntur; nisi Hamburgi. §. 34. an partem Legitima
faciant abstinentes? Affirm. eam (1) augendo. (2) minuendo. alia
quaestio utrum partem, quam faciunt, accipiant? & cur non? §. 35. li-
mitatur in eo, quod abstinentes legitima minus præcipit. §. 36. sicut &
in

in illis, qui vivo Patre, dote accepta, hereditati renunciarunt. que ratio?

§. 1.

ATque hæc quidem de Consentaneis, seu de Ampliatione Exactionis Dotis promissæ sufficiant. Superest, ut de *Dissentaneis*, seu de *Restrictione* illius quædam subjiciamus. Sunt autem *Dissentanea* hæc vel *Generalia*, Doti quoque Acceptæ Communia, quale est v. g. Immixtio; Inofficiosa *Qyrela*, &c. Vel *Specialia* Doti Promissæ, beneficio Abstinendi, ab Heredibus exigendæ, potissimum contraria. De singulis pro ratione Methodi nostræ suis locis ordine.

§. 2. Restrigitur itaque potestas Dotem promissam exigendi à fratribus similiter I. vel ob. *Factum Subjecti Dotantis* seu promittentis, tum *Licatum*, tum *Illicitum*. Ob *Licatum* v. g. 1) *Solutionem*, eamque vel *Præsentem* vel *Præteritam* Præsenti solutione eliditur hæc actio, si cum usuris Dos offeratur. *arg. l. 9. §. 3. ff. de Pignorat. act.* Quer. autem, in quo *Genere* moneta ea faciendâ, si interim mutatio hujus contigerit? Et sane, quemadmodum alias in Mutuo res eadem bonitate eodemque valore, quo data, restituenda L. 3. ff. de R. Cr. l. 99. ff. de Solut. adeoque non redditionis, sed contractus habenda temporis ratio. v. Gail. L. 2. obs. 73. n. 3. eleganter Wesemb. w. L. 12. T. 1. n. 12. in fin. ita hoc quoque in loco Dos, qualis promissâ, solvenda est, h. e. non Exactionis, aut solutionis, sed Promissionis, seu Obligationis tempus inspiciendum: sive pure & de Præsenti, sive in diem, aut sub conditione promissio concepta. L. 57. verb. *estimare debet quantum sit eo tempore id, quod promittitur.* ff. de Jur. Dot. Nec refert ante, an post Nuptias promissâ. Cum etiam ante illas futura dotis obligatio nata fuerit; effectu licet exactionis ad eas usque suspensio, v. §. 35. Cap. 1. & seq. §. 27. ubi autem obligatio, ibi contractus fuit; cuius adeo tempus respiciendum. Post Nuptias vero factam pollicitationem retrahere, in simili supra jamdum §. 36. negavimus. Est quippe totum hoc negotium æstimandum ex intentione Constituentis, qui utique in dubio de illius temporis, quo constituit, numismate, tam quoad Extrinsecam, quam etiam Intrinsecam bonitatem considerato, locutus præsumitur; licet

licet postea ex accidenti contingat, ut die aut conditione existente bonitas ejus aucta vel diminuta fuerit, argumento à Legatis in Testamento sub Die & Conditione mortis secuta relictis, deducto ex l. 41. §. 5. de Legat. 3. §. l. 7. ff. de Aur. & Arg. qvo de Jure nostro Saxon. post Novell. Augusti 28. Part. 2. dubitari amplius nequit. Cum enim Constitutione illa indistincte ad tempus Contractus solutionem fieri oporteat; Nec Dotis promissæ aliter faciendæ, quocumque demum modo, ut dixi, purè, an sub conditione aut in Diem promissio facta. Nisi Socer in mora fuerit, & Gener ex mutatione monetæ damnum sentiret, qvo casu, quod interest præstare, Generumque indemnem servare tenetur. d. consl. Elect. 28. verb. Wo aber der Schuldner in mora gewesen, und dem Gläubiger mit der Bezahlung auff bestimmte Zeit nicht zugehalten, und es stünde dem Gläubiger einiger Schade / oder Abbruch an der Wünge / denselbigen soll ihme der Schuldmann auch ersetzen. Neque enim Dotis favor, nec mora in solvendo contracta facere potest, ut solvi Dos debeat in meliori moneta, quam quæ fuerit tempore Dotis datæ aut promissæ, quia nunquam mora facit, ut plus debeat, sed tantum, ut ejus, quod debetur, aut periculum aut accessio præstetur, verba sunt Anthonii Fabri. in Cod. l. 8. T. 29. def. 42. quem sequitur Carpzovius d. C. 28. def. 15. n. 6.

§. 3. Præterita seu jamjam facta Solutio exceptione Doli Mali (arg. l. 57. ff. de Reg. Jur.) opponi poterit, maxime, si eam Socer, aut ejus heredes per propriam Generi Confessionem, seu Apocham, lapsu scil. temporis, Lege 3. & Auth. quod locum C. de Dot. Prom. imprimis vero Novella 100. cap. 2. definiti, obfirmatam docere possint. Repetendum enim huc ex Disp. l. Sect. 2. §. 13. tum demum valere Dotis Acceptæ confessionem, si à soluto intra biennium, vel morte vel divortio, matrimonio, annus continuus effluxerit; aut si post biennium, intra decimum tamen, contracti conjugii, annum, dissolutione secuta tres menses elapsi sint. Durantibus vero adhuc his fatalibus, & opposita huic confessioni Non-numeratæ Dotis exceptione, solutio aliter probanda veniet.

§. 4. (2.) Inanis redditur Exactio ob Inopiam Soceri promittentis; non Mortui solum, si nim: tantum in bonis non invenitur, ut, salva reliquorum legitima præstari promissæ Dos possit. v. Struv. S. J. C. Ex. 37. th. 41. Sed Vivi etiam, si scil. aut plane non solven-

H

solven-

solvendo sit, aut præstando Dotem promissam, solvendo esse designat, ipseque adeo egere cum suis necesse haberet. *arg. l. 6. ff. de Dol. Mal.* Qvo posteriori casu, quia Parentis locum Socer obtinet. *l. 16. ff. Sol. Matr.* ultra quam facere potest conveniri Beneficio competentie, nequit. *l. 17. ff. eod.* non quidem vi Concessionis Parentibus factæ, cum proprie Parentum nomine non contineantur, sed ex speciali Legislatoris extensione *in l. 15. §. fin. l. 16. 17. d. t. l. 21. §. 22. ff. de Re jud.* quia locum tantummodo Parentum obtinere, seu loco eorum haberi dicuntur. Lauterbach. *Vol. 2. Dissp. Tubing. de Beneficio Comp. 16. 17. p. 22.* Quamvis nihilominus multum intersit: Constante Matrimonio, an dissoluto gener Dotem exigat. Illo casu succurrendum Socero, ut ne majoris summæ condemnetur, quam quantum facere potest, *ut ait Pompon. in l. 22. pr. ff. de Re jud.* adeo quidem, ut nec in amplius teneatur, etiamsi dolo dotem promiserit, honore scilicet affinitatis, teste Gothofr. *in not. ad d. l. 22. Dissent. Zanger. tr. de Except. P. 2. c. 15. n. 38.* & Brunnem. *in Comm. ad ff. l. pen. de Jure Dor. n. 1.* Brunus *tr. de Cesi. bon. qu. 4. pr. 23. n. 3. §. 4.* & quia nihilominus Pater est, etiamsi impius bonæque fidei contemptor. *Novell. 12. c. 2. junct. l. 16. ff. Sol. Matr.* Turpe autem esset Filia Patrem ex promissione Dotis ipsi, vel ipsius causa, factæ de dolo accusari aut condemnari *arg. l. 5. ff. de obseq. Par. & Parr. l. 11. in fin. ff. de Dolo. l. 10. §. 12. ff. de in Jus voc. junct. l. 33. ff. de Jur. Dor. eiqve vitæ alimonia auferri proter eam, quæ ipsi vitam debeat, quamque adeo paterno affectu (ast quis talis adfectus extraneus invenitur, ut vincat paternum? *l. 7. pr. C. de Curat. furios.*) à teneris sustulit atque sustinuit, *l. 5. §. 13. ff. de agnos. vel alend. lib.* Summæ utique ingratitudini, hoc non Filia tantum, sed & Genero tribuendum esset; exheredatione alioquin non indignæ. Neque excusatur, quod non Filia, sed Maritus, Dotis Dominus, eam exigat: Propter unionem enim conjugalem pro una persona, unaque caro habentur: proindeque quamdiu vinculum istud unionis seu Matrimonii durat, idem ille honor & respectus ab utroque debetur. Quia licet Socer proprie Generi Parens non sit, quousque tamen Conjugium consistit, Parentis locum obtinet. *arg. §. 7. Inst. de Nupr. & l. 16. ff. Sol. Matr.**

§. 5. Hoc vero, quia Morte vel Divortio dissoluta est affinitas, desinitque adeo Socer esse Parentis loco §. 7. *Inst. de Nupr.* damnatur in solidum *l. 21. §. 22. ff. de Re jud.* Nisi vel ex causa vel perso-

na privilegium Competentiæ mereatur *l. 84. pen. ff. de Jur. Dot.* hoc est (ut ego quidem interpretor) nisi ex iusta aliqua causa, v. g. quia fortunæ injuria; casu aliquo fortuito, aut debitorum malitia, etc. bonis lapsus misericordia dignus sit; vel ex *Persona*, puta, quod Patronus, Socius, §. 38. *Inst. de Act. l. 63. pr. Pro Soc. l. 16. ff. de Re jud. Miles l. 6. pr. l. 18. ff. eod.* Hodie etiam Togatus, seu Advocatus *l. 14. C. de Advoc. div. jud. D. Carpz. P. 1. C. 32. def. 18.* Vassallus, Nobilis Baro aut Comes sit, ceu patet ex præjudiciis allatis à Carpzov. *ad d. Const. §2. def. 15. & P. 2. C. 25. def. 6. Dissentit Finckelthaus. observ. pract. 113. n. 12.* Et quæquam Zangerus de *Except. Parr. 2. c. 15. n. 34.* datam hanc diversitatis rationem rejicit; ideo, quia Affinitas sit quasi Jus Sangvinis & Cognationis, quod inter unum Conjugem & alterius Conjugis cognatos ratione Coniugii existeret; non posset igitur, dici, affinitatem sublatam esse, etiam soluto matrimonio. *can. l. caus. 35. qu. 1. juncta l. 8. ff. de Reg. Jur.* Atque hinc esse, quod mortua Uxore Maritus, affinitatis Veneratione, à quarundam nuptiis abstinere debeat. §. 6. *Inst. de Nupt.* Procedere tamen hæc ex *d. y. 6.* Zangeri argumentatio non nisi in causa matrimoniali videtur, ubi Jus Naturale & pudor inspiciendus. *l. 14. §. 2. ff. de R. N. §. 10. Inst. eod.* atque ob id affinitatis veneratione à Nuptiis quarundam abstinere ibi præcipitur. Male igitur particularis hæc de prohibitis nuptiis dispositio, ad alia prorsus diversa producitur. Neque à prohibitione ob confusionem sanguinis Matrimonii, ad Competentiæ Beneficium adstruitur consequentia. Nam etsi omnino naturalis Generum inter & Socerum, soluto etiam matrimonio, remaneat affinitas ob quam nec Socer Neptem ex Filia & genero ducere possit, soluta, tamen Civilis affinitas est. *d. §. 7. de Nupt. morte vel divortio Filia,* per quam, aut in qua, Socer Genero Parentis loco fuit. Cessante igitur causa causæ (nim: respectus vice-paternitatis) cessat quoque effectus Civilis, seu, Affinitas Civilis. Per Nuptias enim contrahitur affinitas, itaque & vinculo hoc, seu nuptiis solutis, videtur dissolvi. *arg. l. 34. ff. de R. J.* Maxime quoad effectus Juris Civilis, singulari præsertim Jure tributos; quales etiam imprimis competentia Privilegium est. Siquidem eo Jure affinitates non eas accipere debemus, quæ quondam fuerunt, sed præsentis, *ex l. 3. §. 2. ff. de Postul. can. 2. §. affinitatem. caus. 3. qu. 7.* Sola igitur pristinae affinitatis memoria hic parum operatur aut attenditur. Accedit

dit quod dilerte ob id in l. 84. ff. de J. D. Socero denegetur Competentia Beneficium, quod diremto matrimonio manere amplius affinitas Jure Civili non credatur.

§. 6. Neque enim, quam Zangerus d. l. n. 36. substituit adæquata & conveniens non-Competentis beneficium, ratio est: quia, ut inquit, Socer Mariti Solutionem, cum jactura mariti, qui sustinuit hactenus onera matrimonii, disulit, & sic non fecit, quod facere debuit, vel ad quod obligatus fuit. Ex hoc enim dolus Soceri Mariti arguitur. l. 8. §. 9. & l. 44. ff. Mandat. l. 41. ff. ad l. Falc. qui dolus saltem presumitur Beneficium l. XII. ff. S. M. excludit. Ceterum durante adhuc affinitate, seu Matrimonio, dolus propter non traditam possessionem fundi dotalis, sive non datam dotem, non presumitur arg. l. 5. ff. Sol. Matr. sed manifestis indicis probari debet, l. 6. C. de Dol. Mal. arg. l. 9. & ibi gloss. ff. quod met. caus. quo probato, non est dubium, quin etiam in id, quod facere potest, Socer Mariti seu Pater Uxoris, condemnari debeat. Et paulo post n. 40. cur autem, inquit, Labeo in d. l. pen. ff. de J. D. in sola persona Soceri Mariti, seu Patris uxoris, in eo casu, quo matrimonium diremto est, & dolus arguitur, respondit, beneficium d. l. 12. ff. Sol. Matr. cessare? Puto id factum esse propterea, quod in Patre Uxoris, hoc in casu. Lex dolum presumat: In Socero autem Uxoris, seu Patris Mariti, ut & in casu, quo matrimonium durat, in Socero Mariti non item. Idq; inde evincitur, quod idem Labeo dicat, etiam in causa diremto matrimonii, ex causa & persona beneficium hoc tribuendum esse Socero mariti scil. a Judice. Tribuitur autem ex causa & Persona, si Socer Mariti dolum presumentum ex circumstantis causa & persone saltem presumtive elidat. Etenim contra dolum presumentum presumtiva admittitur probatio. Socer igitur mariti in casu, quo matrimonium diremto est, ope exceptionis doli cessantis beneficium l. 12. ff. Sol. Matr. habet; Maritus vero & Socer Uxoris, seu Pater Mariti, ut & ipse Socer Mariti stante Matrimonio ipso Jure, arg. l. pen. ff. de J. D. Nam i.) cur quæso precise à momento Soluti Matrimonii incipiat Socer constitui in dolo, atque ob id, indignus haberi hoc beneficio, quasi dolose promississet, aut eousque exfolvere disulisset dotem: quam tamen paulo ante, eadem adhuc hora, & priusquam scil. matrimonium solveretur, non dolo, sed suo

fu'o quasi Jure, & impune ad mortis usque momentum (ex mente & sententia Zangeri) distulisse praesumatur? An morti Filiae, vel Divortio hoc adscribendum? Uix credo. Cum inter casus fortuitos hac referenda, ex quibus actui alicui praecedenti regulariter & per se, nec bonitas nec turpitudine moralis adnasci, multo minus poena (privatio scil. Beneficii hujus Competentiae) oriri potest, cum ordinarie nemo eos praestet. 2.) Si dixerim: matrimonio ex hoc solum arguendus est dolus Soceri, isque propterea Competentiae Beneficio privandus: quod cum iactura Mariti, qui sustinuit haec onera matrimonii, solutionem distulit, & sic non fecit, quod facere debuit, vel ad quod obligatus fuit. Certe non video, cur non ex eadem ratione in Socero ad mortem Filiae, vel divortium usque solutionem differente, idem dicendum esset; & cur manifestioribus tunc indicibus dolus probandus sit. Nisi forte, ex nostra hypothese durantem affinitatem, & respectum Parentis, cujus locum per Filiam, constante matrimonio, apud generum obtinet, pro causa supponamus.

§. 7. Quando igitur Socero in d. L. pen. finito matrimonio denegatur, L. XII. ff. S. M. beneficium, ea, ut dixi, ratio est, quod soluto affinitatis vinculo, seu, unione Coniugali Generi atque Filiae, respectus simul Paternitatis Jure Civili mirum quantum imminuitur, si non tollitur; adeo ut in plerisque etiam Juris articulis tunc Socer Jure saltem extraneorum utatur & censeatur. veluti: quod actio iniuriarum non competat. *Jason in L. 21. ff. de Re judic.* Nec a testimonio pro Genero repellatur, *teste Brunnem. Exerc. 2. ad Lib. 1. Instit. Tit. 10. §. 7. p. m. 13. Farinac. de Testib. T. 6. qv. 54. n. 32.* Non, quasi in eo dolus praesumatur; hoc enim ex verbis L. ultimis; *quid enim si Socer &c.* minime evincitur; Cum magis dubitativa & ampliativa, quam determinativa aut restrictiva, quae scil. praecise dolum in casu posteriori, soluti nim. matrimonii, necessario supponerent. Quin sensus d. L. pen. hic potius mihi videtur: Tum demum tribuendum Socero post diremptum matrimonium Competentiae beneficium, si vel iustam & sufficientem Inopiae causam; vel ex Personali privilegio, puta, Dignitatis aut Conditionis suae, illud habeat, Alias regulariter Socero, quatali, soluto coniugio, obnon-manentem affinitatem illud haurit conceden-

cedendum esse, siue dolo, siue culpa solvendo esse desierit: multoq;
minus tunc, si nunquam plane fuerit; sed specie saltim futura
dotis generum induxerit & eum sciret, se prestare dotem pro-
missam non posse, id egerit, ut Genero insidiaretur d. L. pen. Ta-
lis enim, quia dolose agit, & contra officium probi & honesti Viri:
nam, ut Cicero ait, *Offic. Lib. 1.* non debet esse maior liberalitas, quam
facultas; Et fidem fallere grave est, *L. 1. ff. de const. pec. lit. §. 4. ff. Depos.*
in solidum tenetur Gail. L. 2. Obs. 89. n. 6. ibiq; Grav. D. Nicol Proc.
Jur. Part. 3. c. 5. n. 9. p. m. 41. Quin & extraordinarie insuper
arbitrio Judicis puniendi, Autore Joh. Petr. Fontanella, ita de So-
ceris in genere & indistincte inquires: *Solum aduerto praticari-*
multum, quod Soceri fraudent indies miseros Generos promittentes
eis majores dotes, quam se solvere posse certo sciant, ex quo videmus
quotidie pessimos in nuptiis exitus. Non reliquerunt istud faciunt
Jura nostra sine debita punitione ex L. pen. in fin. ff. de Jur. Dor. do-
cent scribentes, quod si Socer spe futura dotis induxerit generum, &
cum sciret se dotem prestare non posse, id egerit, dicitur se Genero insi-
diari, propter quod solum puniendus videtur extraordinarie arbitrio
Judicis. Prout sic puniendus est ille, qui sciens non esse solvendo fa-
cit se divitem, & plura contrahit debita. Sic Cabal. Resol. crimin. 136.
in fin. Hec dicunt scribentes; sed non est, qui id exequatur, aut de-
ducatur in praxim; forsan non modicum redundaret in publicam utilita-
tem, si id fieret, tr. de Pat. Nupt. Tom. 2. claus. 7. gl. 3. Par. II.
n. 22. & 23. fol. m. 519.

§. 8. Huic Affine est, quod in Tutoribus alias Juris ob-
tinet, qui licet regulariter non obligentur, si amplius ab ipsis doti pro-
missum est, quam facultates mulieris valent, *per text express. in L. 61.*
cf. ff. de Jur. Dor. Conveniri tamen à Marito pupillæ poterunt, si
scientes, atque sic fraudulenter hoc fecerint. *L. 43 §. 1. ff. de Admi-*
nistr. & peric. tut. L. 12. verb. si tamen responsu suo in aliquam captivam
adolefcentem induxit ff. quod falso tut. Quod & verba sententia apud
Carpzov. P. 42. def. 16. in caus. Nicol. Reibolds Ao. 1627. lata in-
dicant. So mag vorbemelter Vormund / weil er aus Unwissen-
heit solches versprechen gethan / die zugesagte Wittgiffit euch zugewä-
ren / und vor voll aufzuzahlen nicht angehalten werden. v. r. v.

§. 9. Sciendum autem hic, quod Socer utroque, tam con-
stantis

stantis, quam soluti matrimonii casu, vi dicti Competentiæ Privilegii, ipso Jure ab obligatione, qua adstrictus est, haut liberetur, sed adhuc in solidum sit, & maneat obligatus. Neque enim Gener solidum Dotis promissæ petens nulliter, sed exceptione opposita, non omnino efficaciter agit. Proinde cõpetens pro residuo non tam sublata, quam dilata actio est, usque dum Socer ad pingviorem fortunam perveniat. *arg. L. un. §. 7. C. de R. U. A. L. §. C. Sol. Matr.* Hinc & in eum eventum cautionem præstare debet. *arg. d. L. un. §. 7.* quam cautionem tamen minus recte de satisfactione accipit Hartm. Hartm. 2. *Tit. 18. th. 2. n. 9.* cum generali cautionis vocabulo regulariter nulla promissio intelligatur *L. 3. C. de V. & R. S.* ut in simili tradit Lauterbach *Disp. de Benef. Comp. th. 48. p. m. 57.* Cæterum si ad pingviorem fortunam non revertatur Socer, residuum illud soluto matrimonio, Maritus resarcire Uxori minime tenetur, etiamsi in mora exigendi fuerit. *Nec enim quicquam Judex propriis auribus audiet mulierem dicentem cur Patrem, qui de suo dotem promissit, non urserit ad exsolutionem, multo minus cur ipsum non convenerit, uti eleganter loquitur Ulpianus in l. 33. ff. de Jur. Dot.* Imo, licet promittens Extraneus fuerit; dummodo non ex necessitate sed ex liberalitate dotem debuerit; de *l. 33.* siquidem nec ille in plus quam facere potest conveniendus est; ne alias liberalitate sua inops fieri periclitetur, ut *haber l. 49. in fin. & l. 51. ff. de Re jud.*

§. 10. Sed quid Juris in Fidejussore Dotis, an & huic exceptio d. Privilegii Competentiæ prodest? Neutiquam *l. 7. pr. ff. de Except.* Cum enim 1.) excusso debitore Principali, in id, quod deest, Creditori, condemnandus sit Fidejussor; utique & hoc nostro casu, quantum Principalis facere nequit, præstare ille tenetur. Quia 2.) Competentiæ beneficium Personale est, *l. 13. ff. Sol. Matr.* Exceptiones autem & Privilegia, quæ personis tantum, non etiam causæ coherent Fidejussoribus non conceduntur *l. 196. ff. de R. J. l. 3. §. ult. ff. de Censib.* Quin 3.) eadem hic, quæ in Cessionis bonorum exceptione, Fidejussoribus æque denegata, obtinet ratio: quia, qui alios pro debitore obligat, hoc maxime prospicit, ut, cum facultatibus lapsus fuerit debitor passit ab iis, quos pro eo obligavit, suum consilium. *§. 4. Inst. de Replicat.* Fidejussori igitur à Socero pro dote dato nil quicquam prodest cõpetens Socero beneficium, sed præstare-

stare solidum obstrictus est. *L. 24. pr. ff. de Re jud. conf. Zanger. de Except. Part. 3. cap. 26. n. 228. p. m. 738. D. Christ. Gastellii Specul. Jur. cap. 25. §. 32. n. 5. p. m. 603.* adeo, ut nec fœmina intercedens pro Dote Senatus Conf. Vellejano jûvetur. *L. 12. §. ult. C. ad SC. Vellei. v. supra §. 2. Cap. I.* Sicut nec Uxor pro marito dotante fideiubens, Authentica, *Si quæ mulier C. d. t.* quemadmodum hoc ita extendit Anthon Faber *in Comm. ad Cod. L. V. T. 6. def. 8. n. 4. conf. supr. d. §. 2.* quanquam Socrui ob id Beneficium Competentiæ, ex persona propria non negaverim. *arg. l. 9. §. 2. de SC. Maced.* Imo licet Fideiussor per errorem mandatu Soceri (quasi debitor huius) fideiussit, aut dotem promiserit, post nuptias enim contractas, exceptione Doli mali, adversus illius generum uti nequit; *hic enim suum negotium gerit: & nihil dolo facit, nec decipiendus est: quod fit, si cogatur in dotem uxorem habere, ut ait Paulus in eleganti l. 9. §. 1. ff. de cond. caus. dat.* Num vero Filia & Genero in bonis Fideiussoris perinde, uti in Patris, seu Soceri, ob dotem promissam, Tacita hypotheca & prælatio competat, non incommode quæritur? Prælatio quidem, veluti Jus singulare, absque expresso textu, in aliis, quam Paternis bonis, vix concedenda, *arg. Nov. 18. c. 2.* Tacita autem Hypotheca in *L. un. §. 1. C. de R. U. A.* expressè in Fideiussore Dotis tributa est. Atque ita in Fideiussoribus à Marito pro dote datis idem statuit Dav. Mevius *Part 3. Decis. 326.*

§. ii. Ex his igitur jam colligere est, in casu Dati pro Dote Fideiussoris inutile fere esse beneficium competentia Socero; quoniam Fideiussor in solidum exactus, itidem in solidum exigat actione Mandati Reum Principalem. *L. 9. §. 3. ff. de SC. Maced. l. 37. ff. de Patf.* Relatio enim illa, quæ est inter Creditorem & Reum principalem, non est inter Creditorem & Fideiussorem; nec rursus inter hunc & eum, pro quo fideiussit. Et licet Jure novo prius conveniendus sit Principalis, attamen, quod ab hoc consequi non potuit Creditor, exiget a Fideiussore; cum eodem Jure novo, non electione & Litis Contestatione, sed solutione demum perimatur obligatio *L. ult. C. de Fidej.* Cautelam tamen tradunt Interpretes in §. 38. *J. de Alf. & ibi Jalon. n. 12.* ut Fideiussor conventus denunciât Reo Principali, & hic veniens suscipiat in se iudicium, & hanc exceptionem opponat. Quod haut scio, an rationi Juris conveniat, cum Gener propriam actionem ex sti-

ex stipulatu habeat contra Fidejussorem : & alias frustranei es-
sent textus, qui Fidejussori hoc beneficium competere negant:
& ita feret injuria Creditori, qui accipiendo fidejussorem in om-
nem eventum sibi voluit esse consultum. per §. 4. *J. de Replicat.*
conf. Bachov. *Comm. ad Inst. L. 4. T. 6. §. fin. p. m. 335.* utut alioquin
directo & expressè beneficio huic à Socero renunciari nequeat.
per *L. 14. §. 1. ff. Sol. Matr.* vid. Mari. Giurb. *Decis. fiscal. 44. n. 10.* ne
quidem Juramento de Jure Civili, arg. *L. 7. §. 16. ff. de Pact.* Secus
autem Jure Canonico, quod in materia Juramentorum sequi-
mur. arg. *cap. 28. X. de Jur. & Part. 2. Elect. canst. Sax. 26.* Brunnem.
ad L. 15. C. de Pact. n. 8.

§. 12. Solutio autem fit, vel ab ipso Socero, vel Man-
datu aut voluntate ejus ab alio, non tantum inter vivos, brevi
manu, arg. *L. 9. §. 1. ff. de cond. caus. dat.* sed & per Testamentum, utpu-
ta, si Cos promissa legetur. Nam etsi stricto Jure, Legatum De-
biti, si creditor nihil amplius per Legatum habeat, inutile fit.
§. 14. 7. de Legat. Nihilominus tamen, quia Legatum istiusmodi
de enixa Soceri voluntate & promissione testatur, poterit quan-
doque ratione probationis, facilliorisque executionis plenius
hujusmodi Legatum, quàm de Dote Actio esse. arg. *§. 15. Inst. eod.*
Sed quid? Si, nulla promissionis facta mentione, Dos simplici-
ter legetur, num utraque, tam ex promissione, quàm Legato de-
bitur? Negatur, per *L. 34. §. 5. vers. non est verisimile duplici pre-
statione dotis filium eundemque heredem onerare voluisse. ff. de Legat.*
2. Aut enim Marito legata, & tunc inutile legatum est, per *d.*
§. 15. aut Filia; quo casu subsistit quidem ex persona illius Le-
gatum, sed si illud petat; opposita doli exceptione, non ali-
as cogetur ei heres Legatum solvere, quàm si caverit inde-
mnem hoc nomine heredem futurum adversus Maritum ex pro-
missione agentem. Nisi Patrem hoc animo fuisse filia ostende-
rit, ut duplicaret ei legatum; tùm enim utrumque habebit,
ut ait text. in *L. 29. ff. de Jur. Dot.* Huc pertinet, quod Filia legato-
rum non habeat actionem, si ea, quæ in testamento reliquit,
Pater, postea ipsemet vivus adhuc ei in dotem dederit. *L. 11. C. de*
Legat. dummodò Totù Legatum solverit: nam si Pater reliquerit in
Testamento Filia; pro Dote Mille, nuptui autem postea tra-
ditæ quingenta tantùm promittat, post mortem Patris reliqua
quin-

quingenta ex Genitoris dispositione exigere non prohibetur. *arg. L. 22. in fin. verbis: quod si non totum pretium militie, sed partem vivus Testator Legatario dedit, reliqui superesse exactiorem. ff. de Legat. 2. confer. Joh. Heeseri. Loci Comm. Pract. part. 2. Loc. 25. n. 60. p. m. iii. 4.* Aliud fortasse dicendum, si fundus, vel quæcunque res alia Jure pignoris Filia obligata & data legetur, generum scil. itemque Filiam non prohiberi tunc dotem promissam petere, nisi voluntas testatoris compensare volentis, evidenter ab heredibus ostendatur *per L. 85. ff. de Legat. 2.*

§. 13. *Ob Factum* promittentis *Illicitum* cessat *Exactio*, si fraudulenter & animo fraudandi Creditores, Socer dotem constituerit, *L. 10. §. 14. verb. neque enim nos in fraudem Creditorum constituenda est. ff. que in fraud. cred. id quod ex circumstantiis facultatum & temporis (v. L. 17. §. 2 ff. que in fraud.)* dotis promissæ Creditores haut difficulter probabunt, quanquam ex Sect. 2. §. 14. *Disp. I. & cap. I. §. 33. b.* Distinctio huc repetenda: *Generum* adhuc in vivis sit, dotem existente *Concurso* exigens; *An eo defuncto* Filia. Hæc, quia in lucro captando versatur, dotemque quasi ex donatione accepisse intelligitur, petere eam minime poterit, cum & acceptam restituere teneatur. Neque interest sciverit an ignoraverit fraudem, prout latius hæc ex *L. 25. §. 1. ff. que in fraud. & præjudicio aliquo Scabinatus Lipsiens. superius d. §. 2. probavi; Generum* autem *Jure alterius* Creditoris, ex causa onerosa creditum suum repetentis, *Concurso* existente, non tantum admittendum, sed & alijs *Jure hypothecæ* antefendum esse, similiter præjudicio aliquo ex *Carpzovio Decif. 57. Part. I. supra Sect. I. §. 23. confirmavi. Dissert. Dav. Mevius P. 5. Dec. 377.* Nisi forte & ipse fraudis hujus particeps fuerit, quo de infra in *Subjeo Dotato §. seq. 17.*

§. 14. II. *Ex Facto Subjecti Dotati*, & quidem *vel Dotem Accipiens*, h. e. *Filia*. Vel eam *Exigens*, seu, *Mariti*. Ex parte *Illius* itidem intercedit, vel *Factum Licitum*, puta, *Immixtio*. Immiscens enim se hereditati paternæ, *Fratribus* ad collationem *Dotis* etiam promissæ obstringitur. *L. 1. §. 1. ff. de Dot. coll.* Dos autem promissæ ita conferenda est, ut pro portionibus *Frates* à necessitate præstandæ eius liberentur, ut habet text. in *L. 2. C. de collat.* quia æquus est tùm, in solidum de suo eam dotam

tam esse per *L. 1. §. 1. ff. de Dot. Coll. sive testatus Pater decefferit, sive intestatus, per ea, quæ superius deduximus arg. l. 13. C. de Coll. v. supr. Disp. l. 1. §. 15.* Secus tamen se hæc habere statuit Joh. Brunnem. *ad d. L. 2. C. de Collat. in fin. §. ad L. 1. §. 9. ff. de dot. coll.* Si Pater Filia suæ dotem promiserit, postea verò illam atque extraneum heredes ex testamento reliquerit, quo casu Filia dotem illam, tanquam æs alienum præcipere, aut dimidia hereditatis parte accepta, dimidiam dotis partem à coherede extraneo petere & exigere posset. Cæterum non ducitamus posse etiam Filiam, confecto legitime Invenatio, quocumque tempore pœnitere, hereditateque paterna abstinere, salva dote promissa. *per sup. dict. in Disp. I. Sect. 2. §. 20.* Atque talis Immixtio tantò minus Filia aut Genero nocere potest, si absque Curatoris & Mariti consensu facta sit, *v. infr. §. 17.* Imo Jure nostro Sax. etiamsi nullum confecerit Inventariû si se adjuratam specificacione offerat, quin abstinere salvo Jure possit dubio caret. *v. d. §. 20.*

§. 15. Vel *Illicitum*, ita *v. g. ob Incestum* Jure Civili, non viduus tantum, & vidua Dotem ex bonis defuncti conjugis debitam; sed & à Parentibus promissam, Filia Genero mortuo; itemque Gener filia defuncta, amittunt, eaque Fisci commodis cedit, *per L. 6. C. de incest. nupt.* Jure autem nostro Saxonico aliud obtinet, imprimis verò in Filia. Siquidem eo Jure mulier incestu & fornicatione pudicitiam quidem imminuit, jura autem sua & hereditatem minimè amittit. Landr. *Lib. 1. Art. 5.* verb. *Eiu Weib mag mit Unkeuschheit ihres Leibes / ihre weibliche Ehre kräncken ihr Recht verleuret sie aber damit nicht / noch ihr Erbe zc.* Vocabulum autem Mulieris ibidem accipiendum est, de Virgine aut Vidua, quæ nupta non est, neque Maritum habet, teste *Carpz. in Prax. Crim. P. 2. qu. 65. n. 50.* quam sententiam etiam, ut mitiorem Scabini Lips. tenuerunt Anno 1634 M. J. in caus. N. N. zum Hoff. verba sentent hat einer von Adel nach seines Weibes Absterben derselben leibliche Schwester geschwängert / welche sich hernach verehliget; Ob nun wohl deroselben Brüder ihren weiblichen Schmuck und Ehegelder / so sich vermöge des Erbvertrags auf 900 fl. erstrecken zu entrichten sich weigern / und der Meinung seyn / daß sie sich dessen allen verlustig gemacht. Diemeil aber dennoch / vermöge Sächsi. her Rechte eine ledige Weibsperson mit Unkeuschheit ihres Leibes ihre Ehre zwar kräncket / ihr Recht und Erbe aber dadurch nicht verleuret zc. So seynd auch

auch beinlebte Brüder ihres Vortwens ungeachtet / der Schwester die Schmach u. Ehgelder folgen zu lassen. Schuldig v. r. w. v. Carpz. P. 4. Const. 2. def. 9.

§. 16. Qu. An & ex causa Ingratitudinis, exheredationem aliás promerente, Dos promissa revocari possit? Referre videtur: Gener an Filia Ingratitudinem commiserit. Ille, uti absolutus Dotis Dominus non est, ita nec uxori, utpote Naturali & vera Dominæ Jus ex promissione quæsitum delinquendo intervertere poterit: quia noxa caput sequitur. Imò ne quidem quoad usumfructum (1.) quia non ex donatione, sed causa onerosa, alimentatiõis scil. mulieris & onerum matrimonialium possidet. (2.) quia aliás Mulieri alimenta necessaria, quæ incuitu usasfructus dotalis à Marito accipit subtraherentur, omnneque adeò damnus & incommodus inde in Filiam redundaret, invita justitia *arg. L. 74. ff. Reg. Jur.* In Filia autem Ingrata, post mortem Generi revertentis ad eam dotis revocationem concederem *conf. præc. §. 12. & 33.* non Parentibus tantum, sed horum etiam heredibus, si scil. actio hæc revocatoria fuerit præparata, aliove modo Parentes animum eapropter declaraverint. *arg. L. 15. §. 1. ff. de Inoff. Testam.* Tacentes enim remississe injuriam censentur, *arg. L. ult. C. de revoc. donat.* Nisi eam ignoraverint. Quamquam tali casu incertum adhuc sit, ulturi an remissuri injuriam hanc res. iscentes fuissent, in dubio potius benignior amoris & patientia, quàm ira & vindictæ præsumptio amplectenda est, utut alioquin in aliis injuriis veluti Feloniæ &c. diversum statuant Interpretes. *vid. Ludvvel. Synops. Jur. Feud. cap. 17. p. m. 355.*

§. 17. Ex parte Subjecti Dotem Exigentis, seu, Generi tollitur actio similiter, vel per Factum Licitum utpote (1.) Solutionis confessionem, tertio etiam tantum tacitam. *fac. Carpz. Part. 1. Decis. 59. n. 7.* (2.) Quærationem. Maritus enim, uti nomine proprio, invita etiam muliere Dotem exigere v. *Disp. l. Sect. I. §. 19. & b. cap. 1. §. 4.* ita & absque hujus consensu Apocham scribere potest, ad eum scil. effectum, ut contra Mulierem quoq; solutionis exceptionem pariat. *L. 29. in fin. ff. de Jur. Dot. L. 71. §. 3. ff. de C. & D.* verbum Exigendi cum effectu hic accipiendum *arg. L. 2. C. de Obl. & Act. Maxi.* me, cum mulieribus satis prospectum sit Juræ Hypothecæ & prælationis in omnibus Maritorum bonis statim ex Die nuptiarum com

competente. Et licet nulla, aut non sufficientia bona Maritus habeat, nihilominus solus exigere & quietare potest. Quia Dotis Dominus est: nec cautione aut fidejussore pro Dote opus habet: per elegantem textum in L. 2. C. Ne Fidejuss. vel mand. dot. dent. ubi Imperator Justinianus. Sancimus, inquit, nullam esse satis dationem vel mandatum pro Dote exigendum vel à Marito vel à Patre ejus vel ab omnibus qui dotem suscipiunt. Si enim credendum mulier sese suamque dotem Marito existimavit, quare Fidejussor, vel alius intercessor Exigitur, ut causa perfidiae in connubio eorum generetur. Quamquam (1.) Jure Canonico protestando impedire exsolutionem posse videatur uxor tum, si ad inopiam vergat Maritus, ut dos illa, non assignetur eidem nisi cautionem idoneam de ipsa non Peritura praestet, vel saltem alicui Mercatori ea committatur, ut de parte honesti lucri onera matrimonii possit sustentare, ut habet cap. 7. X. de Bonae. int. Vir & uxor.. Limitat praeterea hoc (2.) Carpz. P. 2. C. 42. def. 17. si contractis nuptiis ante exsolutionem Dotis, non ipsa mulier eam petat, sed is, qui ex necessitate Dotem solvere debet, ut puta, Pater, Patrisve heres aut debitor. Enimvero utut Jure Civil antiquo in Patre quoad Profectionem, ob spem successionis facilius quodammodo concesserim, post prohibitionem autem in L. 1. §. 2. C. Ne Fidej. Dot. multoque minus hodie, moribus praeripis nostris Saxonieis, quibus Dos ad Maritum devolvitur, jure haut quaquam exigetur cautio Sibi enim imputet, quod pure promiserit, arg. l. 17. de Reg. Jur. in b. Cur autem Patris heredi, itemque Debitoris id Juris tribuendum, nulla apparet ratio. Maxime cum in L. Nult nulla satisfationis heredibus aut fratribus praestanda fiat mentio, sed simpliciter, & generaliter statuatur; quod Dotem non tantum Datam, sed & promissam exigere possit ab Uxoribus fratribus. Imò cum aris alieni loco Dos promissa sit; non video qui maritus Creditor, à fratribus v. g. aut aliis debitoribus ad satis dandum pro credito suo, Jure adigi queat; ne quidem consentiente aut volente uxore, quia haec post contractum conjugii per de L. 1. §. 2. C. Ne fidej. Dor. facere hoc prohibetur Quamquam non negaverim (3.) interdum pro qualitate circumstantiarum v. g. si post promissionem Generi deprehendatur oberratus aut prodigus &c. ita, ut evidentissimum Dotis dispendium adpareat. Juris Canonici dispositionem poste-

riorem, utpote æquorem quoad utras ipsi tantum solvendas sequendam esse, *conf. l. 22. §. 8. Sol. Matr.* cum publicè etiam interfit, tali casu Dotes mulieribus conservari *L. 1. ff. S. M. L. 8. de Reb. Auth. jud. Extrà* hujusmodi verò casus ob solam fortè paupertatem, Socro antè promissionem non ignotam, &c. exsolutionem fortis ipsius nec denegare Socer, nec prohibere mulier poterit, *per elegantè text. in L. 7. §. 3. verb. etiam prohibente muliere Titio rectè solvetur & c. doli summovebitur exceptione. ff. de Cond. & Dem.* Secus autem se res habet si (4) expressè aliud convenerit, aut sub conditione cautionis promissà; apprimè huc facit *Mevius. Part. 5. Dep. 236. per tot.* Utroque enim hoc casu cautio præstanda est, aded, ut nec sine ea à Socero citrà specialè Filix assensum tutò Dos solvatur. *arg. l. 1. §. 1. & L. 7. ff. de Pact. Dor.* Cum per pactum istiusmodi, utpote in favorem Filix potissimum promissioni adjectum huic magis, quam illi Jus acquisitum fuerit.

§. 18. 3.) Per Renunciationem; quæ tamen non nisi accedente uxoris consensu rectè fieri intelligitur *arg. l. 28. ff. de J. D.* perinde uti nec sine mariti consensu facta ab uxore renunciatio firma est *arg. l. 89. & 83. ff. de J. D. ad d. 1. 14. §. fin. ff. de Fund. Dor. L. 71. §. 3. ff. de Cond. & Dem. conf. præc. Cap. 1. §. 8. n. 5. & Disp. I. ScEt. 1. §. 18.* quoniam utriq; promissione Dos suo modò acquiritur. *l. 7. verb. si verò poss. ff. de Pact. Dor. & l. 29. ff. de J. D.* Planè enim diversa hinc, atque in Quietatione ratio est. Per illà non aufertur Jus ex promissione Filix questum, sed de Patre tantum in Maritum acceptantem transfertur, cujus insuper bona universa, hypothecæ Jure pro Dote oppignorata sunt. *L. 12. C. qui pot. in pign. L. 11. C. de Pact. convent. aded ut & alienata à Marito, cum onere hoc ad quoscunq; possessores transferant; contra quos deinde si dotem ex bonis Mariti consequi nequeat, actionem hypothecariã intentare poterit. Carpz P. 2. C. 24. def. 7. & 8. n. 3.* Hac verò penitus tollitur; Maritus autem in perniciem dotis nihil facere potest nolente, vel insciente muliere. *L. 34. §. 6. ff. de Solur. add. Ant. Faber. Cod. L. 2. Tit. 3. aef. 25. vers. tantum aberat & c. quin &, si absq; uxoris consensu vel acceptatione promittenti remittat vel etiã in exactione v. (tamen §. præc. 9. & sequ. 20.) signis sit, & promissor solvendo esse desierit, maritus ejusq; heredes uxori de dote illa tenentur *L. 49. ff. de J. D. solvendo a. adhuc existente, promissore, Mariti econtrario hereditate obarata, ita ut dotem inde**

inde conseq̄ui haut possit, restituendam ex æquitate uxorem dixerim. *arg. l. 7. verb. utriusq; persona in paciscendo necessaria est: quoniam acquisita jam mulieri dos est. ff. de Pacti. dotal. junct. l. 13. §. verb. si prior emptor solvendo esset, non esse faciendam; sin vero non esset solvendo, æquius esse minori succurri etiam adversus ignorantem, quamvis bona fide emptor est. ff. de Minor. Ne in potestate sit mariti uxorem reddere indotatam, ut ait L. 1. ff. qui pot. in pign. l. 66. §. 6. ff. Sol. matr.*

§. 19. Prætereà denegatur actio ob Factum Exigentis Illicitum puta, (1) *Fraudis Soceri participationem*, Fraudis autem particeps non ille saltim h. l. dicitur, qui collusit cum Socero, fraudandique Creditores cum eo in iit consilia, sed & qui tantum scivit constitutione illa Creditores defraudari, *per text. gen. in l. 14. in fin. & l. ult. §. 1. ff. que infr. quamvis non dubia aut conjecturalis sufficiat, sed certa requiratur scientia. l. 10. §. 2. 3. ff. que infraud. Cred. l. 6. §. 8. ff. eod. quam habuisse Creditores probabunt, per l. 2. verb. nisi infraude Creditorum dotem constitutam probabitur. C. de revoc. bis que infraud. l. 10. §. 1. & l. 15. ff. eod. Dissentit ex parte Dn. Mevius. *Part. 7. dec. 377.**

§. 20. Ad factum Mariti Illicitum referri (2) de Jure Civili ex §. præc. 14. potest Incassus, Item (3) *Negligentia, si præscribi patitur*. Post triginta enim annos Dos per Maritum ejusq; heredes à promissore peti nequit, siquidem ea quæ in l. 3. C. de Præscr. 30. vel 40. annor. constituta sunt, ad Dotis exactionem etiam pertinent teste Dav. Mevio in *Part. 7. Dec. 354. nu. Præscriptione autem hac, idem, inquit d. Dec. n. 2. Maritus quidem excludi potest, ne dotem petat, at non impetrare uxor ejusve heres, quæ nullum solute argumentum; præter tempus habet, ut maritus etiam restituat: quod ipsum, uti in Dote ab uxore promissa non inficior, ita de Paterna (qua de etiam loquitur d. Dec. n. 3. verb. ejusvè Parente promissum) haut omnino concederem. Quid si enim Socer promittens tempore promissionis solvendo existat, ita ut ab eo facile solutio impetrari potuisset, Gener autem exiere neglecterit, vel spe lucri & usurarum penes illum reliquerit, posteaq; defectus sit facultatibus, utiq; maritus tenebitur. *arg. l. 49. pr. ff. Sol. Matr.* Aliud autem dicendum, si Pater non potuisset solvere sine magno incommodo suo, tunc enim Marito nihil imputabitur. *L. 33. ff. de J. D. Nic. Boetius in Dec. Burdeg. l. 329. f. m. 888. E contrario multo minus excusabitur, si oblatam recipere noluerit v. §. sequen. 4. De cætero in muliere non minus, quam in Marito actio**

ctio de Dote annis 30. per Patrē præscribitur; quæ præscriptio cur-
rit à Die, quo agi potuit, scil. soluto Matrimonio. *L. 30. vers. omni au-
tem. C. de Jur. Dot. L. 7. §. 4. C. de Pres. 30. vel 40. ann. L. 1. §. fin. C. de Ann.
Except.* quia non valenti agere non currit præscriptio *L. 1. C. de ann.
prescr. L. 34. §. 35. ff. de S. P. R.* & præscriptio, quæ currit Marito in ex-
igendo negligenti, non nocet uxori Filiæ; prout interminis ita de-
cisum prolixè refert. *Nic. Bœrius. Dec. 328. n. 1. 2. §. 4. fm. 835.*

§. 21. 4.) Cessat Dotis Promissæ Privilegium, nec existente
Concurfu hypothecâ gaudet, *conf. §. 31. Sect. 1. Si in Mutuum conversa
str. arg. L. 71. ff. de J. Dot.* perindè uti in mercede famulorû aliàs sta-
tuitur. *v. Carpz. P. 1. Const. 28. def. 33. idq;* tum maxime factum credi-
tur, si Gener in constituenda dote fidem habuerit Socero, quo ca-
su Dos eodem Jure censetur, ac si reverà soluta esset. *arg. l. 19. ff. de
conr. empr. Pro soluta enim, inquit Dav. Mevius. Parte 2. Dec. 25. illa
habetur, quæ mansit voluntate Mariti apud Debitorem, seu Socerum, hinc
postea non ut Dos, sed ut Creditû velictum censetur. Audiendi igitur non
erunt Noverca itemq; liberi secundi Matrimonii, si prioris conjugii liberis
Dotis maternelæ nondum ab Avo soluta exceptionem objiciant, eosq; ad Col-
latione illius aut imputationem in portiones hereditarias cogere velint,
prout in terminis ita decisum tradit d. dec. 225. Requiritur tamen ad
mutuum tale inducendum Generi cum primis voluntas, vel ex-
pressa, vel præsumta. Et sicut quævis usurarum receptio mutuum
non facit *arg. l. 8. pr. ff. de R. Cr. L. 44. §. 1. ff. de Admin. eur.* ita h. l. pro-
bè discernendum: utrum usuræ acceptæ sint ex necessitate ob Mo-
ram, quia promissioni de Dote non satisficit; an ex voluntate ob præ-
vium pactum, expressum vel tacitum, fortè quod Maritus Debitorè,
quàm Datorem maluerit. Non illo, sed hoc casu fidem habitam,
adeoq; Dotem pro soluta habendam esse colligimus: In dubio au-
tem Socer in mora, & ob hanc usura accepta creditur; maxime si
maritus ob æs alienum dote eguit, aut Socer inops & solutionis
mediis destitutus fuit: Quocirca Viduæ, lucrum Dotis peten-
ti, probationem pro usuris spontè creditæ, aut relicte à Marito
pecuniæ in judicio WisMariensi adjudicatam fuisse memorat
Dn. Mevius. Part. 5. Dec. 64. Huic denique (4.) consecarium
est, quod, licet aliàs Gener fructus, quos ex pignore,
Dotali, ultra legitimum usurarum modum percipit, forti
imputare non teneatur, *v. Supr. §. 44. Cap. I.* etiamsi Dilationem
Socero*

Socero ad solvendam dotem dederit. *conf. Sect. 1. §. 25. cum urgere eum non cogatur. l. 33. ff. de Jur. Dot.* si tamen oblatam à Socero recipere detrectet, sibiqve potius pignus aliquod fructiferum dari petat, in sortem imputentur. *Quia*, ut loquitur Petr. Fontanella de *Pact. Nups. Tom. 2. cl. 5. gl. 8. Par. 15. n. 40. nolle recipere dotem, & manere illam penes Socerum; perinde est, ac si illam traderet Socero in mutuum, & ratione mutui fructus illos perciperet supra dotem & sortem illius principalem, quod est aperte usura, propter notoriam si eadem ipsius Generi.*

§. 22. III. *Ex parte Objecti* expirat Actio. Rei in dotem Promissa *Interitu*, vel *Naturali* v. g. si domus aut Bibliotheca etc. comburatur. Pecora moriantur, &c. vel *Civili*, puta si evincatur &c. Utroqve tamen hoc casu requiritur *ex Disp. 1. Sect. 2. §. 41. & 42.* (1.) Res promissa fuerit *ut corpus*, non *ut quantitas*, atqve sic (2.) in *estimato*, (3.) *citra Dolum* aut culpam Soceri perierit; Secus enim ad Interesse; aut si *sciverit alienam*, de evictione tenetur. Nec Socer (4.) in *Mora tradendi* fuerit. *l. 82. §. 1. de V. O.* Nisi apud utrumqve peritura fuisset. *l. 14. §. 1. ff. Deposit.* quod ex circumstantiis Modi, loci, aut temporis dijudicandum. *arg. l. 14. §. 11. ff. quod met. caus.* Ut adeo hic in causa Jus positum sit *ex l. 52. §. 2. ff. ad L. A. l. 1. §. 3. ff. ad L. Corn. de Sicar.*

§. 23. 2.) *Quantitate immodica*, si nimirum *Inofficiosa* sit. Si enim remedium *querelæ Inofficiosæ Dotis* pro conservanda *Legitima*, quoad *Datam* jamdum à *Patre*, competit *v. supra Disp. 1. Sect. 2. §. 25. seqq.* cum tamen liberis, tempore dationis, non nisi spes *successionis* fuerit; quanto magis contra *promissam*, & postquam *singuli rerum*, *paternarum*, & *quævis Legitima* suæ, jam facti sunt *Domini*, exceptio *Inofficiosa* dabitur, per ea, quæ habet *Dav. Mevius p. 9. dec. 181. n. 4.* Facilius autem est *retinere*, quam *repetere*. Et *jura proniora* sunt ad *impediendum* aliquid fieri, quam ad *rescindendum*.

§. 24. IV. *Occasione Formæ* nonnunquam dotis *promissæ* cessat *Actio* (1.) si ea per *ultimam voluntatem* constituta. Nam etsi quidem ex *Testamento*, *Mortis causa* *Donatione*, *Fideicommissio* vel *Legato* *Dos relicta* peti possit *l. 29. l. 48. §. 1. l. 76. ff. de Jur. dot.* Illud tamen eatenus saltem *verum*, quatenus *ultima ista voluntas novissima, h. e. immutata est*. Cum enim *voluntates hominum ambula-*

K

bula-

bulatoria sint, usque ad extremum vitæ exitum; nihil obstat, quo minus etiam Legatum istiusmodi Dotis adimi, vel transferri possit. Atque hoc multo magis in Heredis Institutione, præprimis universali, locum obtinet; ne alias testatori per hoc facultas testandi auferatur. Cum tamen nemo sibi ipsi eam Legem dicere possit, ut à priori voluntate non liceat recedere *L. 22. pr. ff. de Legat. 3.* Unde quæsitum fuit apud Pereg. *Decis. 50.* An Testator instituens aliquem heredem sub conditione, ut quendam consanguineam suam duceret in uxorem, adimpleta postmodum, vivo adhuc Testatore, ab herede conditione; mutare nihilominus testamentum valeat? Ad quod Affirmative responsum: ex hac eadem ratione, quod ultima voluntas ambulatoria ad mortem. Sicuti & ob textum eam in rem, apertissimum in *l. 15. C. de Pact. Sibi enim ipsi imputare debebat*, inquit Joh. Petr. Fontanella de Pact. Nupt. Tom. 2. cl. 5. gloss. 3. part. 10. n. 32. fol. m. 147. heres primi Testamenti, quod non consideraverat, potuisse testatorem, quancumque sibi placeret, testamentum mutare: Hinc præteritens contra secundi testamenti heredem, non licuisse testatori testamentum mutare, quia ipse sub illa spe & quasi fide data per testatorem matrimonium contraxisset, alias non contracturus, & sicut matrimonium esset irrevocabile; ita etiam deberet esse testamentum, ne ipse contrahens sub illa bona fide primi testamenti deceptus maneret, repulsam passus est in contradictorio iudicio, & supra dicta causa non fuit sufficiens visa ad auferendum testatori liberam testamenti factionem, & facti mutationem & revocationem.

§. 25. Ne igitur revocationem promissionis metuere habeat Gener, consultius agit, si inter vivos eam stipuletur, dilata quantumvis in promittentis mortem solutione. Talis enim promissio irrevocabilis est. *L. fin. verb. vera est irrevocabilis C. de dot. Prom. L. fin. C. ad SC. Vellej. Conf. Sect. I. §. 28.* Nec obest, quod in casum mortis sic præstatio concipiatur. Quia non solius mortis mentio; sicut nec sub commemoratione mortis facta donatio, statim pro M. C. Donatione reputatur. v. g. Wenn der Donator in Betrachtung seiner Sterblichkeit, und weil er seiner Kranckheit nach, vielleicht bald Todes verfahren möchte, ein gewisses Dotis loco, jedoch nach seinen Tode erst zu fodern verehret. *vid. præjudicium apud Carpzovium P. 3. C. 1. def. 41.* Sed ita demum, si quinque testes adhibiti. *L. ult. C. de M. C.*

M. C. D. vel iusta aliqua interpretatione fieri non possit, ut valeat Jure simplicis donationis inter vivos. Anthon. Faber. in Cod. lib. 8. Tit. 37. def. 3. Carpov. P. 2. C. 12. def. 24. Potest enim fieri mentio mortis in donatione, ut appareat, magis mortē esse causam donandi, quam mortis causa donationem, ut eleganter dicitur in l. 27. ff. de M. C. D. Ex his igitur facile nunc erit dijudicare quid sentiendum de casu à Dn. Hartm. D. Sim. Fil. Pistor. *quæst. jur. lib. 3. qu. 8. n. a. fol. m. 979.* suppeditato. *Filia, inquit, cujusdam Comitum cum nubere alteri Comiti, Matremque ejus, Vidua, pactis dotalibus coram Consiliariis Principis initis 10000. Joachimicos Dotis nomine ea Lege promiserat sponso, ut post mortem viduæ, dotem promittentis, hæc pecunia ad uxorem Comitum pervenire, & cum ab eadem tanquam Dos inferri debeat, hæc verbis formalibus, daß die Durchlauchtigste Hochgebohrne Fürsten Wittbe des Fräuleins Mutter Schwester dem Graffen 10000. Rthlr. zum Ehegelde dergestalt durch ihren Gesandten verheissen/ daß dieselbe auff Seiner Gnaden Gemahl nach Jhr. Fürstl. Gnaden Todesfall/ kommen und fallen/ und dem Graffen alsdenn eingebracht werden sollen. re. Paucis dein de Septimanis post nuptias moritur nova nupta, Vidua vero, quæ Dotem promiserat, alteri nubit Viro Comiti, & postquam aliquot annos superstes fuerat, decessit relicto testamento, in quo secundum Virum heredem insituerat, nulla facta mentione hujus Dotis promissæ. Hinc igitur admodum difficilis orta fuit controversia inter Comitem Dotem promissam, cujus exsolvenda dies jam venerat, petentem, & viduæ promittentis heredem, eandem tanquam mortis novæ nuptæ extinctam solvere recusantem. Nam etsi hic etiam effectus & executio obligationis in moris eventum fuerit directa; Quia tamen promissio ibi pure & simpliciter facta, non minus hæc, quam aliz simplices in diem donationes factæ, v. c. ap. l. §. 22. inter vivos censenda donatio fuit; indeque rectissime nec Testamento à Ducissa revocari potuit teste Pistore d. l. ut adeo ex his appareat, non opus esse ad naturam Dotis in Irrevocabilitate consistentem, cum Dn. Pistore l. c. fol. 973. a. n. 19. confugere, quasi scilicet à natura Dotis alienum esset, ut per Donationem mortis causa constitui possit, cum hæc revocabilis sit; sed quia verba illius veram Donationem inter vivos continuere. Naturæ enim Dotis non contrariari per M. C. Donationem, Legatum aut aliam quamcumque ultimam voluntatem*

catem relinqui, vel constitui, sub initio §. *præc.* sufficienter probatum est.

§. 26. (2) Si deficiat, sub qua promissa conditio, l. 44. §. ult. ff. de C. & D. l. 42. pr. ff. de O. & A. confer. *supr.* §. 21. cap. 1. Semel autem condicione (maxime potestativa) haut impleta, sed neglecta, quamvis postea adimpleatur, Dos non debetur. Hinc, si quæ famina, sub condicione tacita vel expressa nuptiarum cum certo aliquo ineundarum dotem sibi stipuletur, remisso nuncio defecisse conditio stipulationis videtur, & licet postea eidem nupserit, non convalescit stipulatio. l. 21. & 22. ff. de Jur. Dor. Hoc enim sermone. *Dum nupta erit*, primæ nuptiæ significantur per l. 89. §. 1. ff. de V. S. Secus se res habere videtur, si famina ad nubendum parata sit, sponsus autem ducere nolit l. 31. & 71. §. 3. in fin. ff. de C. & D. Aut, si (2) sponso promissio facta, quo casu licet primum puella ei nubere nolle, tamen si postea nupserit dos debebitur, nisi aliæ nuptiæ mediæ intervenissent l. 58. & l. 68. ff. de Jur. Dor. (3) Si Avus forte pactus est, cum Dotem pro Nepte suscepisset; Ne à se, neve à filio Dos petatur; ab alio vero, quam filio herede, ut Dos peteretur l. 10. ff. de Pact. Dor. Aut cum Pater dotem pollicitus fuerit, & pacificatur: Ne se vivo petatur; neve constante matrimonio petatur. Cujus tamen conventionis pars posterior favore matrimonii, ex constitutione Divi Severi, ad vitam, quoque Patris referenda, ne diversa sententia fructum Dotis ab oneribus matrimonii separet, quodque indignissimum est, inducat, ut non habuisse dotem existimetur: quo Rescripto hoc effectum est, ut, si quidem vivo Patre decesserit, omnimodo Dos peti non possit: constante autem matrimonio, mortuo Patre peti possit, *verba sunt Ulpiani in l. 11. & 20. ff. de Pact. Doral.*

§. 27. V. *Cessante Fine* cessat quoque Dotis promissa *Exactio*. Finis autem constituendæ dotis duplex est. Alius *matrimonii contrahendi*, & ut tanto facilius Filia nubendi conditionem inventiant l. 27. ff. de J. D. l. 1. ff. Sol. Matr. l. 5. §. 5. ff. de Dol. mal. except. Alius *Conservandi*, ad sustinenda scil. eò melius matrimonii onera l. 8. §. 13. ff. quib. mod. pign. Ille, uti Dotis constitutione primario plerumque intenditur, & respicitur; adeo, ut tacitam semper hanc conditionem annexam habeat: Si matrimonium fuerit infecutum. l. 10. §. 4. l. 21. l. 68. ff. de Jur. Dor. indeque nec per Filiam, nec per

per Sponsum ante nuptias, deductione scil. in domum Jure Civili; vel moribus nostris copula sacerdotali nondum consummatas, peti possit *L. 83. ff. d. t.* Sola enim Sponsalia hic non sufficere, ex iis, quæ supra §. 35. *Cap. 1.* deduximus, intelligere est. Imo Instrumentum Dotale nunquam habere executionem paratam, quando petitur Dos; sed esse illiquidum, donec constet, matrimonium fuisse contractum testatur Joh: Petr Fontanella *tr. de Pact. Nupt. Tom. 1. c. l. 4. gl. 1. n. 55. fol. m. 58.* Ita, si non obtineatur, Dotis quoque promissio nulla est, quin & soluta jamdum restituenda. *L. 6. ff. de Cond. caus. dat. l. 74. ff. d. J. D.* quia nimirum Dos sine nuptiis esse nequit; §. 12. *Jnst. de Nupt. L. 3. ff. de J. D. l. ult. C. de Don. ant. nupt. L. 24. C. de Nupt.* Hic vero tum potissimum intenditur, si post contractum sine dote matrimonium, à Socero promittatur. Talis etenim Dos iisdem cum ea, quæ ante nuptias constituitur, gaudet Privilegio: *arg. L. 26. §. 2. verb. nec separabitur portio dotis additamenti causa data ff. de Pact. dot.* Nam licet cesset causa favoris matrimonii contrahendi: non tamen cessat causa matrimonii conservandi cum bona pace & sinceritate animi, *ut loquitur Nicol. Boerius in Decis. Burdegal. 331. n. 3. fol. m. 841.*

§. 28. Cum igitur Dos promissa absq; nuptiis hæc subsistat, Quid juris, si Gener quidem paratus sit, contrahere nuptias, Socerum autem mors præveniat, an cesset tunc Dotis promissa petitio; ita ut abstinens Filia eam a Fratribus exigere nequeat? Negatur. Non tantum, si vivo Socero Sponsalia jamdum fuerint celebrata; hoc enim casu heredes non minus, quam ipsum defunctum irrevocabiliter obligari ex iis, quæ supra §. 28. *Cap. 1.* dicta sunt; manifestum est. Sed &, si ante illa decesserit. Nam, etsi stricto Jure, necessitate Dotis præstandæ eo usq; teneri hæc videantur, quin revocare eam re adhuc integra, & secutis nondum sponsalibus, valeant, perinde ut ipse Socer, quem representant, & in cujus universum Jus successerunt, *conf. d. §. 28.* nihilominus tamen, favore Dotium, enixam mortique confirmatam defuncti voluntatem adimplere coguntur per textum elegantiss. in *L. 9. §. 1. ff. de Jur. Dor. quem integram huc transcribere operæ pretium existimo: Si res alicui tradidero, ut nuptiis secutis Dotis efficiantur, & ante nuptias decessero, an secutis nuptiis dotis esse incipiant? Et vereor, ne non possint in Domino ejus effici, cui datae sunt: quia post mortem incipiat dominium discedere ab eo*

qui dedit: quia pendet donatio in diem nuptiarum: & cum sequitur conditio nuptiarum: jam heredis dominium est, a quo discedere rerum non posse dominium invito eo, fatendum est. Sed benignus est, favore Dotium necessitatem imponi heredi consentire ei, quod defunctus fecit: aut si distulerit, vel abst; etiam volente vel absente eo, dominium ad Maritum ipso Jure transferri; ne mulier maneat indotata.

§. 29. Non incommode hic de Legato pro dotanda Filia relicto, wenn der Vater seiner Tochter ein gewisses zur Ausstattung vermacht hat/ disquiritur: Purum illud an Conditionale sit, h. e. Utrum Filia non nisi contractis Nuptiis; an statim exigere possit à Fratribus? Berlich. P. 3. Decis. 324. n. 43, & n. 46. p. m. 191. Purum statuit, sicuti& illud, si ita legetur: ut nubat. Ad eod ut statim, cum nubilis facta, peti possit, præstita tamen cautione, ut, si non nups- rit, restituat Legatum, l. 71. §. 3. ff. de C. & D. Sin autem ita conceptum: Si nups- rit, aut sub nomine & Titulo Dotis relicto, Conditionale existimat. Alii vero, quorum quasi Antesignanus Bartolus, & cum eo Petr. Fontanella de Paf. Nupt. Tom. 2. cl. 6. Glos. 2. Part. 7. n. 7. 10. 12. seqq. distingunt: Utrum contemplatione certi alicujus matrimonii, v. g. cum Titio aut Cajo ineundi, an in genere relicto; Illo casu conditionale non negant arg. l. 63. pr. ff. de C. & D. l. 4. C. de Cond. inseri. Hoc vero advertendum arbitrantur: Pater Filia alias aliquid reliquerit pro sua Legitima; atque tunc Legatum hujusmodi Dotis, seu pro dote aut pro nuptiis, Conditionale esse; Sin vero nihil reliquerit pro Legitima Purum esse Legatum, quia Pater ad relinquendam liberis Legitimam obstrictus jamdum fuisset; cum alias Testamentum non valeat, & sic, inqunt, est magis quædam admonitio, ut Filia se nubat, quam sit grayamen. L. 6. §. 1. vers. hanc ff. de Tutel. l. 6. pr. cond. caus. dat. non tantum quoad eam quantitatem, quæ intra Legitimam est, sed & quæ extra eam. Quia cum Pater videatur totam Dotem assignare pro Legitima portione, & non sumus in Legitima decreta à Lege; inde fit, quod sicut Legatum pro Legitima purum, ita & istud, quod totum Legitimæ instar est; Et sicut statutum augere potest Legitimam, & de taliter cauta judicatur, ut de Legitima Jure Natura debita, ita & Pater poterit hoc facere, prout latius hoc deducit Fontanella loco superius citato. Enim vero uti Patrem non minus

nus, quam statutum augere liberorum Legitimam posse non nega-
verim; ita profecto non video, qui Fontanella Legatum istiusmo-
di aucta Legitima, vel potius Testamentum, in quo illud relictum,
eo usque sustinere velit, ut quaestione illa indigeat: Purum, an
Conditionale sit? Cum Testamentum, in quo Legitima non In-
stitutionis, sed Legati, ut alio titulo relicta, Jure Civili (non etiam
Saxonico Elect. per Const. 9: part. 3.) nullum sit, vel ut injustum
inofficiosi Querela rescindatur Nov. 115. c. 3. & 5. Alia quaestio
esset, si portioni hereditariae, in qua Filia instituta, adjecta fuerit
conditio, tunc quoad illud, quod intra Legitimae quantitatem est,
pro non-adjecta & institutio pro pura habetur, quoad reliquum
autem, quod post Legitimam portionem restat, conditio expectan-
da est, ut loquitur textus eam in rem notabilis, in L. 36, §. 1. C. de
Inoff. Testam. conf. arg. L. fin. §. 5. de Legat. 2. Unde regulariter
omne Legatum Dotis conditionale est: supposito scilicet quod Filia
aliunde Legitimam habeat; quoniam alias, ut dixi, nec Testamen-
tum nec Legatum subsistit. Atque hinc est, quod nec ante con-
tractas nuptias ad haeredes transmittatur L. 71. §. 3. vers. ante nu-
ptias ff. de C. & D. Ut maxime in casu d. L. 71. §. 3. vers. sed
cum ante &c. ratione exactionis sub cautione permittit Purum di-
catur. Jussit enim ibi Socer heredem Titio, futuro genero, Dotis
Sejae Filiae nomine centum dare: quod Legatum Dotis Gener re-
gulariter ante contractas nuptias haut consequitur; quia autem
adimplere conditionem paratus fuit, promittendo Sejae matrimo-
nium, cingendus pro cincto, conditioque pro purificata, & Lega-
tum purum habetur, ad hunc effectum, ut spe certo secuturi con-
jugii peti possit, praestita tamen cautione Sejae pecuniam reddi, si
promissis non steterit; Interim ex hac ipsa necessaria, ut in d. L.
dicitur, cautione, liquido satis apparet, Legatum illud in se & sua
natura (in adimplenda conditione unice fundata) mere Condi-
tionale esse.

§. 30. Legatum vero sub conditione hac: cum nupserit;
non nisi Viripotens consequitur. Quare si Minor XII. annis nu-
pserit, non ante ei Legatum debetur, quam Viripotens esse cœ-
perit: quia non potest videri nupta, quae virum pati nequit, per
L. pen. ff. quand. dies Legat. Multo minus igitur Maritus illius,
quam-

quandiu illa Legitimam ætatem non impleverit, Legatum hoc exigere poterit, *per text. express. in L. 68. verb. tunc primum peretur, cum major annis apud eundem esse cæperit. ff. de Jur. Dot. L. 4. ff. de R. N. facit huc L. 101. pr. ff. de C. & D. quin nec acceptæ Dotis, aut Legati, fructus tali casu Mariti fieri, licet in domo eius decesserit, isque matrimonii onera supportaverit, statuit Nicolaus Boerius in Decis. Burdegal. 22. n. 37. fol. m. 51. Nisi dolo malo conversatus sit is, ad quem dos pertinet, tunc enim Maritum doli mali exceptione posse condicentem summovere ex Juliano probat Ulpianus in L. 11. §. 4. quod fals. tut. aurb. Illud præterea hic addendum, Legatum Dotis mulieri relictum, invito Marito, repudiari non posse, *per elegantiss. textum in L. 14. §. fin. ff. de Fund. Dot. & L. 71. §. 3. ff. de Cond. & Demonstr.**

§. 31. Ab istiusmodi autem Legato Dotis, differt illud, quod Dotis promissæ nomine relictum est. Præterquam enim, quod istud Constituendam, hoc Constitutam Dotem contineat; illud ex liberalitate, hoc ex necessitate relinquitur; proinde etiam solutionis magis, quam Constitutionis Dotis Legatum est, prout supra iamdum ex parte ostensum §. 12. h. cap.

§. 32. Atque hæc quidem ita potissimum obtinent ex parte Finis Constituendi Matrimonii v. §. 26. præc. Quoad Cessantem autem Finem Conservandi illius, quaesitum est: Num cesset Dotis promissæ Actio, si ipse Socer Filiam, quoad ea vixit, cum familia exhibuerit, maritusque adeo nullam impensam fecerit? Sane, nisi pacto sibi, post mortem mulieris, gener dotem stipulatus sit, Jure Civili Domitiana hæc quaestio esset, *conf. §. 46. §. 59. Sin pactum hoc ita intervenerit, Negativa Juri convenientior erit, videndumque, Pater ad exhibendum se obstrinxerit, an non. Illo casu sumptus quidem, quos eo nomine fecit, hauri repçtit, usuras tamen Dotis ipso Jure, citra ullam stipulationem lucrificat, l. 69. §. 3. ff. de Jur. Dot. L. 42. §. 2. ff. Sol. Matr. quin & errore solutitas condicere potest *per text. eleg. in L. 17. pr. ff. de dol. mal. except. tametsi forte usuras, vel etiam fructus ex rebus in dotem promissis percepti, impensas istas multum superaverint, quia frequenter etiam Dotis fructus non sufficiunt ad onera illa matrimonii supportanda, ut ait Pontifex in cap. 16. X. de Usur. nec Gener fructus pignoris legi-**

legitimas Dotis promissæ usuras excedentes Socero restituit. *v. supra*
S. 35. cap. I. quod usq; eo procedere existimem, licet deinde Filia, item-
que Gener se ipsos de Dote exhibere voluerint. Quia pacta servanda
sunt. Hoc vero, non de Usuris tantum, sed & de sorte, quod impendit,
deducere, & Jure alterius Creditoris, aut Negotiorum Gestoris com-
pensare potest, cum impensæ istæ in rem Generi Filiaq; versæ sint,
l. 20. l. 21. ff. de in rem vers. Nisi probare velint pietatis potius, quam
compensandi animo sumptus à Socero factos. *arg. l. 34 ff. de Neg. gest.*
quod quidem in dubio hant præsumendum. *arg. l. 25. pr. ff. de probat.*
Nec refert deniq; etiã Dos non contrahendi, sed conservandi matri-
monii causa fuerit promissã; ob id tamen non magis eius exactio cessat
(1) quia in his alimentorum sumptibus matrimonii onera non absol-
vuntur (2) in *d. l. 17.* usuræ tantum non fors remittitur. Sibiq; (3) im-
putet Socer, quod ita pure & simpliciter promiserit & pactus sit. For-
tasse etiam (4.) ipsemet suam separatim majori cum commodo,
majoriq; frugalitate sustentasset gener familiam, si promissã Dos so-
luta fuisset. Atq; hoc etiam ita in foro nostro Saxonico dudum usu
comprobatum legitimus apud Carpzovium *P. 2. Decis. 161. n. 19. in caus.*
Hieron. K. anno 1628. verb. Ist euer Eheweib mit Tode abgangen / und
hat eine ziemliche Erbschafft an Fahrnuß und baaren Gelde nach sich
verlassen. So hat sie dieselbe vermöge Landbüßlicher Sächßischer Rich-
te auff euch den überlebenden Ehemann / ungeachtet ihr benebenst ge-
dachten eurem Weibe bey euren Schwieger Vater bisshero mit Woh-
nung und Nothdürfftiger Kost unterhalten worden / gebracht und ver-
fället / und es mag euch dieselbe nicht verweigert werden. Non prohi-
betur tamen, ut dixi, Socer, quod impendit, detrahere & compensare.

S. 33. Sed, annon alio, quam Ordinario Actionis & procedendi
modo promissam Dotem tenaci Socero extorquere licet, v. g. per ex-
pulsionem mulieris, aut denegationem alimentorum? Certe cum
Dos non ob id tantum constituatur, ut nubendi conditionem filia in-
veniat. *v. l. fin. C. de Repud. l. fin. C. de don. ant. nupt.* sed etiam & ma-
xime in Compensationem alimentationis. *l. 19. ff. de. O. & A. l. 56. §. 1.*
ff. d. 7. D. ut & reliquorum Matrimonii onerum; ideoq; si sumptus ad
hoc necessarii, & ex contractu stipulationis debiti, à Socero denegan-
tur, nec Gener, à parte sui, mutua contractus obligatione, ad sustinen-
da matrimonii onera, præstandaq; nuptæ alimenta, obstringitur, *per*
text. disert. in l. fin. C. ad SC. Vellej. Imo expellere eam, do-

L

mum

numque Parentibus vel propinquis remittere poterit, ut docet Bal-
dus in d. L. Fin. Gail. L. 2. observ. Pract. 87. n. 2. 3. Quia Dos
pro alimentis & oneribus matrimonii promissa solvenda est l. 7.
pr. ff. de Jur. Dot. L. 20. C. eod. nec decipiendus Gener, quod fie-
ret, si cogeret indotatam retinere & alere per L. 9. §. 1. ff. de cond.
caus. dat. quod nec Jure Canonico prohibitum videtur in cap. 7.
verb. ne occasione dotis detent a uxor a Viro dimissa, aut Vir, qui dimisit
uxorem, adulterii reatum incurrat, X. de Don. int. Vir. & Uxor. Quin
Jure Civili divortere licitum, per d. L. fin. verb. & distrabi matrimo-
nium. C. ad SC. Vellej. præmissa ipsa uxor solutionem Dotis
Promissæ impediatur, & malitiose Maritum usufructu illius defraudare
velit, sponsusque falsis promissis & vana spe ad conjugium sit pro-
lectatus, vid. Sanch. de Matrim. g. d. 5. n. 11. & 18. add. Anthon
Fabr. in Cod. L. 2. T. 19. def. ult. n. 9. Quod tamen moribus nostris
minime probatur. Ut maxime eum Dotis fructus Marito pro one-
ribus matrimonii debeantur, quin & loco alimentorum habeantur
arg. L. 20. C. de J. Dot. indeque & magnus Dotium favor sit L. 70.
ff. de Jur. Dot. Tantus tamen haut est, ut propter non solutam Do-
tem matrimonium contractum, & per nuptias consummatum rursus
dissolvi debeat. Cum (1.) Dos ad cohabitationem conjugalem nil
conferat, hæc cohabitatio non a Dote, sed ab ipsa Lege Naturali
& Divina, ex ipso Matrimonii contractu oriatur. Adde quod Chri-
stus Matth. 5. omne divortium vocaverit illicitum extra causam for-
nicationis; neque finis cohabitationis præcipuus est, ut uxor a Ma-
rito alatur, ad quod Dos constituitur sed ut mutua obsequia præ-
stent, ad prolis generationem ejusque educationem, qui finis & absque
promissa dote obtineri potest. Quia (2.) matrimonium etiam sine dote
constitit, utpote non dote, sed affectu contractum. L. pen. pr. C. de Rep.
& sibi imputet (3.) gener, quod ante exsolutionem illius matrimonium
consummaverit, fidemque habuerit arg. l. 19. pr. de Reg. jur. Quapro-
pter etiam in supremo Dicastrio Ecclesiastico Dresdensi Anno 1620.
d. 26. Febr. ita pronunciatum. Dasi beklagter sein Eheweib alsobald
hinwieder zu sich zu nehmen, und mit Unterhalt zuversorgen schul-
dig: In Verleibung dessen werden ihr an den Schösser zu Dippold-
walde Executoriales billig mitgetheilet, dagegen ihme die versproche-
ne Wittgiff bey ihres Vaters weltlicher Obrigkeit zu suchen undenom-
men. v. r. iv. teste Garpzoiv Lib. 2. Jurispr. Confist. def. 205. n. 12.

idem-

Idemq; etiam de sponsalibus rite pureq; celebratis dicendum vide-
tur, ea scilicet ob dotem promissam, haut solutam, non magis, quam ob
errorem divitiarum dissolvi, etiamsi dolus dederit causam sponsali-
bus. Covarruv. de Matrim. P. 2. C. 3. §. 7. n. 4. Dn. Ziegler ad Lan-
cellor. Inst. Jur. Can. L. 2. T. 12. §. 3. ad verb. *quantitatis & fortune.*
Quamquam Jure statutorio Hamburgensium facilius tali casu repu-
dium, quam divortium impetrari posse videatur. Quod, cum valde
singulare sit, placuit ejus verba, quæ habentur P. 2. T. 9. art. 7. ex
Magnif. Lauterbach. Vol. 2. Diss. Jur. Tubingens. 5. ad Jus. Statutar.
Hamburgens. ib. 53. hic apponere. Wann aber einer mit einer
Jungfrau oder Wittwen sich ehelich eingelassen / die er vermeinet
reich zu seyn / und daran Mangel verspühret: So kan in diesem Fal-
le nach gehaltener Hochzeit die Verrennung keine Stadt haben / son-
dern er mus dieselbe / die er hat genommen / behalten; Aber vor der
ehelichen Copulation und Beylager / kan die Verlobnüss getrennet
werden. In quo statuendo, Juris hujus Conditores videntur ma-
xime ad onera Matrimonii à Marito, magna latis molestia sæpe su-
stinenda, juxta d. L. 20. C. de Jur. Dot. respexisse, quæ utiq; Do-
te & facultatibus Sponsæ, tolerabiliora hoc modo erunt efficienda;
Proinde si in his erraverit Sponsus, errorem illum, excludere ipsum
consensum præsumserunt; sine hoc autem nec Sponsalia subsistere
certum, ut tradit Lauterbach. l. c.

§. 34. Coronidis loco circa Abstinentes à Paterna heredita-
te Filias *Quæ*. An partem faciant (v. L. 1. §. fin. ff. de Collat.) in com-
putanda Legitima, eam scilicet vel augendo, puta, si è quinque liberis sint,
ut nihilominus semis Legitima constituatur; vel Minuendo, ut scilicet
reliqui quatuor aut plures, non abstinentes non integrum semissem,
aut si pauciores liberi, Trientem, sed detracta ubique abstinentis por-
tione, quod superest tantum habeant? Quoad utrumque hoc Affir-
mo. Ratione prioris quidem: quia regulariter Legitima ex nume-
ro liberorum, quos Pater moribundus sibi successores reliquit, asti-
matur & computatur; ex quibus cum etiam abstinens filia morte Pa-
tris fuerit, ipsiq; adeo semel delata hereditas, cujus non ex tacita so-
lum voluntate Parentis, L. 7. in fin. ff. Si Tab. Test. null. Sed &
ipso Jure partem habuit. L. 14. ff. de Suis & legit. L. 11. ff. de lib. &
posth. mirum quoque non est, cur in computanda Legitima ratio il-
lius

lius haberi, eaque, ad augendam illam, partem facere debeat, licet ad eam non veniat, sed abstineat; quia factio hoc sibi tantum, non aliis liberis, quibus ante abstentionem, statim a momento declarata ipsi hereditatis, seu, morte Patris, ius quaesitum fuit, nocet. Accedit, quod declaratio abstentionis, regulariter & ordinarie, post Inventarium demum & computatas partitiones fiat: quibus peractis deinde Filia deliberare solet, utrum magis ipsi expediat: Acceptam Dotem abstinendo retinere, an vero portionem hereditatis, facta Dotis collatione, eligere: Necessario igitur tum in numero liberorum, (etiam ad augendam Legitimam) ea reputabitur; semel autem partem faciens non poterit postmodum ex numero liberorum abstinens rejici, nec nova distributio seu Computatio propterea fieri, & priores adeo portiones rursus imminui; ipso Jure enim heres est, atque sic etiam inter liberos numeranda, eique proinde assignanda quoque portio est, ut hoc beneficium habeat quod manere heres invita non teneatur; Inclinare huc ex parte videtur Berlichius *p. 3. Concl. 12. n. 28. p. m. 290.* Ratione posterioris vero 1.) quia talis renuncians suam partem, suamque Legitimam, seu loco illius, Dotem vel donationem propter Nuptias, anticipando praecipit. *Est enim teste Fontanella Tom. 2. claus. 9. gloss. un. part. 1. n. 54. fol. m. 557. dotatio filiae, anticipatio Legitima, & solutio seu satisfactio illius, de Jure ex particulari causa permisa ante mortem.* Eoque nomine 2.) Patri, & huius deinde heredibus obligatus est: Ex quo etiam in Praxi quotidie deprehendimus Dotem Datam in Inventario paternae hereditatis inter Nomina referri. *Es wird unter die Activ-Schulden / als etwas daß die Tochter in die Erbschaft zu conferiren schuldig / mitgebracht.* Unde licet 3.) partem in computata Legitima faciat, eam tamen ab herede nequit exigere, priusquam illud, quod, ex causa Dotis vel donationis acceptae, hereditati debet, restituat seu conferat; itaque heres sibi eam Legitimae portionem compensando retinere creditur, si Filia dote, vel Filius donatione retenta, & Legitimae imputata, beneficio Legis nostrae hereditate abstineat; cum alias (4.) totum Trientem vel integrum Semissem reliquis pro legitima praestando, eadem abstinens Legitima bis solveretur: Semel ipsi Filiae vel Filio, in Dote aut Donatione propter nuptias; Deinde in Triente vel Semisse ab herede, contra *l. 57. ff. de Reg. Jur.*

§. 35. Limitarem tamen prædicta eo in casu, ubi vel nihil, vel minus Legitima abstinentes à Parente accepit; tunc enim vel integra illius pars legitima, vel portio, dotem aut donationem excedens, quamq; adeo heres Jure compensatio- nis retinere nequit. cæterorum Legitimis accrescere videtur. *facit huc L. 34. §. 5. Verb. qd. ostiis summa dotis nomine legata amplius sit. etc. ff. de Legat. 2.*

§. 36. Secus autem se res habet in illis qui vivo Patre, dote vel donatione accepta, hereditati paternæ renunciaverunt. Sicque adeo etiam inviti abstinent hereditate coguntur. Hi enim neq; ad augendam, neq; ad minuendam Legitimam faciunt partem. Non ideo solum, quod renunciatio hujusmodi in Patris, vel heredis scriptis, vel scribendis, favore & commodum facta censetur: Berlich. *d. Cõncl. 12. n. 26. p. m. 287.* Sed maxime, quia, ut dixi, hereditas in tot proprias partes, ipso quasi Jure dividitur, quot moribundus successores reliquit. Qui igitur vivo patri, Dote vel Donatione propter nuptias accepta, ejus hereditati renunciant, uti in numero heredum, seu Successorum morientis Patris revera non reperiuntur, nullamq; ob id hereditatis partem accipiunt; ita nec fictione aut effectu Juris (succedendi scilicet, cui dudum jam renunciarunt) pro talibus habendi, ut partem faciant hereditatis vel Legitimæ, cujus participes amplius non sunt. Accedit, quod talis renunciatus suamq; adeo Legitimam, seu loco hujus dotem, anticipando præceperit. Qui igitur denuo post mortem Patris partem habeat, quam accepit; Legitimamq; tanquam non-soluta computanda, & æris alieni loco heredi adscribenda. Quin ejusmodi renunciatus, quantum ad portionem legitimam, dotemq; in eam imputandam, pro civiliter mortuo, seu non existente in numero heredum succedentium, habendus est. Ita enim ICi Lipsenf. Anno 1601. Mens Maj. referente Berlichio P. 3. Cõncl. 12. n. 26. in fin. p. m. 29. responderunt. *Hat einer Vetter sechs Kinder/vier Söhne und zwey Töchter in wehrenden Ehestande gezeuget/die Töchter aber gegen empfangung ihres Ehe-Geldes/ und anderer Ausstattung/sich der Väterlichen Erbschaft in beständiger Reichs-Form verziehen und begeben/ folgendes aber einer Vater seinen letzten Willen aufgerichtet/ darinnen er euch eure Legitimam titulo Institutionis verlassen/ die übrigen drey Söhne aber in der ganzen Erbschaft zu Erben ernennet / alles nach mehrern Inhalt eurer Fragen. Ob nun auch wohl zu recht verziehen/wenn fünf oder mehr Kinder vorhanden seyn/das ihnen Semis, und die halbe Erbschaft vor ihre Legitima gebühret/ dieweil aber aus eurer Frage zu befinden/das euere two Schwestern gegen der Ausstattung sich des Väterlichen Erbes gänzlich verziehen/ und nach gemeinen Schluß der Rechte - Lehren darvor gehalten wird/ das die ausgeschatteten Töchter unter die Kinder so viel die Legitimam betrifft/nicht mehr zu ziehen seyn. So halt ihr aus der halben Erbschaft euere Legitimam nicht zu fordern/ sondern müset euch begnügen lassen/wenn euch dieselbe aus den dritten Theile der verlassenen Güther entrichtet werde. v. l. w.*

Addi-

Addimenta

Nemo ob id, quo bonis Paternis se abstinet, infamis est; Severus & Antonius rescripserunt in L. 7. C. ex quib. caus. infam.

2. Liberis paterna hereditate abstinentibus, ratione injuria, Patri illata; injuriarum actio denegatur. *6. Berlich. Decis. Part. 2. decis. 188.*

3. Solutio à Debitoris herede facta Creditoribus hanc revocatur, etiam si hic postmodum ea abstineat, dummodo sponte facta solutio, non per viam extorsit fuerit. *L. 24. ff. quom. fraud. credit.*

4. Filius familias nomine proprio contrahens, etsi æque ac Pater familias, excepto mutuo obligetur, l. 39. ff. de O & A. L. 57. ff. de Judic. in Solidum l. 44. ff. de Pecul. abstinet tamen hereditate paterna Beneficium Compententiæ habet. *L. 2. pr. ff. L. 2. C. 2. C. quod cum eo q. si. &c. hereditibus autem illi us hanc conceditur l. 4. §. 3. ff. d. d.*

5. Pupillus ex Paterno testamento substitutum habens, abstinento hereditate, Patris Creditoribus satisfacere ex bonis adventitiis hanc obligatur; Substitutus autem; pupillo intra pubertatem defuncto succedens, illis tenebitur. Cum enim ex dispositione Patris hic substitutus filio succedat, unum testamentum, unaque proinde & Patris & filii est hereditas, adeo, ut in persona substituti separari invicem nequeant; ut ut in persona filii potuerint, hicque ab hereditate Patris plane etiam abstinerit. *L. 28. ff. de Reb. auctor. judic. pass. add. L. 10. §. 2. ff. de Sutz. & pup. subst.*

6. Filii Paterna hereditate abstinentes & ex Feudo elocationem & dotem ab Agnatis accipientes, creditoribus paternis nil quicquam inde solvere coguntur; quia non hereditario, sed singulari Saxonico Jure eam habent *Sid. Carpz. Decis. 175. per 101.*

7. Liberi Parentum heredes facti, alienationem subfelliorum Templi à Parentibus factam impugnare hanc possunt; secus quàm si hereditate eorum se abstinerint; hoc enim casu ad revocationem Subfelliorum admittendos esse in Consistorio Lipsiensi Anno 1682. d. 29. Martii in causa Hansß Wittens in Vormundschaft/ Hansß Heinrich Streiffings/ contra Lorenß Taubert pronunciatum observavi.

8. Impensæ in Dotis promissæ exactionem factæ ipso Jure Dotis quantita gem minuunt; ita, ut tanto minor illata restimetur, adeoque nec mortuo mariti amplius repeti possit *arg. L. 41. §. 3. C. L. 57. ff. de Fur. Dor.*

F I N I S.

AB: 153 7 19

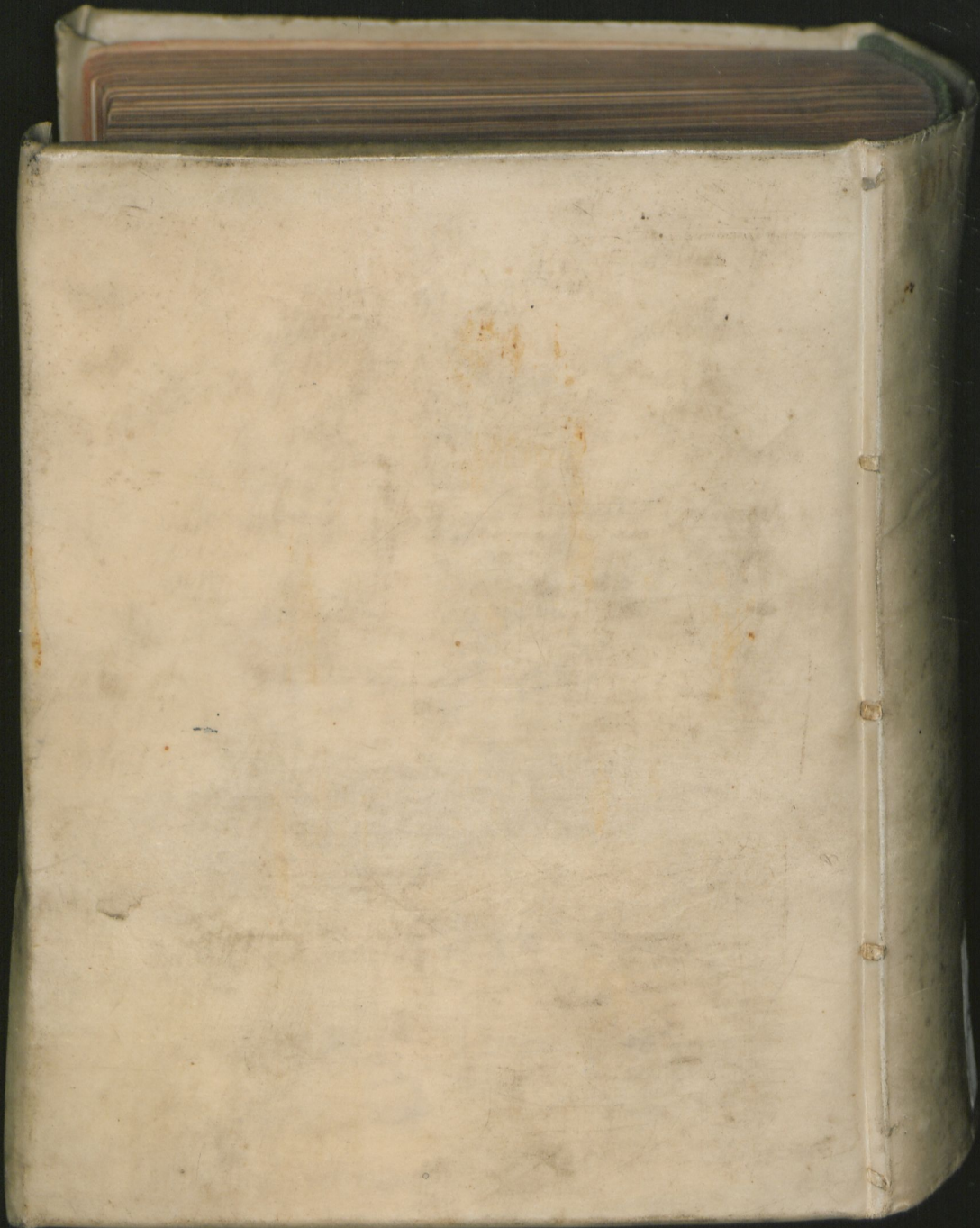
ULB Halle 3
003 025 845

R

VJ 17

XXXV 25

DISSERTATIO
De
BENEFICIO FILIÆ
ABSTINENDI HEREDITA-
TE PATERNA
AD
EFFECTUM EXIGENDI
DOTE PROMISSAM
Ex
P. II. L. ult. ff. de Dot. Collat.
Qyam
Consensu Nobilissimi Jctorum Lipsiensium Ordinis
Ad d. XXIII. Febr. Anno M DCLXXXIII,
B. C. D. P. P.
P R Æ S E S
GOTHFREDUS *Barth*/Lips.
J.U.D. & Pract.
& Respondens
JOHANNES FRIDRICUS *Sauer*/
Longafaliff, Thuring.
LIPSI Æ, Literis JOHANNIS GEORGI